

ప్రతి దినము ప్రకటింపఁబడును

Post Box No. 212.

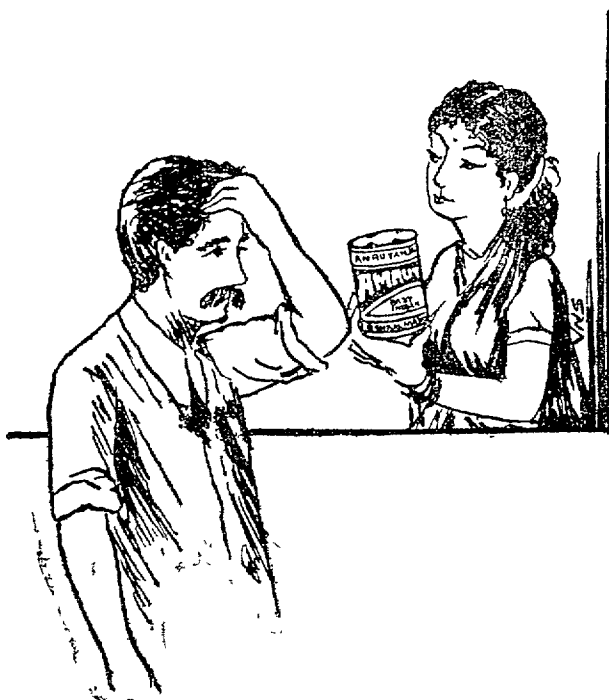
Telephone No. 2544.

వంపుటము ౧౬ } చెన్న పట్టణము 1929-వ సం॥ జనవరి నెల 22-వ తేది మంగళ వారము } No. 245
Vol. 16 } శ్రీ విభవనాథు నంపత్తర పుష్పమాన శుద్ధ ద్వాదశి } సంచిక ౨౪౫

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్పగొప్ప వారిచే
వేలకువేలు యోగ్యతా
వత్తములు పొందియున్నది
శలనొప్పుల మాన్పును. వాయువుపోట్ల
గాఢును. పార్శ్వపునొప్పుల బారదోలును.
బోగొట్టును. బెణుకుల భేదించును.
రూపుమాపును. దగ్గును తగ్గించును
ను తొలగించును.

ఈ మందును రుద్దగానే చెమట పట్టుట
ఎలన శరీరమందలి దుష్పదార్థములను తొ
లగించును. నొప్పుల తగ్గించును. విదేశము
లలో గూడ వాడుచున్నారు.

అమృతాంజనము
అన్ని విధములగు నొప్పులకు
సంజీవివంటిది

పంచభాష చీటీ చూచి కొనిన
మోసము గలుగదు.

చక్కని డబ్బితో నహా సీసా 1-కి 0-10-0
డబ్బన్ 1-కి రు 6-4-0 లు.

ప్రతియింట ముఖ్యముగా నుండగలవద.

అమృతాంజనం డిపో

6, 7 తంబు శెట్టివీధి, మద్రాసు
శ్రీ

109, ఫ్రేజిరోడ్డు, ఫోర్ట్, బొంబాయి.

THE QUILON BANK Ltd.,

క్విలన్ బ్యాంకు లిమిటెడ్

(1919 సం॥రమున స్థాపించబడినది)

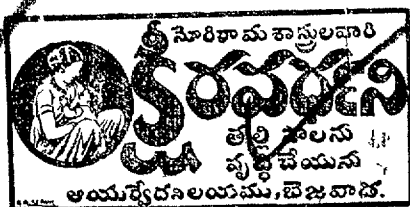
ప్రధాన కార్యాలయము:—క్విలన్. మదరాసు ప్రాంత 165, బ్రాడ్వే. పోస్టుబాక్సు 174.

15-1-29 సం॥రమునుండి, ప్రధాన కార్యాలయమునందును, ప్రాంతాలందును యాక్రింద
వివరింపబడిన రేట్ల ప్రకారము ఫిక్సెడు డిపాజిట్లు తీసుకొనబడును.

6 మాసముల డిపాజిట్లకు	సం॥రమునకు	నూటికి 5 1/2 చొ॥న
1 సంవత్సరమునకు	"	6 1/4 చొ॥న
2 సంవత్సరములకు	"	6 1/2 చొ॥న
3 సంవత్సరములకు	"	7 చొ॥న

అన్ని విధముల కాతావ్యాపారమును అంగీకరించబడును. వ్యాపారపద్ధతులకు ప్రధాన
కార్యాలయమునకుగాని ప్రాంతాలకుగాని వ్రాయుడు.

C. P. MATTHEN,
Managing Director.

3814

వకటన

(2048)

శ్రీగురు వ్యయముగ వచ్చిగాని, బాలులద్యారాశి
మొదలుపెట్టిన తరువాత చేసిన శ్రీగృహపాప
పుచ్చుకొనవలసిన మందు, తద్వల్ల, వగైరాల వివరముగ
తెలిపియున్నాము. (సం 2)
జాక్షరు శ్రీపాదేశ్వరమూర్తి శాస్త్రి, బెజవాడ.

గృహము మాధవపు

16-1-1929 తేది నుండి వందల స్వామి శ్రీశివావ
అయ్యంగారు ఎన్నోమంది శ్రీశివావ నున్న పెం. చి
రు రెడి సింగ్ బంగాళా నుండి ఎన్నోమంది శ్రీశివావను
నున్న "గ్రామేష్ట కాశీ"కి తిమినివాసమున మార్చిరి.

మీకు ఇది సరం

శ్రీఅయ్య శ్రీమంతులకు శ్రీశివావముగ మొలవకుం
చేయును. బుద్ధి రు. 8. ఈనెల ఆఖరు వర్క్కు రు. 2-0-0 మా
త్రం. —:ధన్వంతరయ్య, నాయనివల్లి, వేటపాలెంపాడు

ఉచితము. ఉచితము.

రాజమోహన క్యాలండరు

8 రు॥లకే ప్రచురించబడి అందముగా నున్నది.
కొద్దివారికి వంపెదము.
పి. సి. పి. అండ్ కో, ఆయుర్వేదసమాజం,
పెరిదేవి, నెల్లూరుజిల్లా.

విజెంటు కావలెను

ఆంధ్ర జిల్లా టికిని ఫుక్కు-వ. నదుపాడు
మైన పద్మలు శలవు.
వివరములకు వ్రాయుడు:—పి. కాశ్యప
రావు, మైసూరు. —:ఆంధ్ర అఫీసు ఆఫ్ ఇండియా
ఈక్విటబుల్ ఇనూరెన్స్ కంపెనీ లిమిటెడ్. (కల
కత్తా) బెజవాడ.

ఈ ప్రాన్ వెక్టర్ యొక్క ఇంగ్లీషు నకలు యిస్ట్యుగోదావరి అసిస్టెంట్ రిజిస్ట్రార్ ఆఫ్ బాయింటు ప్లాక్ కంపెనీస్ వారి ఆఫీసులో దాఖలు చేయబడినది.

ప్రాన్ వెక్టర్

ది ఆంధ్ర వేవర్ మిల్సు కంపెనీ లిమిటెడ్, రాజమండ్రి

1913 నంబి ఇండియా కంపెనీల ఆక్టు ప్రకారము రిజిస్టరు చేయబడినది.

అధిరైజు కాపిటలు 10,00,000 రూపాయలు.

ఈ మూలధనము రు 100 విలువగల 1,000 షేర్లుగా విభజింపబడినది. ఒక్కొక్క షేరుకు దరఖాస్తుతో నగమున్ను, మిగతాసాము డై రెక్టర్లు నిర్ణయించిన ప్రకారం చెల్లించవలెను.

ఈ షేర్లు ప్రథమములో కర్నాటిక్ పేపరు మిల్సు కంపెనీలోని వాటాదార్లకు ఒక నెలవరకు ఆఫర్ చేయబడును. డై రెక్టర్లు ఈ నెలవాయిదా వృద్ధిచేయవచ్చును. కర్నాటిక్ పేపరు మిల్సులో ఒక షేరున్నవారికి ఈ కంపెనీలో ఒక షేరు రు 100 ల చొప్పున అమ్మబడును. కాని షేరు 1-కి రు 40 లు కమిషను ఇయ్యబడును.

డై రెక్టర్లు

మ॥ రా॥ రా॥ త్రి॥లు

- 1 ముళ్ళపూడి తిమ్మరాజుగారు ఉండ్రాజవరం జమీందారుగారు, తణుకు.
- 2 బులుసు బుచ్చినర్సారాయడుగారు కపిలేశ్వరపురం, జమీందారుగారు.
- 3 దినాన్ బహద్దరు కొమ్మిరెడ్డి సూర్యనారాయణమూర్తి నాయుడుగారు, మర్చంట్లు అండు లాన్ డులార్డు, కాకినాడ.
- 4 ముత్తాక్రిష్ణమూర్తిగారు మర్చంట్లు అండు బొంకరు, కాకినాడ
- 5 బంగారు రాఘవయ్యగారు మర్చంట్లు, రాజమండ్రి
- 6 చోడే చిన్నయ్యగారు లాండ్మన్లు, విప్లవపాడు రామచంద్రపురం తాలూకా

మేనేజింగ్ వైజెంట్లు

మెనర్స్ మోతే వైడా అండ్ కంపెనీ

బ్యాంకర్లు,

ది ఇంపీరియల్ బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా లిమిటెడ్, రాజమండ్రి
ఆడిటరు,

వి. యస్. యస్. ఆర్. శర్మ, జి. డి. ఏ.

రిజిస్టర్డ్ ఆఫీసు, రాజమండ్రి

లో స్థాపించబడిన కర్నాటిక్ పేపర్ మిల్స్ కంపెనీయొక్క పేపరుమిల్స్ ను తీసుకొని యిం యెసాసీయేషనులో తెలియబర్చిన యుద్దేశ్యములను నిర్వహించుటకై స్థాపించబడినది. సదరు పాయలు వ్యయపరచి, గోదావరినదియొడ్డున రాజమహేంద్రవరములో కలపటితీలవద్ద మంచి చాలా బండోబస్తులుగా కట్టబడిన 5 లక్షలరూపాయల కిమ్మతు చేయును. గవర్న మెంట్లు రు చేయుటకు కావలసినన్ని వెదుళ్ళు గోదావరినదిద్వారా చవుకగా కార్మానావద్దకు గావలసినంత వెదురు ఎల్లకాలము దొరకును. మిల్లులోని యంత్రములు 50 వేలరూపాయలు ములును 10 టన్నుల పల్పున్ను తయారుచేయుటకు సిద్ధముగా నున్నవి.

న్నను కొన్ని కారణాంతరములవలన సదరు మిల్లుపని ప్రారంభించలేక విదేశీయులచేతులలో పునర్విశ్రమ విదేశీయుల పాలుకాకుండా, కర్నాటిక్ పేపర్ మిల్స్ లోని వాటాదారులకు విదేశీయులయొక్క లాభముకై నిలబెట్టుటకై యీ కంపెనీవ్యాపారములో నిపుణు లైనుటవంటి

న్యాయమైన దశాభిమానులచే యీ కంపెనీ స్థాపించబడినది. యీ కంపెనీయొక్క మానేజింగు యేజింట్లు యీ కంపెనీ చాలా లాభకర ముగా పనిచేయునని నమ్మి యీ కంపెనీకి కావలసిన వర్కింగుకాపిటల్ క్రింద లక్షరూపాయలవరకు పెట్టుబడి పెట్టుటకు ఒప్పుకొని యున్నారు. విదేశీయులలో కాగితములు తయారుచేయుటకు కావలసిన సామగ్రి (Wood) దొరకుట దుర్లభమగుచున్నదనియు శీఘ్రకాలములోనే కాగితములకు టేముము రాగలదనియు మనదేశము అడవులలోని వెదుళ్ళను కాగితములు చేయుటకై ఉపయోగించినయెడల యీ పరిశ్రమ మనదేశములో వృద్ధిపొంది విదేశీయులకు కూడా మనము కాగితములు సప్లయ చేయవచ్చుననియు, యీ పరిశ్రమలో అనుభవముగలవారు చెప్పవచ్చును. టారిఫ్ గోర్డువారు యీ సందర్భము లన్నియు చక్కగా పరిశీలించి యీ పరిశ్రమమును మనదేశములో శీఘ్రకాలములోనే వృద్ధిచేయుటకై కాగితములమీద 100 కి రు 25 లు సుంకము విధించియున్నారు. యిట్టి

పరిస్థితులలో యీకంపెనీ ప్రస్తుతపు మేనేజిమెంటుక్రింద చాలా లాభకరముగా పనిచేసి వాటాదారులకు తప్పక యెక్కువ లాభమును పంచిపెట్టు ననుటకు యంతమాత్రము సందియము లేదు. గనుకనే విదేశీపాపాకారులు కొందరు యీ మిల్లును 4½ లక్షల రూపాయలకు కొనుటకు యేర్పరుచుకొన్నారు కాని గవర్నమెంటువారు కర్నాటిక్ మిల్స్ వాటాదారులకు 4 లక్షల రూపాయలకు యిచ్చుటకు యొప్పకొని యున్నారు.

యీ కంపెనీ కర్నాటిక్ మిల్స్ వాటాదారుల లాభమునిమిత్తమే స్తాపింపబడి యిందులోని షేరులు వారికే అమ్ము బడుచుండుటవలన యీ కంపెనీకికూడా నడరు 4 లక్షల రూపాయలకే గవర్నమెంటువారు నడరు షేర్సును యిచ్చెదరని సమ్మతము. యీ పరిశ్రమలోని అనుభవజ్ఞులు యీ మిల్లు కట్టడములను యంత్రములను పరీక్షచేసి అవి సరిగా వున్నవనియు యింకొక 50 వేల రూపాయలు ఖర్చు పెట్టినయెడల యీ మిల్లు రోజుకు 4 టన్నుల తెల్ల కాగితములను 10 టన్నుల పల్కును తయారు చేయ గలవనియు మిల్లు మరిచిలాభము యిచ్చుననియు అభిప్రాయపడియున్నారు.

3 ఈ కంపెనీ ఆదాయ వ్యయములను తెలుపు అంచనా.

రోజుకు 4 టన్నుల కాగితముల తయారు

ఖర్చు రోజువారీ

వెదురు	రూ 240-0-0
బాగ్గు	210-0-0
కెమికల్సు	340-0-0
సున్నము	} 160-0-0
పైజింగుసామానులు	
కూలీల జీతములు	320-0-0
మరమ్మత్తులు	90-0-0
యెక్స్ పెన్డ్యుల వగైరా	} 80-0-0
జీతములు	
డీప్రిషియేషను	80-0-0
సాదరు	80-0-0

1600-0-0

ఆదాయము రోజువారీ

4 టన్నుల కాగితములు టన్ను 1 కి
రూ 500 చొ॥ రూ 2000-0-0

2000,00

ఖర్చు 1600-0-0

లాభము 400-0-0

నంవత్సరము పనిచేయు 300 రోజులకు $300 \times 400 =$ రూ 1,20,0000

పరా:—ఈ మిల్లుకు పేషరును తయారుచేయు యింకొక యంత్రమును చేర్చినచో రో॥ 1-కి 15 టన్నులు కాగితములు తయారుచేయవచ్చును. అప్పుడు నంవత్సరమునకు 4,50,000 రూపాయలు లాభము వచ్చును. ఆ పేషరుచేయు యంత్రము కూడా ఒకలక్ష రూపాయలు లోపుగానే దొరకవచ్చును. దానినికూడా త్వరలోనే ఖరీదుచేసి యీ మిల్లును పూర్తిచేయుటకు సంకల్పింప బడినది.

4. యీ కంపెనీలో 50 షేర్లు తీసుకొన్న ప్రతివాకిని డైరెక్టరు అగుటకు హక్కు గలదు. యెక్కు ఆఫీషియో డైరెక్టరులకు 50 షేరులు తీసుకొనవలెనను నియమములేదు. డైరెక్టరులు మీటింగులకు హాజరైనందుకు మీటింగు 1-కి రూ 15-0-0 ప్రతిఫలము యివ్వబడును. రాజమండ్రి కాపురస్తులుగాని డైరెక్టరులకు మీటింగులకు వచ్చుటకై రాకపోకల ఖర్చులు కూడ యియ్యబడును.

5. డైరెక్టరులు 1000 షేరులకు దరఖాస్తులు వచ్చినతరువాత అల్లాట్మెంటు చేయుదురు.

ప్రిలిమినరీ ఖర్చులు

6. ప్రిలిమినరీ ఖర్చులు షేరులు పోగుచేసినందుకు కమిషన్ గాక 2000 రూపాయలు అగునని అంచనా వేయబడినది. యీ ఖర్చులు కంపెనీయే భరించును. యీ కంపెనీలో షేరులుగు పోచేయుటకై నియమింపబడిన క్యాన్వాసింగు యేజెంట్లకు 100 కి 2-0-0 దాటకుండా కమిషన్లు యివ్వబడును. రొక్కముకు తప్ప ఇతరవిధముగా షేర్లు ఏమియు ఇయ్యబడలేదు.

ఖరారు

మోతే, వైడా అండ్ కంపెనీవారు యీ కంపెనీని స్థాపించుటకై యేర్పాటు చేసినందునను, యీకంపెనీకి వర్కింగు కాపిటల్ కు పెట్టుబడిక్రింద లక్షరూపాయలవరకు యిచ్చుటకు యొప్పకొన్నందునను వారికి యీకంపెనీ రిజర్వురు అయినది మొదలు 15 సం॥వరకు యీకంపెనీయొక్క మానేజింగు యేజెంట్లుగా యేర్పాటుచేయుటకు యీ కంపెనీవారికిన్ని మోతే వైడా అండ్ కంపెనీ వారికిన్ని ఖరారు వ్రాసుకొనేట్టు యేర్పాటు జరిగినది. ఆ ఖరారుయొక్క నకలు ఆర్టికిల్స్ ఆఫ్ యెసోసియేషనులో ఒక భాగములో చేర్చబడినది. యీ కంపెనీ రిజర్వురు అయిన వెంటనే డైరెక్టరులు నడరు ఖరారు ఖాయపరచెదరు. నడరు ఖరారు ప్రకారము మోతే వైడా అండ్ కంపెనీవారు యీ కంపెనీయొక్క పనులన్నియు మానేజింగు యేజెంట్లుగా నిర్వహించుటకై వారికి ప్రతిఫలముక్రింద కంపెనీకి వచ్చు నికరాదాయములో నూటికి 10 రూపాయల వంతున యివ్వబడును. కంపెనీ యువోగస్థులకున్న, యేజెంట్లకున్న, కూలీలకున్న, నౌకర్లకున్న, జీతములును, అద్దె మొదలగు యితర ఛార్జీలన్ని కంపెనీయే భరించవలెను.

8. ఆర్టికిల్స్ ఆఫ్ యెసోసియేషను నకలున్ను, మానేజింగు యేజెంట్లతో యేర్పాటుకొన్న ఖరారుయొక్క నకలున్ను, కంపెనీయొక్క రిజర్వురు ఆఫీసులో చూచుకొనవచ్చును.

ఇందుతో జతపరచిన దరఖాస్తుపూర్వముమీద డిపాజిట్ తో కూడ యీ కంపెనీ బాంబేకు కాని, మానేజింగు యేజెంట్లకు గాని దరఖాస్తులు పంపించుకొనవలెను.

చెన్నపురి బజారు ధరలు

1928 సం॥ జనవరి 22-వ తేది మంగళవారము

1. ధాన్యములు

బియ్యము బస్తాలు		
మనుమ తొలినది	11	42 30 00 18 00
మెల్లారిది	11	42 30 00 18 00
ఫిల్లి	11	42 30 00 18 00
రాగులు	త. 184	చస్తా 1-3 11 00 13 00
మవ్వలు	11	21 00 24 00

2. ధాన్యముల ధరలు

బియ్యము బస్తా 1-3 ర 205	11	16 00 17 00
మెల్లారిది	11	15 00 17 00
ఫిల్లి	11	16 00 17 80
మెల్లారిది	11	15 80 17 80
ఉలవలు	11	10 80 11 80

3. నూనెవస్తువులు

మవ్వలనూనె కా 1-3	11	145 00 150 00
మెల్లారిది	11	14 00 21 00
మెల్లారిది కా 1-3	11	47 00 48 00
మెల్లారిది కా 1-3 ర 110 మెల్లారిది 100		104 00 106 00

4. చిల్లరవస్తువులు

చామకము కా 1-3	101 00 108 00	
మెల్లారిది	65 00 70 00	
మెల్లారిది కా 1-3	66 00 70 00	
దనియలు	60 00 67 00	
గుంటూరుపాతకట్టు పీలిమందు మెల్లారిది 1-3 ర 40, 50		
చెల్లము కా 1-3	28 80 49 00	
అపారచక్కెర బస్తా 1-3	26 90 26 12 0	
మెల్లారిది కా 1-3	85 00 70 00	

5. ఇనుము

మట్టారక కా 1-3	11	82 00 84 00
చదరం	11	24 00 85 00
రవ్వలం	11	80 00 85 00

6. నూలు

నం 20 తెన్నె సింహం యాజ్	ర	8 2 0
నం 6 11 కట్టారి	11	5 8 0
నం 24 11 లాజ్	11	6 0 0
నం 40 బామ్మర 10 పా	11	11 8 0
నం 44 సాండ్	11	6 1 0
నం 40 రాజ్	11	10 8 0
నం 4 తెన్నె మసీద	11	4 12 8

7. దూది

బోంబాయి బాదం 1-3	ర	356 0 0
------------------	---	---------

8. లోహములు

బండి 100 కులం 1-3	ర	60 8 0 ర 62 8 0
బాదంకులం 1-3	11	21 0 0 21 2 0
పరక 1-3		18 6 9
ఇత్తడి కా 1-3	11	242 0 0 245 0 0
కాని కా 1-3	11	295 0 0 800 0 0

9. రంగులు

అతిమేలు స్వీట్లబలాండు అలిజరంగు సింహం		
సీసా 1-3 గ్రీలు 200 కి	ర	58 0 0
11		1 10 6
11		1 10 0
11		1 9 0
11		1 8 6
11		1 9 9

కెర్రులు బామ్మరంగులెడి బామ్మ (బొమ్మరంగు)	2	4 1
కాంగో కి	1	0 0
కెర్రు కి	1	0 0

విద్యాప్రచారము

ప్రొ॥ పి. సుబ్రహ్మణ్యంగారి యువన్యాసము
మదరాసు సారస్వత సమాజ వార్షికోత్సవము

మూలై శాండున్న మదరాసు లిటరరీ అకడమియొక్క వార్షికోత్సవము ఆదివారము సాయంత్రము 4 గంటలకు డి॥బి॥ ఓ॥ తిలకాచలం కెట్టిగారి అధ్యక్షత కింద జరిగిన ప్రధాన మాగ జరుగబడినది. వచ్చుచున్న కళాకారుల ఆంగ్లవిద్యాపక్షము ప్రాధాన్యము పి. సుబ్రహ్మణ్యంగారి "విద్యాప్రచారము" గూర్చి చక్కని యువన్యాసము సంగిరి. కాత్యునియల నివేదికయందు లిటరరీ అకడమి రాత్రిపాఠశాలా పరమమందిరములవ్యాపార మూలై ప్రజల కొనసాగుచున్న ఆయా ల్య సహాయమును బేర్కొనుచు, సమాజాభివృద్ధికై అధ్యక్షులగు రా॥ బి॥ కృష్ణరావు భాగ్యన్నగారు, ఆత్మీయ శ్రద్ధాపూరితై నిరంతరనేప జేయుచున్న యువజన బృందముయొక్క నేపల నగడించుచు, పురజనలెల్లర నీ మహాత్కార్యమునకు కోడ్పు దుడురని కోరబడినది.

ఉపన్యాసము

ప్రాధాన్యము పి. సుబ్రహ్మణ్యంగారు ఉపన్యసించుచు భారతదేశముయొక్క విస్తీర్ణము, జన వాహనాన్ని పరిస్థితుల వివరించి ఇట్టిదేశముందు పాపాన్య జనవిద్యాప్రచారముయొక్క అవశ్యకత గానాటికిని అధిక మగుచున్నదనియు, ప్రాచ్యదేశములందు జపాన దేశమున నూటికి 95 రు జనము విద్యావంతులై యుండుటకు సాధ్యము కాగా, భారతదేశముందును అట్టిది సాధ్యమగుట కెట్టి యధ్యం తము నుండవలసియు, జపాన దేశములెక్క భారతదేశమును, విద్యయందును, పరిశ్రమలందును, కలందను, కాస్త్రములందు ను అభివృద్ధిగాంచునెనియు, సారస్వతసమాజముల బోలెని సంస్థ లిట్టివిద్యాప్రచారమునకు గడంగవలెననియు, అమెరికా దేశమునందు దవిద్యనుబోధించి విద్యను సర్వత్ర వ్యాపింపజేయుట కనేకనూతనవిధానముల నవలంబించుచున్నారనియు, లేదయో విధానము ప్రకాశపాదమును బడసి, విద్యావ్యాప్తి కెక్కిడు సహాయకారియగుచున్నదనియు, అమెరికా దేశముందు ప్రజలెల్లరు శ్రమశ్రమశ్రమపాపాన్యవహరములందు పాల్గొనుటకు విద్య యే ప్రధానసాధన మాయెననియు, ప్రజలు దేశపరిపాలనా విషయములపట్ల తమ బాధ్యతలను, విధులను గుర్తించుటకు విద్య అత్యంతావశ్యక మనియు పలికిరి.

రాత్రిపాఠశాలలను గూర్చి ముప్పటియందు ప్రస్తుతము మనదేశముందు ప్రైవేటి, పెకడరీ విద్యావిధానములు పరిపూర్ణ ముగం లేననియు, కావున ఈయనంపూర్ణతను తొలగించి తోడ్పడుటకై రాత్రిపాఠశాల లావశ్యకము లనియు, సామాన్య పగటిపాఠశాలలవలన విద్యనుబడవలసినవిద్యసంపూర్తి గానట్టియు, ఉత్తమవిద్యను బడయని యట్టివారి కెల్ల రాత్రి పాఠశాలలు తోడ్పడగల వనియు, 25 సం॥ల పైబడిన పిదప మా న వు ని వి జ్ఞా నా భి వృద్ధి ని ని చి బోవునను సిద్ధాంతమును అమెరికాదేశములు నిరాధారము మని రుజువుచేయ బాలిరనియు, విద్య కొన్ని సంఘములకు మాత్రమే అబ్బుననెడి విపరీతవాదముగూడ నిరాధారముని స్పష్టికరింపబడిన దనియు, నిమ్మబాతుకయందు విద్య వ్యాప్తి నొందవలదను నమ్మకమొకటి చాలకాలమునుండి వ్యాపించియున్నను, అది కేవలము భ్రమయని లేలినదనియు, సమాజసాక్షము లాసంగి న సర్వసంఘములవారను సమధిక విజ్ఞానాభివృద్ధులను బడయ బాలెదరనియు పలికిరి. దేశముందలి పాఠశాలదరకును విద్య యొసంగనిపక్షమున ప్రజాస్వామ్యశ్రమమొత్త మెన్నటికి జయ ప్రదము గాబులదనియు, అజ్ఞానమును, అవిద్యను బోనడంచిననే గాని ఏవిధమున అభివృద్ధికిని అవకాశముండబోదనియు, వ్యవసారి పాలన గోరెడిపక్షమున సమభావమును, ఉన్నతదృక్పథమును, విజ్ఞానాభివృద్ధియును గలిగియుండవలెనని పలికిరి. చెన్నై, జ. ధాని యం ద లి రా త్రి పాఠశాలలు, ఒకపూట పాఠశాలలు 1921-22 సంవత్సరములో 2928 నుండి 1928-27 సం॥లో దాదాపు రెండింత లాయెనని యు, ఇది కుభమాచకమే ననియు, పలికిరి.

పూర్వకాలముందు భారత దేశమున గ్రామమే విజ్ఞాన మునకు కేంద్రస్థానమై యుండెడిదనియు, నూతనపరిస్థితులందు యందులతో నీ సిరి మారి పట్టణములు విజ్ఞాననిలయములై, గ్రామదీవితము నకించెననియు, అందుచే అ కేవల జన సామాన్యము వృద్ధి బొందవలె ననిని లిగి గ్రామదీవితమును పునరుద్ధరింపవలెననియు, అజ్ఞాన ముండిపాదుకొనిపోయిన మూఢవిశ్వాసములను, దురాచారముల ను పెకలించివేయవలెననియు, నిమ్మబాతుకం దధికమగ అవిద్య వ్యాపించియున్నందున సంఘసేవ జేయగలవారందరకును, నీ

యవిద్యను పాఠశాల విద్య ప్రచారమును గానించుటకు బహుళ కొనసాగెననియు, మనుజుడు విద్యను వి (కాంరిని) విద్యాప్రచారమునంటి ఉత్తమనేప వేరొకటి లేదనెననియు, (కరతాశధ్యములు)

అధ్యక్షులు డి॥ బి॥ తిలకాచలం కెట్టిగారు సారస్వత సమాజము గానించుచున్న ప్రజాసేవను కొనియాడి ప్రాధాన్య పరు సుబ్రహ్మణ్యంగారి ఆత్మీయతను మగు ఉపన్యాసమున మిగుల ప్రశంసించిరి.

శ్రీ కృష్ణరావు భాగ్యన్నగారు సమాజముతరపుర అధ్యక్షులకు ఉపన్యాసములకు విందము లిచ్చించి పురవములుండగ సమాజముందు సభ్యులగు జేరి ప్రోత్సహించవలెనని కోరిరి. పిదప సభ ముగింపబడినది.

బెజవాడ తెన్ని సుపందెములు

డబిల్సు ఫలితములు

యం. బాలచంద్రరావు, కె. బ్రహ్మనలదరావుగారు, శ్రీమతి, పురములు కలిసి ఆడినది. శ్రీమతి కమలమ, సి. రామస్వామిగారు. తెన్నిను (త్రైలుఆడినది) శ్రీమతి చేఫవనుగారు. బాడెమింటను. వై. యం. యం. బందరు. (స్వకీయవిలేఖరి)

మచిలీపట్టణము

జనవరి 18:—'కొదాలి' దొమ్మికేను 'మహాన' ఒక సంవత్సరమునుండి బందరు సముద్రవిజనలు మేజిస్ట్రేటుగారిస్థ విచారణలో నుండియున్న 'కొదాలి దొమ్మి' కేసు నంద మొన్న మధ్యాహ్నము తీర్పు చెప్పబడినది.

సముద్రవిజనలో మేజిస్ట్రేటుగారు, రెండు వత్సములను విచారించి, సాక్ష్యము తుప్పుకొని, నేరమును ప్రభువరచి, నుద్దాయిలను, నెవన్న విచారణకు సిఫార్సుచేసిరి.

మద్రాసులోని రెండు పార్టీలవారను, కొంతకాలమునుండి విరోధముగా నుండిరనియు, ఒకానొకప్పుడు (1927 వ సం॥ కొదాలి గ్రామమునందు) జరిగిన గడ్డిపాటల సందర్భమున, వా విరోధము కొంచెము మౌనమైనదియు, పిమ్మట పోటాపోటీ లుగ పిదప వచ్చి గ్రామమునందున్న కాలం వ గట్టున గడ్డి కొయ బోయ ర నియు, అప్పుడు ఇరుప్రక్కల కోవము మౌచ్చి దొమ్మిగా పరిణమించెననియు, వాబ్బాయిలనుబట్టి స్పష్టమగుచున్నది. పీరిలో నొకరగు తుమ్మల సీతారామయ్యగారు, తగిలిన దెబ్బలవలన 7-9-27 తేది న మృతినొందిరి. మద్రాసులో, తమపై లేబడిన హత్యకేసు నిలువరాదనియు, అబద్ధమనియు, వాదించిరి. కాని సముద్రవిజనలో మేజిస్ట్రేటుగారు, కేసును విచారించి నెవన్నుకు సిఫార్సు చేసిరి.

మద్రాసు

పందెములు

1928-29.

రెండవ స్పింగ్ మిటింగ్

5313

శనివారం

26-1-1929 తేది

తామర తైలము
డబ్బీ 1-కి 0-0-0. 12-కి 3-8-0.
తామర ఒకవిధమైన పురుగులవలన చరమమిదగాని, పెండుకల లోగాని, లోచర్లములోగాని, గొళ్లలోగాని పుట్టవచ్చును. అప్పుతొంజనం డిపో, బొంబాయి - మదరాసు

రాజమండ్రి
(స్వకీయవిలేజింగ్)

పేదరుమిల్లు

జనవరి 21:—ది 19-1-29 సాయంత్రము 4-80 గంటలకు కర్నూలుకు పేదరుమిల్లు వాటాదార్ల పేదరుమిల్లులో సమావేశమయ్యెను. ఈ సభకు మ.రా.శ్రీ దివాన్ బహదూరు కొమ్మిరెడ్డి సూర్యకారాయణమూర్తి గారు అధ్యక్షత వహించిరి. సుమారు 150 మంది వాటాదార్లు ఈ సభకు హాజరయిరి. వాటాదార్లు మామిడిన ఉత్పాదము అభ్యుత్థముగా నుండెను. మిల్లు నిల్వబెట్టుటకు సర్వవిధముల తోడ్పడమని ఎల్లరు చెప్పిరి. శ్రీయుతులగు మోతే శారాయణరావుగారు, వైదా సోదరులు ఆంధ్రదేశమునకు కళంకము రాకుండ జేయవలెనని ప్రయత్నించుచున్నారని, మోతేవారు, వైదావారు మేజేజింగు డైరెక్టరులగుటచే ప్రజలలో కాంతి కలిగినది. పేదరుమిల్లు బాగుపడునని ఆశ మెలకెత్తుచున్నది. పాతవాటాదార్లు కొంతగా ఏర్పడిన ఆంధ్రపేదరుమిల్లు కంపెనీలో విరివిగా వాటాలు కొనుగొన్నారు. సభలో ఈ క్రింది తీర్మానములు ఆమోదించబడెను.

1. ది 24-12-28 కర్నూటిక్కు పేదరుమిల్లు వాటాదార్ల సభలో జరిగిన తీర్మానముల ప్రకారము మ.రా.శ్రీ మోతే శారాయణరావుగారు ఆంధ్రపేదరుమిల్లు అనుపేరుతో కొత్తకంపెనీ రిజిస్టరు చేసినందున, ఈ సభవారు సదరు కంపెనీయొక్క నిబంధనలను ఆమోదించుచున్నారు. (2) సదరు ఆంధ్రపేదరుమిల్లు కంపెనీ కర్నూటిక్కు పేదరుమిల్లు వాటాదార్ల సభకు నిమిత్తమే స్థాపించబడినందున, యాకంపెనీలో పేదరుమిల్లు వాటాదార్లకు పేదరుమిల్లు వాటాదార్లు చేయబడినందున, యాకంపెనీలో కర్నూటిక్కు పేదరుమిల్లు వాటాదార్లు చాలమంది యిదివరకే వాటాదార్లుగా చేసినందున గవర్నమెంటు వారు గలవలయు రూపాయలకు రాజమండ్రిలోని కర్నూటిక్కు పేదరుమిల్లును విక్రయించవలసినదనినవి, సదరు వాటాదారులకు లక్షల రూపాయలు యాకంపెనీవారు చెల్లించుటకు 6 మాసముల గడువు కనీసము యినను యివ్వవలసినదనినవి యాసభవారు కోరుచున్నారు.

యువజనసమితి

యువజనసమితియొక్క సాధారణసభకు నిన్న సాయంత్రము పురమండలములో జరిగెను. ఈ సభకు మ.రా.శ్రీ దివాన్ బహదూరు కొమ్మిరెడ్డి సూర్యకారాయణమూర్తి గారు అధ్యక్షత వహించిరి. సుమారు 60 సభ్యులు హాజరయిరి. భద్రకబట్టలకొని దేశీయ కర్మాగారములలో తయారగు మిల్లుబట్టలను కొని కట్టువారు యీ సమితిలో సభ్యులుగా నుండవచ్చుననియు, కులసభలలో సభ్యులుగా నుండువాగు యీ సమితిలో సభ్యులుగా నుండుటకు అనర్హులనియు యీ సమితియొక్క లక్ష్యముగ ఆంగీకరింపబడెను. ఏమిట మ.రా.శ్రీ దివాన్ బహదూరు కొమ్మిరెడ్డి సూర్యకారాయణమూర్తి గారు అధ్యక్షులుగను, శ్రీమతి పెద్దాడ కామేశ్వరమ్మ గారిని ఉపాధ్యక్షులుగను, తదితర ముఖ్యులగు రావుగారిని కార్యదర్శిగను, పాలకోడెటి సూర్యప్రకాశ రావుగారిని కోశాధికారిగాను ఎన్నుకొనిరి. ఈ సమితివారు శ్రీరామ నవమి ఉత్సవసందర్భమున లోకముమేళముల కెట్లు దురభ్యాసమును మాన్పి బ్రతుకొనెనుననియు తెలియచున్నది. విద్యార్థిలోకమునుండి యింకొక కార్యదర్శిని నియమించుటకు అధ్యక్షులకు సభవారు అనుమతిని సంగిరి.

ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయ సెనేటు

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము సెనేటునకు ఉన్నతమాధ్యమిక పాఠశాలా ప్రధానోపాధ్యాయుల తరపున శేనోక అర్జుని గా నిలిచిరి. 13 సంవత్సరములనుండి విద్యావిషయిక సంగతులను, బాలబోధనమును విద్యార్థుల కారిత పారి ప్రాధికారములను కృషి చేయుచుండిరి. దేశభావలయందే విద్యగలవలెనని పట్టుదల గలవారలలో శేనోకడను. నన్ను ఎన్నుకొన్నయెడల తగిన సేవచేయగలవాడనని సోదర ప్రధానోపాధ్యాయులకు మనవి చేయచున్నాడను. ఈ కారణములచే శేనోకకు అర్హుడనని తమకు తోచినచో తమవోటు వాకు దయచేయదని వారిని ప్రార్థించుచున్నాడు.

మనీజర్ } మద్దూరి కోదండరామదీక్షితులు,
ప్రెస్మన్ }
అసకటర్, } 21-1-29. ప్రధానోపాధ్యాయుడు.

బాలసుధ (రిజిస్టరు)

మద్రాసు, మంగళ, బెజవాడ, మొదలగు పట్టణముల యందలి ధర్మశాస్త్రములను సుమారు 10 సంవత్సరముల బిడ్డలకు బాడబడి ఆమోదములైన గుణములను విచ్చిన్నులను, చంటిబిడ్డలను దివ్యాత్ములను సేనా 1 కి 10-185-2 డాక్టర్ శ్రీపాద కృష్ణమూర్తి శాస్త్రి బెజవాడ

భీమునిపట్టణము

చిట్టివలస జ్యూటుమిల్లుల పనివాండ్లు సమ్మెకట్టుట జనవరి, 20:— ఈ పురమునకు 3 మైళ్ళ దూరమున నున్న చిట్టివలస జ్యూటుమిల్లులలో సుమారు 5 వేలమందికి పైగా తూలీల పనివాండ్లు, పనిచేయుచుండురు. ఈ నెల 16 వ తేదీ బుధవారమునందు యీ ఆమిల్లుకూలీలు తమకు బహుళ తేదనపును వాగ్దానముచేసిన బోనస్సు నూటికి 10 వంతున నియ్యలేదను కారణముచేత వాగ్దానము మిల్లులలో బనిచేయుటకుని సమ్మెకట్టిరి. వారము నెలముగ జ్యూటుమిల్లు యజమానులు కార్మికులపై సానుభూతిగలిగి వారికందఱు వసతిగృహములు చక్కనిజీతములు, బోనసు, మొదలగు సేవవిధముల సహాయము చేయుచుండ, నంతకంటె నెక్కువపని గల్గించుచున్న యీ చిట్టివలస మిల్లుయజమానులు మనకు రావలసిన బోనస్సు నీయకుండుట కార్మికులకు అసంతృప్తి గలిగించినది. శేటివలస సమ్మె సాగుచున్నది.

సమ్మె ప్రారంభమయినతోడనే మిల్లుయజమానులు వరిసిక్కు లేమి వివమించునో యని మండలములో రక్షకకట్టాధికారుల కందరకు లింతివారలనుపి వారలను రప్పించిరి. వారు వచ్చి వరిసిక్కు వరికించి యేమాత్రముగ గలగదని యధయమిచ్చిరి. ఇచ్చటియజమాను లెప్పటికప్పుడు కలకత్తాలోని తమప్రధానాధికారులకు సమ్మె విశేషములను తెలిగ్రాములవ్వారా తెలియఁజేయుచున్నారట. ఇంతవఱకు సమ్మెకట్టు కాంతియుతముగా సాగుచుండుట యెంతయు శుభావహము లాభదాయకమని యెల్లరు తలచుచున్నారు. మిల్లువరిసరములందు వలచోట్ల “బోనసునిచ్చుటకు కంపెనీయజమానులు సమ్మెతింపలేదు” అనునట్లు నూచించు ప్రకటనపత్రములు ఆంగ్లాంధ్ర భాషలలో వ్రాయించి ప్రకటించుచున్నారు. కలకత్తానుండి మిల్లుల ప్రధానాధికారులు వచ్చునంతవఱకు కార్మికులకోర్కెలు సఫలము కావని యాశించుచున్నారు.

(చిరవిలేఖరి)

శ్రీ శైలయాత్ర

పెద్దచెరువు సత్రము

శ్రీ శైలయాత్రదేశమునందు పురాతనమైన సుప్రసిద్ధత్రేత్రము. శ్రీ శైలయాత్రకు జేయుటకు ప్రజలు అరణ్యములమధ్యను ప్రయాణము చేయవలసిన విధము యాత్రను చేసినవారలకు విదితము. అరణ్యమధ్యమునందు యాత్రకులు అన్నము నీరు లేకుండు చాల శ్రమకుదురుండురు. అట్టి శ్రమను తొలగియెనను నివారించుటకు శ్రీ శైలమునకు దక్షిణవార్తావర్తమునందున్న పెద్దచెరువునకు బ్రహ్మగిరి గాడేవల్లి ఆశ్రయశాస్త్రిగారు ను వారితోబుట్టువు నీతముగారును అన్న పత్రములు తెట్టి యాత్రకులకు సకలసౌకర్యములను చేయుచున్నారు. ఇట్లు అన్నదానము చేయవారి సర్వవిధములకు ధర్మకరాయణలైన శ్రద్ధాత్ములు యథాశక్తి సహాయముచేసి అన్నదాన పుణ్యమున గట్టుకొనుట తమదార్ధ్యము. సహాయము చేయవలసిన ధర్మాత్ములీరింది చిత్తశామాను వారి సహాయమును పంపుటకు తేడుచున్నారు.

1. కాశీనాథుని శాశ్వతరక్షణగారు, మద్రాసు.
2. జె. వెంకట్రావుగారు, సబ్బజిడ్డి, విశాఖపట్టణం.
3. బి. పి. శే. సారథిగారు, దిట్టిగిరిపేట (పశ్చిమగోదావరి).
4. యం. వెంకట్రావుగారు, దిట్టిగిరి మునసబ్, నెల్లూరు.
5. కె. శేషగిరిరావుగారు, దిట్టిగిరి, కాకినాడ.
6. యం. వెంకటరమణయ్య పంతులుగారు, దిట్టిగిరి, కర్నూలు.
7. పి. సుబ్బారావుగారు, తహసీల్దార్, కోవలకుంట్ల.
8. వర్మ రంగారావుగారు, ముక్తదార్, శింగరేణి కాలనీ.
9. అనుమలశెట్టి అండ్ బ్రదర్సు, మద్రాసు.
10. ఎం. మునిస్వామి అయ్యగారు, పీడరు, నంద్యాల.
11. 12. సురవరం రామకృష్ణారెడ్డి గారు కర్నూలు, కరణం కృష్ణరావు, కంబళిడిపేట.
13. భీమరెడ్డిగారు, గూడూరు తాలూకాలోని వైస్-ప్రెసిడెంటు.
14. పెసల శేషన్న శెట్టిగారు, ఆత్మకూరు.
15. వి. శివరామయ్యగారు, దిట్టిగిరి పాల్వ ఆఫీసరు-రాజమండ్రి.
16. బి. బాలసుబ్రహ్మణ్యుగారు, దిట్టిగిరి పాల్వ ఆఫీసరు, కర్నూలు.
17. అచిజానలయ్యగారు, పర్కల యనపెట్లూరు, కోవలకుంట్ల.
18. వెంకట్రావుయ్య పర్కల యనపెట్లూరు కర్నూలు.

గాడేవల్లి అప్పయ్యశాస్త్రి
ఆత్మకూరు పోస్టు, (కర్నూలుజిల్లా.)

ఉచితముగా నొసంగబడునూ
శ్రీకాశీక్షేత్రమునందు జరిగిన
అలభారత వర్షియ

ప్రామాణ మహాసభారిపోర్టు
దాదాపు 10 పుటలు గల గ్రంథము

వలయువారికి ఉచితముగా పంపబడును. దీనియందు ధర్మాచార్యులగు సంకేత్యకర్, మేలుకోటమున్నగు పీఠాధిపతుల యొక్కయు, కాశీ, దర్బాంగా మహారాజులయొక్కయు, కార్యనిర్వాహక సభాధ్యక్షులగు పంచానన తర్కరత్నాచారి యుపాధ్యక్షములున్నూ, మహాసభానిర్వాహకులు అనియందు ప్రకటించిన వివాదగ్రస్త శాస్త్రీయ శ్రద్ధాభి ప్రేమిచారసభ యందు పండితశ్రుతినిధులు విమర్శించిన విషయములకు ధర్మాచార్యులందఱుకీగిననుగ నిర్ణయించిన ధర్మనిర్ణయములన్నూ, ప్రామాణ మహాసభా తీర్మానములన్నూ, సభావృత్తాంతములన్నూ సకలవిషయములు గలవు. మేము ముఖ్య 1-2-29 తేదీని కాశీకి వెళ్ళెను. గనుక త్వరలో వలయువారు మాకు వ్రాయవలయును.

కనువర్తి మార్కండేయశర్మ

స్వధర్మప్రకాశినిసంపాదకుడు, బృందావనంబంగళా, నెం. 82 రు. పూనుమల్లి హైకోర్టు, కీలకాపు మదరాసు.

ఈ క్రిందిచోట్లలలోకూడా యివారిపోర్టు ఉచితముగా లభించును

1. ఎం. పి. కర్మగారు బుక్కనెల్లూరు, బ్రంకుకోర్టు, నెల్లూరు.
2. వాయనందనశాస్త్రిగారు, కావలి, నెల్లూరుజిల్లా.
3. ముక్తిసూరిపాటి గోపాలకృష్ణ శాస్త్రిగారు, ఒంగోలు.
4. తేమూరు నరసింహశాస్త్రిగారు, బాకట్ల.
5. శ్రీ జె. కోటిశ్వరశర్మ దీక్షితులవారు, బెజవాడ.
6. ఆర్.వి.ఎస్. కర్మగారు, ఇన్నీసుపేట, రాజమండ్రి.
7. తాతా కామేశ్వరశర్మగారు, గంగుకురు అగ్రహారం, అనులాపురం తాలూకా.
8. మోటరగిరి సీతారామయ్యగారు, విజయనగరము.
9. పిర్మి నంకటప్పయ్యగారు నరసారావుపేట, గుంటూరుజిల్లా.

ఆరాన్ యూనివర్సిటీ డాక్టరేటు

శేవలాంధ్ర కృతికర్తలకు

విజయనగరం ఆరాన్ (యూనివర్సిటీ) కాన్వలేటువారి సిఫారసుపై ఆ కాన్వలేటును రిజిస్టరీచేయు సమయముందు కోట్లకాకర్లము ఆరాన్ ఇంటర్మీడియట్ స్టేటుఅందు యూనివర్సిటీలో పరిపాలకులగు శ్రీశ్రీ ఆరాన్ సాబరిక్ వారు శ్రీమదాంధ్ర భారతీ తీర్థ తరిగోధక విశ్వవిద్యాలయ ప్రముఖులగు మ.రా.శ్రీ రాజా మంత్రిగడ భుజంగరావు తంతులు జమీందార్ బహదరు వారికి (సర్వ దర్శ. శా. చార్య Doctor of Divinity (D. D). బిరుదపట్టుతున్న బ్రహ్మచారి లక్ష్మీ నరసింహాచారి (ఆంధ్రసాహిత్యగారి సాహిత్యాచార్య Doctor of letters (D. litt) బిరుదపట్టుతున్న దయాచేయించుచున్నారు. శేవలాంధ్ర కృతికర్తలకు ఇంటర్ శేషనల్ గౌరవము కలుగుటయు ఆంధ్రభాషకు ఇంటర్ శేషనల్ ప్రతిభ కలుగుటయు తమ కృతమున నీ వాటికి కలగవలదులకు శ్రీమదాంధ్ర భారతీ తీర్థ కార్యకర్తలు మిక్కిలి సంతోషించుచు ఆంధ్ర ప్రముఖుల కోశాధికగౌరవములు కలుగునట్లుగాను నీ శుభవర్తమానము వాంధ్ర పరిశ్రాధిపతులందఱును ప్రజలకు నజరుగా నుండునట్లు ప్రమోద గోరుచున్నారు. పట్టుప్రదానోత్సవ మమిత్ శాస్త్రహముతో నీసంవత్సరము మేయి నెలలో జరుపబడును. ఆంధ్ర పండితులను ప్రముఖులను ఆ యుత్సవమున కిప్పటినుండియు వాహ్వానించుచున్నారు. ఆ యుత్సవము వాంధ్ర సాహితీ విజయోత్సవముగా తగురిని జరుపునట్లు కార్యకర్తలకు తోడ్పడ వాంధ్రదేశీయులను ప్రోత్సహి పరచుచున్నారు. ఎట్లు జరిపిన వాగుండునో సలహాల పరిశ్రాముఖులను తెలుపవలెనుచున్నాను.

శేవలాంధ్ర కృతికర్తలకు
విజయనగరం } బుర్రా శేషగిరిరావు
20-1-29 } ఆంధ్ర భారతీ తీర్థ ప్రధాన

చెన్నపురి రాజధాని

అగ్ని కులక్షత్రయ మహాసభ

పన్ను రుట్టి (దక్షిణాంధ్రా-దుజిల్లా)

ఈనెల 20 వ తేది ఆదివారం దక్షిణాంధ్రా-దుజిల్లా పన్ను రుట్టి వట్టణమున అగ్నికులమహాసభా చేన్నపురి రాజధాని అగ్నికులక్షత్రయ మహాసభ పునఃపునఃపునః మొదలుగు, పునఃపునఃపునః అధ్యక్షులును అనుమతావళి, 30. చెలంపాడకరగారు (బారిష్టరు) ఆగ్రాహకావత్యము 6 మిగుల జయప్రదముగ జరుపబడెను. సభకు రాజధానిజిల్లా ఎన్నికైనదియు మునుకు 2000 ప్రతినిధులు విచ్చేసిరి. ప్రతినిధి ప్రేక్షకులెలక కలసి మునుకు 5000 లక్ష డైగా సభయం దా సేవలైరి. ఆంధ్రజిల్లాలునుండి యీ రాజధానిసంఘములో సభ్యులుగా నున్నవారిలో ప్రతినిధులుగా తూర్పుగోదావరిజిల్లాకు పాన్సముండల లక్ష్మణస్వామివర్యగారు, పాన్సాడ పేరయ్య వర్యగారు, కర్ర సత్యరాజుగారు (అగ్నికులప్రబోధిని సంపాదకులు), వల్లిమగోదావరిజిల్లాకు అంకాని విరాస్వామిశాస్త్రిగారు, కృష్ణాజిల్లాకు పెదసీంగు వెంకటశాస్త్రిగారు, సభాప్రతినిధులుగా కాకినాడనుండి పాన్సముండల వెంకటరెడ్డి వర్యగారు, పాలెపు నుబ్బారాయణుడు వర్యగారు, తాళ్లరేవు యిండి కామాడ ధనరాజుగారు, లంకాడ విశ్వనాథవర్యగారు, తాడిపత్రిరాజుగారు మొదలగువారు విచ్చేసిరి. ఈ సభయందు చెన్నపురి రాజధాని అగ్నికులక్షత్రయ మహాసంఘ ప్రధమ వార్షికోత్సవమును, దక్షిణాంధ్రా-దుజిల్లా అగ్నికులక్షత్రయ సంఘ 19 వ వార్షికోత్సవమును అత్యుత్సాహముతో జరుపబడెను. మదరాసు రాజధానికి బాధ్యతాయితీప్రభుత్వమునకు ప్రధానమంత్రిశ్రీశ్రీ డా॥ పి. నుబ్బారాయణ్ యమ్. సి; యల్. యల్. డి. బార్-అల్-లా; గారు మహాసభకు ప్రారంభించు మహాసభాసమ గావించిరి.

మదరాసుశాసనసభకు సభ్యులును దక్షిణాంధ్రా-దుజిల్లా బోర్డు వైసుపెన్డెంటును యగు పి. కె. రామచంద్రదయాచిగారు తమ యాహ్వానసంఘ అధ్యక్షతీకావ్యము గావించిరి. పిమ్మట సభాధ్యక్షుల ప్రారంభోపన్యాసముగావించబడి సభ్యులెలక శాసనాబ్ధి నోలలాడించిరి. తదుపరి యాసభయందు డి. యస్. నలరాజుపిల్లై బి.యే. బి.యల్. హైకోర్టు సీటిని గారును, మదరాసు బాధ్యతాయితీప్రభుత్వమంత్రి కార్యదర్శిగారు, మదరాసు రాజధాని అగ్నికులక్షత్రయమహాసంఘ మానకు అధ్యక్షులును అగు యమ్. పి. చాటికట్టేశాస్త్రిగారు బి.యే. బి.యల్. యమ్. యల్. సి. మొదలగు అనేక సాంఘికశాస్త్రజ్ఞులు, ఆంధ్రప్రతినిధులలో పెదసీంగు వెంకట శాస్త్రిగారు, అంకాని విరాస్వామివర్య, పాన్సముండల లక్ష్మణస్వామివర్య, కర్ర సత్యరాజుగారును ఉపన్యాసములు గావించిరి. పాలెపు నుబ్బారాయణుడువర్య, పాన్సాడ పేరయ్యవర్య గారు తమ ఉపన్యాసమును ద్రవిడభాషలో అచ్చువేయించి భయంజరించెడిరి. యాసభయందు రాజధానియంతకు జెంపన అగ్నికులక్షత్రయసాంఘికాసనమున తీర్మానములు గావించిరి. సభ అత్యుత్సాహముతో సాయంకాలము 6 గంటలకు ముగియబడినది.

(ఆంధ్రప్రతినిధి)

భీమవరమునందు విద్యాసభలు

16-2-1929 సం॥ తేది శనివారము భీమవరం తాలూకా ప్రాథమికవిద్యా (9 వ) మహాసభకు దేశభక్తులున్న భీమవరం తాలూకాబోర్డు అధ్యక్షులున్న అయిన మ. రా. శ్రీ సంతకలూరి శారాదాదేవిగారి ఆధిపత్యమున జరుగును. ఈ తేదీనే భీమవరం తాలూకా ప్రాథమిక విద్యావిషయక వస్తు పదవసముకూడ జరుగును.

17-2-1929 సం॥ తేది ఆదివారము శివమగోదావరి జిల్లా ప్రాథమికవిద్యా తృతీయమహాసభకు ప్రసిద్ధ దేశాధిన తత్వరులన్న యెలూరు తాలూకాబోర్డు అధ్యక్షులున్న అయిన ము॥ రా॥ శ్రీ బుదా విద్యున్న పంతులుగారి ఆధిపత్యమున జరుపబడును. అప్పటికి నిడదవోలు నుంచి భీమవరము వచ్చేయబడిన శ్రీ శ్రీ లంకా టిక్కెట్టు యివ్వబడును

గుండు వెంకన్న,

అహ్వానసంఘ కార్యదర్శి, భీమవరం.

ఆంధ్రవాఙ్మయసమితి, లయోలా కలాశాల,

చెన్నపురము

తేది 28-1-29 బుధవారము సాయంకాలము 4-గంటల సమావేశాలా "ఆంధ్ర వాఙ్మయసమితి" పత్తమున, బ్రహ్మశ్రీ పెండ్యాల నుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రిగారు "భారత విమర్శము" గురించి యుపన్యసించుట.

బి. రామారెడ్డి, కార్యదర్శి.

పదియవ ఆంధ్ర ఆయుర్వేద సమ్మేళనము

ధ్వజారోహణోత్సవము

దేశోద్ధారక నాగేశ్వరరావు పంతులుగారి హెచ్చరిక

వరికోధనల ఆవశ్యకత

(ప్రత్యేక ప్రతినిధినుండి)

మదిలీపట్నము; జన 21:—పదియవ ఆంధ్రరాష్ట్రీయ, ఆయుర్వేదసమ్మేళన మియుదయ మత్యుత్సాహముతో ప్రారంభమయ్యెను. అధ్యక్షపదవికి ఎక్కు కొనబడిన ఆయుర్వేదాచార్య ఎల్. మాధవమూనగుగారు, ధ్వజారోహణోత్సవమున కధ్యక్షతవహించుట కెక్కు కొనబడిన దేశోద్ధారక కాశీనాధుని నాగేశ్వరరావు పంతులుగారును ఈయుదయమరుదెంచిన వెంటనే, తిలకు చాకవర్ష పుష్పమాలాలంకృతులుగ నొనర్చబడి, పెదయూరేగింపుతో, మేళతాళములతో కరాళుపేటలో, ప్రత్యేకముగ నమర్చబడిన సభామంటకమునకు గొనిపోబడిరి. చాలమంది పురపంచాలును, ఇతరప్రారంభములనుండి వచ్చిన ప్రతినిధులును ఊరేగింపునందు పాల్గొనిరి. దాక్షుడు కోకా అహోబలరావు, కె. శ్రీకవరావు, మాండలిక వెంకటేశ్వరులు, పండిత డి. సీతారామచారి, డి. దేశికాచారి, ఎ. విజయసారథి ఎ. జగన్నాధాచార్యులు, పి. పార్థసారథిశాయుడు, నోరీ రామశాస్త్రి వి. ఎస్. ఎస్. నరసింహారావు, చెరుకువాడ వెంకటనరసింహారావు పి. సి. ఆయుర్వారప్యయ్య (పెరిడేరి) గార్లు మొదలగు ప్రముఖులందు గలరు. ఊరేగింపు తిలకుచాకనందు ఉదయము 8 గం 80 ని అత ప్రారంభమై 10 గం 15 లకు సభామంటకమున చేరును. ధన్వంతరి పూజతో సభా కార్యక్రమము ప్రారంభమయ్యెను.

దేశోద్ధారక కాశీనాధుని

నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు

నిన్నను ఆయుర్వేద సభయందు ధన్వంతరి వతాకోత్సవమును జరిపిరి.

నేడు గోపాలాచార్యులుగారి సాంవత్సరికోత్సవమునకు అధ్యక్షత వహించిరి.

మదిగొండ బుచ్చయ్యలింగశాస్త్రిగారు, ఆయుర్వేద ద్వజముయొక్క ప్రామాణ్యమును గురించియు, దానిపై రచించబడిన గోరూపముయొక్క పరమార్థమును గురించియు ప్రథమమున వివరించుచు దీర్ఘముగ ప్రసంగించిరి.

దేశోద్ధారక నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు పిమ్మట ధ్వజారోహణ మొనర్చుటకుపూర్వము ధ్వజారోహణోత్సవమును గురించియు, ఆయుర్వేద శాస్త్రజ్ఞుల కర్తవ్యమునుగురించియు, హెచ్చరించుచు నిలువ నడిచిరి—నాకు ఆయుర్వేదమున నెక్కువ ప్రతీకములేదు. అయినను, అహ్వానసంఘమునా రీయత్సవమునకు నన్ను ఆహ్వానించి నాయుడు గవ్వరచిన ఆదరణకెంతయు కృతజ్ఞుడను. గోధ్వజాత్మకమున నీ ఆయుర్వేద వతాకముయొక్క చిహ్నమునుగురించియు ప్రభావమునుగురించియు ఇంతకుపూర్వమే ఒక యుపన్యాసములు వినిరించియుండిరి. కనుక నేనిపుడా విషయమును గురించి తిరిగి నడుపుట అనవసరము గను. కాని, ఈ వతాకోత్సవము గురించియు, ఆయుర్వేద శాస్త్రజ్ఞులు నిర్వహించవలసియున్న

కర్తవ్యమును గురించియు, ఇందుక నునుపదలించిరి. ఈ పతాకోత్సవముల జరుపుపద్ధతి, పాశ్చాత్యమరియు, మనవారా పాశ్చాత్య సాంప్రదాయము ననుసరించుచున్నారనియు నొక టిపోహ కొందరు ప్రజలలో వ్యాపించి యున్నది. ఇది పారకాటు. కల్యాణముగాని ఇతర కార్యములగాని ప్రారంభించనపుడెల్ల మొదట నిట్టి ధ్వజారోహణోత్సవమును గావించుట హిందూసాంప్రదాయము. ఇదిమనకు కొత్తదిగాదు. నిగమాగమసిద్ధమైనది. తలపెట్టిన కార్యము నిర్వహ్యముగా జరుగుటకున కార్యము జయప్రదముగుటగాను, ఇట్టి ధ్వజారోహణోత్సవ విధులపబడెను. అటులే, ఈ ఆయుర్వేదసభలను, ఆయుర్వేదోద్యమమును జయప్రదముగ నిర్వహ్యముగ కొనసాగుటక గాను, ధన్వంతరి మహర్షిని ప్రార్థించి ధ్వజారోహణ మొనర్చుచున్నాము.

పిమ్మట శుభశ్వాసకులు, ఆయుర్వేదమును, పాశ్చాత్య వైద్యవద్ధతులనుగురించియు మాటలాడుచు, ఆయుర్వేద మిరుల వద్ధతులకంటె, గంభీరమైనదని నడిచిరి. ఈదేశమున, ఆయుర్వేదము ఒక వైద్యవద్ధతిగనూత్రమే పరిగణించబడి అభివృద్ధిపడకుట బడలేదు. అది మానవపరమార్థకమున నొక మహాపాదముగ పరిగణించబడి అభివృద్ధి యొందింపబడెను. సంపూర్ణమయినట్టియు, త్రికాలములచేత బాధితముగానట్టియు పరిపూర్ణమైన జ్ఞానస్వరూపమే జేదము. ఆయుర్వేదము మానవాయుష్కమునకును జ్ఞానమునకును గూడ వికృతను సాధించి, పరిపూర్ణము నందించుచున్నది. ఇట్టి వికృత మనదేశమునందేగాని విదేశములయందలి వైద్యవద్ధతులలో గనుపించదు. పూర్వకాలమున మనయులు మానవజీవిత పరిమాణమును అభివృద్ధిజేసి, ఆధ్యాత్మిక పరిపూర్ణతను సాధించవలెనను సంకల్పముతో నీయాయుర్వేదమును కనుగొనిరి. వారా సంకల్పముల సిద్ధాంతములయందే ఎదురక నిత్య జీవితమున ఆచరణలో పెట్టిరి. ఆత్రకారము ప్రవర్తించినయెడల ఆయుర్వేదాభివృద్ధి కలిగితీరను. తుచిత్వము మొదలగు వానిని పాశ్చాత్యులు ఖౌతికవిషయములుగ మాత్రమే పరిగణించుచున్నారు. మనవారు ఆధ్యాత్మికముగ గూడ పరిగణించిరి.

ప్రపంచమున ప్రతిమస్తువునకును కాలగతిచే, మహద్దేశ హీనదళలు గలుగుచుండును. అటులే మనదేశమున పూర్వము మహాస్పృశదళయందున్న ఆయుర్వేదమునకుగూడ, ఇప్పుడు హీనదళ సంధించినది. పరమానకాలములో మనలో ప్రతి వాడను, అలోచింపవలసిన దేమటంటే, ఈపదిసాయిని ఆయుర్వేదమును తిరిగి పునరుద్ధరించుటను గురించి మనము, ప్రతంభము దిరక నాగరక జాతులవారిలో, గౌరవభావముతో తిరుగవలెననిగాని, మనము, మానవకల్యాణమున మైనను ప్రయోజనము గలుగవలెనని గాని కోరినయెడల, హీనస్థితి యందున్న మనవిద్యులను, విజ్ఞానమును పునరుద్ధరించుట ప్రథమ కర్తవ్యము. మనదేశము లో పూర్వమేయే విద్యలుండెడినో, అవి ఇప్పుడే స్థితియందున్న వోగూడ తెలియని అభోగిలో మనమిపు డున్నాము. ఇట్టి పరిస్థితులలో ఆయుర్వేదమును పునరుద్ధరించి భారతదేశములో, ఆంధ్రదేశములోని ఆయుర్వేదమున కింత పరువుప్రతిష్ఠలు నిలపినవారు పండిత డి. గోపాలాచార్యులుగారు. వారు ఈ మదిలీపట్టణముననే జన్మించిరి. అట్టివోటనే ప్రపథమమున నిట్టి ఆయుర్వేద ధ్వజారోహణోత్సవమును జరుపుట చాల తగియున్నది.

పిమ్మట ఆయుర్వేద శాస్త్రజ్ఞుల కర్తవ్యమునుగురించి ఉపన్యాసములు నడిచిరి. కేవలము మందులు రాయుచేయుటతో ఆయుర్వేదశాస్త్రజ్ఞు లురణానరాదు. అది సర్వసామాన్యముగ విషయము. ఇప్పుటిదేశమున అనేకమైన మందులుగలవు. పాశ్చాత్య దేశములనుండి అనేకమైన మందులు ప్రతివర్సము దిగువతి యగుచున్నవి. మందులకు కరవులేదు. ఆయుర్వేదము కాశ్యోతము సత్యసిద్ధాంతములపై శాధార పదపబడి స్పష్టించబడెను. కాని దాని మూలకత్యమును సిద్ధాంతములును, ఇప్పుడగ్రాహకములుగ నున్నవి. ఆమూలకత్యముల చెలిసికొనుటక, ఆయుర్వేద శాస్త్రజ్ఞులు తీరమగ పరిగోధనలు గావించి కృషిచేయవలెను. పూర్వమున వైద్యుల ఒక్క నాడీపరీక్షలననే, వ్యాధిస్వరూపము నామూలాగ ముగ గనుగొనగలిగెడివారు. ఈపద్ధతి అద్భుతమైనదక ఆందరును అంగీకరించుచున్నార. దీనినిబట్టియే, ఆయుర్వేదమెట్టి ఆమోఘమున పునాదులపై నిర్మింపబడెనో తెలియగ

దు. ఆయుర్వేదమును తిరిగి ఉద్ధరింపవలె ననివలెదల అందరి మూలతత్వముల తెలిసికొనుట ప్రధానావశ్యకము. అప్పుడే ఆయుర్వేదము ప్రస్తుత మెదుర్చుకొన్న ప్రతిహతత్వమునదాటి విజయమునందగలదు. ఆయుర్వేదమునందు ప్రజలలో విశ్వాసము అభివృద్ధియగుటకుగూడ ఇట్టి పరిశోధనలు చాలముఖ్యము. ప్రజలలో నిట్టి విశ్వాసమును గలిగించుభారము ఆయుర్వేద శాస్త్రజ్ఞులపై నున్నది. ప్రభుత్వము వారింకను ఆయుర్వేదము నెడల పవిత్రత్వ ప్రేమను బాంధవ్యమును. వారి ప్రతిఘటనమును దాటి విజయముందుటకు ప్రజావిశ్వాసమును సంపాదించుటయే మార్గము. ప్రతివర్సరమును దేశములో యెన్నియో సభలు జరుగుచున్నవి. కాని వానివలన ఎక్కువప్రయోజనము మాత్ర మేమియు గలుగుటలేదు. ఈసభ అటులాకాక దేశమునకెక్కువప్రయోజనకరము లగునది ఆశించుచున్నాను. మీలో శ్రద్ధావంతులగువారు నూతన విషయముల గమనింపటకు కృషియొనర్చి వారి వారి పరిశ్రమల ఫలితములను శాస్త్రరూపకముగ ప్రపంచమునకు వెల్లడిచేయవలెను. అప్రకృష్టముల బడుచున్న భారతీయుల కష్టముల నివారించుటకే ఆయుర్వేద ముపుడే ఎక్కువగ తోడ్పడగలదు. మన దేశములో, అశాశ్వతముచేతను, నిరాచారమువలనను, ప్రజల ఆయుక్తు శ్రమముగా క్షీణించిపోవుచున్నది. భారతదేశము నీవిపత్తునుండి రక్షింపవలసిన భారము ఆయుర్వేదవైద్యులమీద నున్నది. వారాభ్యుత్థుల నిర్వహించినపుడే, వారివిద్యవలన, దేశమునకు ప్రయోజనముండును. వారికి గణ్యతగలుగును. మానవజాతికి మహోపకారము గలుగును. ఇట్టి మహోత్సాహకార్యమును సాధింపవలెను సర్వంకల్పముతో నీ ధ్యవాలోహణోత్సవము జరపబడుచున్నది. ఆ సంకల్పసిద్ధి నొనర్చుగాకయని భగవంతుని, ధన్వంతరి మహర్షి ని ప్రార్థించుచున్నాను. (కరతాళధ్వనులు) అని నడిచి, శాగేశ్వరరావు గారు ధ్యవాలోహణోత్సవము నొనర్చిరి.

ఓమధీ ప్రదర్శనము

విమ్మట, శాగేశ్వరరావు పంతులుగారే, ఆయుర్వేద ప్రదర్శనమునకు ప్రారంభోత్సవము నొనర్చిరి.

ఆయుర్వేద సమ్యేకనము మధ్యాహ్నము రి గంటలకు మాధవమినగారి అధ్యక్షతక్రింద సమావేశమయ్యెను.

* * * *

ధన్వంతరి ధ్వజప్రశంస

వతాశోత్సవసందర్భమున చదువబడిన పద్యములు

సీ, తెజవాడ నగరి సంజెవాడఁగార జేసి

విజయనగరమున విజయ మంది

కాకినాడపురిని ధక్కాను మ్రోయించి, శ్రీ

కాకుళంబునఁ బ్రభుకాన్మ వడసి

అల్లరెనాలిలో నభిషేక మొంది, నె

ల్లూరు పురానఁ బెంబోర గలిచి

మద్రపట్టనపీఠి మదగజం తెక్కి, సం

ద్యాలావనిని మంగళారతిఁ గొని

గీ, గుంటురున మారుమ్రోయ జేగంటఁ గొట్టి

బందరున జయస్తంభంబుఁ బాఠె, దళి

కావ్యతాండ్రవైద్యప్రతాపాతితము

నెపుడు గృహంబాదు ధన్వంతరి ! నమస్సు.

సీ, అలయశోకాధికు శాకురాలయముల

బూజ బుట్ర తెగిరి పోవునట్లు

ధన్య "కాళగడ" బాదస్తూక ఖర్జూర

దళికావ్యసమితి సంచలన మంద

ఆజ్ఞామను సూరీము యాభక్తు భరతకా

శ్యపి మెట్టిన నడల బాడ తెలియఁ

గాంభోజరాడ్వర్త కత్తిరకాసన

ములత్రుష్టుడు దురలిపావునట్లు

గీ, తమ సలభ్యాప్తకర్తవీజములు హిమన

గాజినేతుకర్తవ్యం మొప్పారనట్లు

భవదధిపతాక సంభవికవాయు

వృత్తమును నింపు ధన్వంతరిధ్వజంబ !

సీ, ఏప్రదేశము నీది యెఱిగింపు మున్న, గో

పాలాధ్వజ గన్నట్టి నిందిరనుము

అంపినవా రెవరన్న 'దేశోద్ధార'

వదధూరజేఁ బంపఁబడితి ననుము

ఉద్దేశ్య మేమన్న నూకొట్టక త్రికాల

శ్రీ శ్రీ పండిత డి. గోపాలాచార్యులుగారి సాంవత్సరికోత్సవము

నేడు బందరు పురమున జరిగెను.

గణిత నాయుర్వేద మనుట యనుము

అంతియేనా సరి యన్నచోఁ బురుషుర్య

పాటవంబునకుఁ బెన్నట యనుము

గీ, విలుగు లడిగిన బుధు లట్టై కృష్ణనేయ

నన్యదేశము లడిగిన, శాంధ్రు లడుగ

భవదధిపతాక సంభవికవాయు

రెకరెకలబాస ధన్వంతరిధ్వజంబ!

సీ, జన్మాదినిర్వీర్య సంపాదకల మహా

బలబరాక్రమగుణోజ్జ్వలంబ జేసి

తలవరంపరజన్య మహ్మాయముల, వజ్ర

కాయకందర్పులు గాఁగఁ జేసి

వాయుతత్త్వవిమత్రవాహోవధులను, ని

వ్యామృతాచ్చగుణతుల్యములఁ జేసి

గర్భనిర్భాగ్యసంకలితతృణలము

లలితసంపత్సమృద్ధులుగఁ జేసి

గీ, వసుధ భుక్తిముత్తుల కాలవాల మగుమ

శాశిధన్వంతరిత్రకథ కాదియైన

గోమహామతఁ జిహ్నగాఁ గొనుధ్వజంబ!

మంగళము మంగళము జయమంగళంబు,

గీ, కానుభవపునండి చక్కగ వసంతుఁ

డోవధులఁ బిండి దర్శన మొసఁగె నెపుడో ?

యిపుడే యాదయామిందు శాగేశ్వరంబు

మనకు నోవధిదర్శనమును లగింను

ధన్యులముగాఁగ రెండు ! వైద్యులగులార !

ఏలూరు,
21-1-29,

ఆయుర్వేదశాస్త్రీ, అష్టావధాని,
కందుకూరి వేంకటసుబ్బారావు.

పోలీసు, రాజపాలనపక్షమువారును డికోనుట

ఫ్యారిస్, జనవరి 20:—ఫ్యారిసులో శాటకశాలవద్ద పోలీసువారును రాజపాలనముగావలె ననువారును డికోనిరి, అయిదుగురు పోలీసువారికి దెబ్బలు తగిలెను. వీరిని అప్పిట్రికిగొంపొయిరి. రాజాపాలనము గావలెననువారు అరెస్టు అరెస్టు జేసిరి.

కెల్లాగు ఒడంబడికను ధ్వంసముచేయు విషయమై రషియా నూచించిన సంగతుల నంగీకరించుచు పొలండు సభ్యురగా శేఖ నంపెను.

రక్షణ సైన్యాధిపతి

అండకో, జనవరి 20:—బూల్వేనానిని తీసివేయుదను తీర్మానము నెదిరించిన నలుగురు కమిషనరులు, బూల్వేనాని కటుంబమువారు ఈ విషయమై శ్వాయత్తాసనమున చర్యను జరిపెదముని జెప్పకపోవుటచే అరెస్టుంబముతో సంబంధమును మానుకొనిరి.

హిల్ట్రా ఎంగునివేదిక

నెయిరోబీ భారతీయులు

(బీమునర్విసు)

అండకో, జనవరి 21:—భారతీయులకు భూమిని ఏర్పాటుచేయుటకు ఇండియా ప్రభుత్వమువారు తూర్పు ఆఫ్రికాలో రాయబారమునంపి అవిషయమును గట్టిగా దెలుపవలెనని నెయిరోబీ భారతీయులు గోరుచున్నాడు. ఈ సంగతిని హిల్ట్రా ఎంగునివేదికలో నూచించి బోవుట విచారకర మనుచున్నాడు.

అహమదాబాదు విద్యార్థుల సమ్మె

పాఠశాలలు నిర్మానుష్యమగుట

నల్లభద్రాయి పలేశోగారి యుద్వోగము

అహమ్మదాబాదు, జనవరి 21—అహమ్మదాబాదులో దాదాపు అన్ని కళాశాలల విద్యార్థులును యూరోజు సమ్మె గావించిరి. మునిసిపాలిటీవారి ప్రాథమిక పాఠశాల లన్నియు మూసివేయబడియుండెను. గుజరాతు కళాశాలా విద్యార్థులు ఉన్నత పాఠశాలలవద్ద నిలిచి విద్యార్థులను పాఠశాలలకు పోకండ్ చేసిరి. ప్రభుత్వ మాధ్యమిక పాఠశాల గేట్లు మూయబడి యున్నను తోవల తెరవబడియే యుండెను. విద్యార్థులందఱును, గుజరాతు కళాశాలవద్ద చేరిరి. ప్రెస్టానిగాడు విద్యార్థుల నుద్వోధించిరి.

బాన్గోలీనుండి ప్రత్యేకముగా నీ పనికై వచ్చిన శ్రీయంత నల్లభద్రాయి పలేశోగారి విద్యార్థులను సాంకేతికము ప్రబోధించెదఱు. అ|| ఎన్. ||

అహమ్మదాబాద్, జనవరి 21—గుజరాతు కళాశాలా విద్యార్థులయొడల నాను యూరజూపుచు అన్ని పాఠశాలల విద్యార్థులును పాఠశాలలకు వెళ్లరాదనియు సాంకేతికము జరుగు సభకు రావలెననియు కోరుచు ప్రతిపాఠశాల గోడలమీద ప్రకటనలు వ్రాయబడినవి.

రాష్ట్రభాష హిందీ నభ్యసించు

శ్రీ జమనలాల్ బజాజ్ గారు యువనాస్యము నాయకుల ప్రసంగములు

హిందూ హైస్కూలు భవనముందలి సభ

దక్షిణ దేశమున హిందీయన్ ద్రవ్యము ప్రచారమును గావించుటకు విశేషవ్యయప్రయాసలకు నోర్చి, చెన్నపురి కడచెందిన ముద్రాపకమునకును, మహాత్ముని ప్రయత్నములను, శ్రీమంతులు, స్వార్థత్యాగులు నగు శ్రీ నేల్ జమనలాల్ బజాజ్ గారికి సన్మానమును సమర్పించుటకు హిందీ ప్రచారసభ, హిందీ ప్రయత్నములవారియొక్కయు, మదరాసు జిల్లా కాంగ్రెసు యువనాస్యమునకును లెవలెక్కిరిచి హిందూ హైస్కూలు భవనము దొకసభ జరుపబడినది. సభాభవనము క్రిందినదియుండెను. హిందీ నభ్యసించుచుండిన విద్యార్థినులు వలపున సభకరుదెంచియుండిరి. సభ కేటెంచిన ప్రముఖవర్తమాన శ్రీయుతులు యస్. శ్రీనివాసయ్యంగారు, సి. రాజగోపాలాచారి, డాక్టరు భాగరాజు వట్టాభి శతారామయ్య, ఆర్. రామచంద్రరావు, యల్. యస్. వరదాచారి, వండిత వ్యాపీకేశ శర్మ, వారివారకర్మ, డి. కొలండె, కే. భామయ్యంగారు, రామనాథ గోయంకా ఇగ్నేషియస్. వి. యల్. కామ్రే, సి. యస్. ముత్తురంగ ముదలియారగారు కలరు. శ్రీ సి. రాజగోపాలాచారిగారి యాపవాదనపై శ్రీ యస్. శ్రీనివాసయ్యంగారు సభకథ్యక్షులుగ నెన్నుకొనబడిరి.

శ్రీ శ్రీనివాసయ్యంగారు

ప్రథమమున మాట్లాడుచు శ్రీ జిల్లాలు బజాజ్ గారిని సభ్యుల కేటించుచు వీరు గాంధీమహాత్మునిచే ప్రారంభింపబడిన ఆపహాయోద్యమమును ప్రవేశించి మహాత్ముని నాయకత్వమున దేశమునకై ఆనుపమాన త్యాగము లొనర్చి కదాది హిందీ ప్రచారము ఖద్దరు ఉద్యమము, అస్పృశ్యతా నివారణ, మద్యపాన నిషేధోద్యమములందు పాల్గొనచు విశేష సేవలొనరించుచున్నారనియు, వైశ్యకులజాతిను, శ్రీమంతులపై దేశసేవయందు నిమగ్నులై అప్రతిమానమున త్యాగము గావించుచుండుట ప్రశంసనీయమనియు, వైశ్యసంఘమున కంతటికి విరాధర్యప్రాయముగ నుండదగినవారనియు, ధనాధ్యులగు వైశ్యసోదరులు దేశపితకార్యములకు దక్కువగ పాల్గొనుట వాటికి కృషియు సుధి, శ్రీ రాజేంద్రప్రసాదుగారు దేవామం దస్వస్థక కారణమున శ్రీ బజాజ్ గారిలో కలసి రాజాల్ కపో యిరసి తెల్పిరి. హిందీభాషను నేర్చుకొనుటకు గల యావశ్యకతనుగూర్చి ముచ్చటించుచు 22 కోట్ల ప్రజలకు సామాన్యభాషయైన హిందీ రాష్ట్రభాషగ నుండుటవ్యంతావశ్యకమనియు, ఈ విషయమై అభిప్రాయభేదములుండుట కవకాశమే లేదనియు, దక్షిణదేశమున హిందీ ప్రచార సభవారు గావించుచున్న కృషి సంప్రదించుచున్నది తెల్పిరి.

యోగ్యతాపత్రములు

హిందీ ప్రచారసభ హిందీ ప్రయత్నములవారియొక్క సన్మానపత్రములు సమర్పించబడినది. వీరందఱు హిందీవరీతులందు కృతార్థులైనవారలకు యోగ్యతాపత్రములు ప్రసాదించబడినది. వారిలో శ్రీమతి. కె. టి. దక్షిణిదేవి యను యువతియును, వి. వి. శారాయణస్వామిగారు అను 50 సం. లకు పై బడిన వయస్కుల వారకు యోగ్యతాపత్రముల బడసిరి. చెన్నపురియందు మొత్తము 150 మంది హిందీ విద్యార్థిను లున్నట్లు ఇగ్నేషియసుగారు ప్రకటించిరి.

శ్రీ జె. బజాజ్ గారు

శ్రీ జమనలాల్ బజాజ్ గారు హిందీ భాషయందే ఉపన్యసించుచు బాబు రాజేంద్ర ప్రసాదుగారు అశాశ్వతముచే రిమితో రాజాల్ కపోయిరని తెల్పిరి. తమకు హిందీ మాతృభాషయైనను బాల్యమునుండి మహారాష్ట్రమున నేర్చుకొంటిమనియు, వ్యాపార విషయములందు ఆంగ్లభాష తమ కావశ్యకమై యుండినను బాల్యముదిగ తా మంగ్లము నభ్యసించి కుతూహలై యుండలేదనియు, భారతీయులకు ఆంగ్లభాష అవశ్యకము గాదనియే తాము అభిమతమును తెలుపుచుండుటయందు, హిందీ భాషయే భారతదేశమునకు సామాన్యభాషగ నుండవలె నని బహుకాలమునుండి ఆశించుచుంటి మనియు తెల్పిరి.

గాంధీ మహాత్ముడు దక్షిణాఫ్రికానుండి మరలివచ్చిన యనంతర మొకసమీక్షకుండు హిందీభాష యా దేశమున రాష్ట్రభాషగ నుండవలెనని యావన్యసించెను. నాలుగుండియు నీ యాద్యమందు గావిశ్వాసము దృఢపడినదై గాంధీమహాత్ముని యానతితోపున దక్షిణదేశము దీయద్యమవ్యాప్తికై యధాశక్తి పాలుబడుచున్నాను. హిందీభాష దేశమందక్క థికసంఖ్యాకులచే వ్యవహరింపబడుచు సామాన్యభాషయగుటకు నుభయసాధ్యమై యున్నదిగావునను దేశనాయకులందరు నీ విషయమై నిర్వివాదముగ నామోదించియున్నందున నీ యాద్యమనుమందు కృషిపలుపుచున్నారము గాని ఇకర దేశభాషల కలెను హిందీభాష ఉత్తమమునూనాచే నాదు. దేశభాష

అన్నియు సర్వోత్తమ మైనవే మిమీదేశభాషల నభివృద్ధిచేసి కొనెను, హిందీభాషనుగూడ నభ్యసించవలసినదని గాంధీమహాత్ముడు పలుమారులు ఘోషా పాతమును గలపియుండెను. గాంధీ మహాత్ముడు కాంగ్రెసు సమావేశములందు దేశమాటలు ఆంగ్లమున మాట్లాడినపుడు దక్షిణదేశములకొరకై తా మంగ్లమున మాట్లాడుచుంటిమని తెలిపి యుండెను. స్వరాజ్యమునకు గాని, సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమునకు గాని మనము గావించు ఆందోళనయంతయు ఆంగ్లభాషయందే జరుపబడుట విషాదకరము. స్వరాజ్య సంపాదనకై కృషి పలువ నెంచినచో, దేశనాయకులు స్వరాజ్యప్రచారమును గావించవలెననిచో ఆంగ్లమున మాట్లాడుచో తెలిసికొనగల పరిజ లెందగుట? కావున అశేషప్రయత్నమునకు తెలియగల హిందీభాషను దేశములో సామాన్యభాషగ నొనర్చుల యును. హిందీభాషయందే దేశవ్యవహారముల నెల్ల నిర్వహించుటకు, కృతకీర్త్యయలనున్న పరితెల్లరు హిందీభాషను నేర్చినచో మనదేశ విజ్ఞుడనితెలుసుండుటయగును. దక్షిణదేశముందు హిందీభాష మిగుల వ్యాప్తిగావించినది వినుటకు నేను సంత సించుచున్నాను. కాంగ్రెసు సభావ్యవహారములన్నియు హిందీ భాషయందే నిర్వహించబడుచు, ఆంగ్లభాషతో నగత్యము లేకుండ జేయునంత యభివృద్ధిని బడయవలసియున్నది. పది సంవత్సరములనుండియు నీరాష్ట్రమున నీయద్యమముందు గా వించబడిన యభివృద్ధి మిగుల తెల్ల ముచున్నది. ఇకపై ఈ కార్యభారమును మిగత వ హిం ప వ లె ను. విదేశ విస్త్రముల బహిష్కరించుటయు, స్వదేశ విస్త్ర భారణ మొనర్చుటయు నెట్లావశ్యకము, హిందీభాషయందే మన వ్యవహారములనెల్ల ననుభవించుటయు నట్లే యావశ్యకమైయున్నది. అనివల్లి తమ కభినందనపత్రముల సమర్పించినందు లకు కృతజ్ఞతాపూర్వకపదనములు తెల్పిరి. (హృద్యములు)

డాక్టరు బి. వట్టాభి శతారామయ్యగారు

ప్రప్రథమమున కలెనిముసములు హిందీభాషయందే ప్రసంగించి వీరందఱు ఆంగ్లములో నుపన్యసించిరి. జమనలాల్ బజాజ్ గారు ఆంగ్లము నెంతవలెను నేర్చుకొని, తా మంతగ హిందుస్థాని యభ్యసించుచునీ ఉభయములకును సౌక యుండబడిక గలదనియు, బజాజ్ గారు ఆంగ్లభాషాభ్యాసము నభివృద్ధిచేసికొననట్లు రుజువుజాపలేకపోయిరి గావున తామును తమ హిందీభాషాభ్యాసమును రుజువుచేయజోవుట లేదనియు తెల్పిరి. (నవ్వు) హిందీవరీతులందు కృతార్థులై యోగ్యతాపత్రముల నందినవారిలో నొకయువతియు, నొక వృద్ధుడు నుండుట జూడ తమ విద్యార్థిదిశ్చ విశిష్టమై తా మభినందించుచు ముక్తుల జనించెననియు, కాని తాము శ్రీ గాకుండుటయు, వృద్ధులు గాకుండుటయే తమకు గల సంతృప్తియనియు తెల్పిరి. (మరల నవ్వు) హిందీభాషావశ్యకత సర్వజనాంగీకృతము. హిందీవరీతులందు కృతార్థుల కెందులైననీ దేశీయుల జీవన మాధారపడియుండిన ప్రతివారును హిందీ నభ్యసించియుండవలెనని కాని దేశమా త్ములు హిందీ యభ్యసనముపై శాధార పడియున్నందునను, వ్యక్తులకు లాభదాయకము గానందునను మన మాభాష నుపేక్షించితిమి. ఏదేశమునైనను ప్రజలొకదానిని గాథముగ వాంఛించుచో అట్టి వాంఛయే వారు వానిని పొందుటకు అర్హుల ను నుండును. స్వరాజ్యమును మీ రాసింపనెడల ఉదయాస్తమయములు స్వరాజ్యము సంతక, పనసధారణము లొనరించినచో స్వరాజ్యమున కర్హులై దానిని పొందవలయును. కాని మన మట్లు వాంఛించియుండలేదు. నేను కళాకాలవిద్యయందును, వైద్యవిద్యయందును ఉత్తమతరగతుండును ఉత్త్రుడనైనను హిందీ ప్రయత్న భాష నేర్చుకొన ప్రయత్నించినను, శ్రీవసుకు ఆవశ్యకత లేమిందే ఆ భాషలందు దభివృద్ధి బడయజాల నైతిని. శాగవురము కాంగ్రెసుసభయందు నాయకుని పిమ్మట నాయకుడుగ హిందీభాషలో నుపన్యసించుట జూచియు, సామాన్యజనులు వానివలన ఆహ్లాదమును బొందుటగాంచియు, మాయల్పజ్యమున కెంతయు వగచి ఆపనవిరహదనులమైతిమి. ఆంగ్లభాషపై వ్యాపారానుభవపరిత్యంబంతదనుక మనకు తరహోపాయములేదు. ప్రతి యాంగ్లగ్రంథమునందును పీఠిక ఆంగ్లములో నుండును. ప్రతి వివాహము హోత్య వాహ్యుని పత్రిక యందును అభినందనము లాంగ్లమున అచ్చొత్తింపబడును. ఈవిధముగ మనమధికపరితులముమూరము మనకంటె పెద్దలగువారు ఆంగ్లమునందు మాట్లాడుచో ఆలంబించుటకు మన మంగీకరింపవలయుట ముఖ్యకరమగును. శ్రీ శ్రీనివాసయ్యంగారు సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యవాదియై యుండి హిందీభాషయందు మాట్లాడుట అవశ్యకము. ఈమారు వారు మాట్లాడునపుడు కొంతవరసన హిందీ భాషను అభ్యసించినచో మిగుల సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమునకు పవ్యుకు లొపం గుటకు నిరాకరింపవలెను (నవ్వు) మనము హిందీయందు భాషించుటెంతయు సంభావ్యము. హిందీభాష నభ్యసించి, దేశభాషగ పరిగణింపవలయునను ప్రాణవికసేదాంతము సర్వజనామోద మైనచో దాని నాచరణయందు తెల్పుటకు నాదన యశావశ్యకము. హిందీభాష దమ విద్యా

విధానమందు జేర్చుకొనవలయునను నగత్యమును గుర్తింపగలసరికి మన విశ్వకళాపరివర్తము రాలేదు ఎంత శీఘ్రముగ మనము హిందీ నభ్యసించిన అంతమంచికి అని తెల్పిరి.

శ్రీ. సి. రాజగోపాలాచారిగారు మాట్లాడుచుండెడు పట్టాభి శతారామయ్యగారు రహస్యముగ ప్రసంగించిననట్లుందు గాథమును విశ్వాస ముడగియున్నదినియు, ఆయకల్పవనిశ్వాసమునే సభ్యులు స్వీకరింపవలెననియు అభ్యక్షులును నాయకులును హిందీయందు దుశస్వరీంపజాలనందును మిగుల హిందీభాష నభ్యసించరాదని తెలుపజనదనియు తెల్పిరి.

యా త్వ ఫర్లు, కేం బ్రిడ్జి విశ్వకళాపరివర్తముందు జడిచి విద్యార్థులు వివిధవిషయములతోబాటు లాటిక, గ్రేసు, ఫ్రెంచి, జర్మనుభాషలను నేర్చుకొనియు, కేంబ్రిడ్జి, ఆక్స్ ఫర్డు వరీవద్యవిద్యార్థుల కెందును తీసికొని భారతీయ విద్యార్థులను మాతృభాష ఆంగ్లముతో బాటు హిందీ నభ్యసించుట కష్టముగ పరిగణింపరాదనియు, వివిధమతములకు, వివిధభాషలకు, పెక్కు విజ్ఞానములకు నిలయమయిన భూమియందు జన్మించుటందేని యావశ్యక భాషల నేర్చియుండుటా వశ్యక మగుచున్నదనియు, స్వరాజ్య సంపాదనకు, భారతదేశ సర్వతోముఖాభివృద్ధికిని హిందీ భాషాభ్యవస మావశ్యకమనియు, నిర్బంధముగ బాల్యముందే హిందీ భాషాభ్యాసము నలపడ జేసికొనవలెనని తెల్పిరి.

శ్రీ. కె. భామయ్యగారు మాట్లాడుచు హిందీ ప్రచారసభను దక్షిణ దేశీయులే ఇకపై హిందీపాలనని విన్నవించిరి.

శ్రీ. వి. యల్. కామ్రేగారు మాట్లాడుచు హిందీభాషను నేర్చినచో భారతీయులు తమ మహాతరనితిని తెలిసికొన జాలెదరనియు, నిజశక్తిని గుర్తింపగలరనియు, హిందీకంటేను దేశభాషగాగలిన భాష మరొక భారతదేశీయుడు లేదనియు, స్వరహాలన కియ్యది యొక సాధనమనియు తెల్పిరి.

శ్రీ. వి. సి. రంగస్వామి, డాక్టరు కమరస్వామిశైలగా రలు మాట్లాడిరి.

శ్రీ జమనలాల్ బజాజ్ గారు మరల మాట్లాడుచు భారతీయులెల్లరును హిందీభాషనొకదానిని నేర్చుకొనుట నుభయము కాని, ప్రతివారును అన్యరాష్ట్రములందుండు దేశభాషల నెల్ల నేర్చుకొన వలయునని సామాన్యముగ సాధ్యముగ విషయముగాదనియు, హిందీభాష నుభయముగ నభ్యసించదగిన దనియు తెల్పిరి.

అభ్యక్షులు

శ్రీ శ్రీనివాసయ్యంగారు మాట్లాడుచు హిందీభాష నభ్యసించుట గాని, ఖద్దరుధారణము గాని స్వదేశభాష జేషములపైగల ప్రేమచేతనే గాక విదేశీయవారముల విదేశ పనువుల బహిష్కరింపవలె ననెడి పట్టుదలతో గావించిన నీయద్యమమున కెక్కుడు వ్యాప్తిగలగుననియు, ప్రజలకు ఉన్నతాశయములు, ఉత్సాహోద్యమము లుండుట యావశ్యకమనియు, హిందీ ఖద్దరు, అస్పృశ్యతానివారణోద్యమములందు చాల యభివృద్ధి యటించి 10 సం. లలో జరిగినదియు తెల్పిరి.

కేవలము 28 కోట్ల భారతీయులు హిందీ నేర్చినంత మాత్రముననే స్వరాజ్యము లభింపజాలదనియు, అటులే యగుచో ఆధిక సంఖ్యాకులకు హిందీ మాతృభాషగాగల 22 కోట్ల ప్రజలు స్వరాజ్యమును గడించియుండవలెననియు, హిందీభాష యభివృద్ధిచేసి, సామాన్యభాష గావలెనని సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమునకై పాలుబడవలెననియు, విదేశీయులకు వానిని బహిష్కరించెడి పట్టుదల, యుత్సాహముల పలననే శీఘ్రముగ అభివృద్ధి కలుగగలదనియు యాశయము లున్నతమై యుండవలెననియు, ప్రతివానికీనిహిందీయందు సామాన్య వ్యాప వారికజ్ఞానముండిన చాలుననియు దక్షిణ దేశీయులకు కొంచెము కష్టముగ నుండినను వానిని తెక్కింపరాదనియు తెల్పిరి. (హృద్యములు)

వీరందఱు వందనములతో సభ ముగింపబడినది.

బాపట్ల సబారి నేట్ జడ్జి కోర్టులో

వి. పి. నెం. 58/28

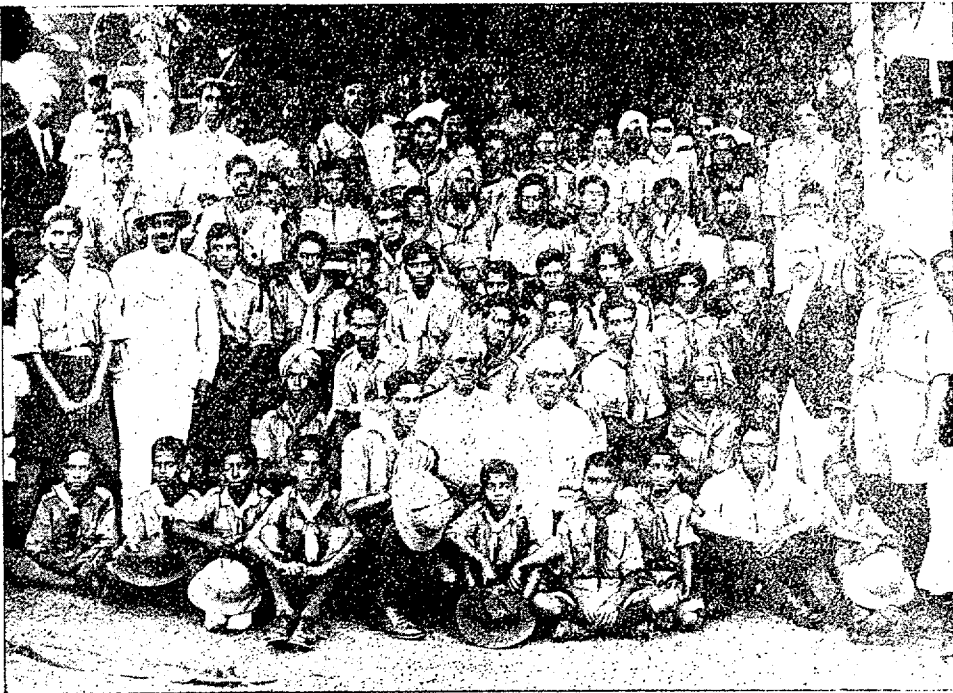
పిటిషన్లు:—మహమ్మదీ భాసీం కుమార్లు పేరు మాన్వేక్ అహమ్మత్, పయ్యు 82 సం. రహలు, మహమ్మదీయ కులము. గుమాస్తా, బాపట్ల.

రెస్ట్రండెంట్:—గల్లి ఆంజనేయులు వగైరా 1920 సం. 5 వ ఆక్టోబరు 20 నకును ప్రకారం పై పిటిషనరు 14-1-29 తేదీన కోర్టువాద నుండి ఇన్ సాల్వంటు అర్హుల పాత్రయొక్కాదు. ఋణప్రకారాలు తమ హక్కులను గుంటూరు అఫీషియల్ రిసీవరుద్ద రుజువు తరచుకొనవలెను.

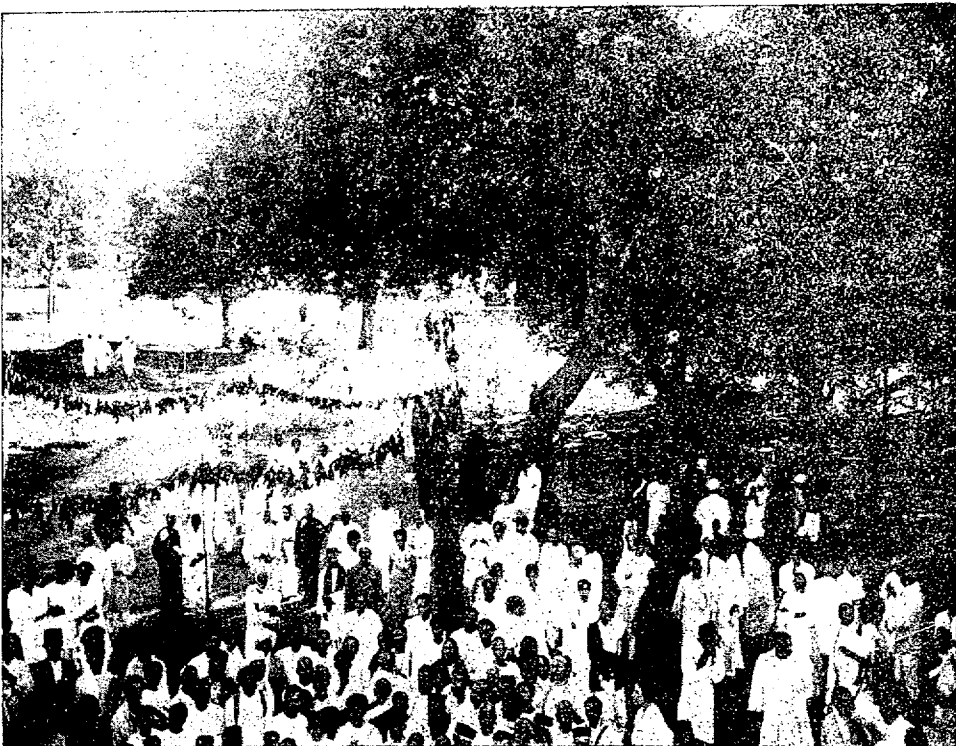
విడుదలకాలము 14-1-29 నుండి ఆరంభమగును. సబ్ కోర్టు, బాపట్ల. } యం. అనంతగిరిరావు, }
18-1-29 } అడివనల్ సబార్డినేటుజడ్జి.

ఆరోగ్యవాసరము - బాలభటుల ప్రదర్శనము

ఆరోగ్యవాసరపు ఉత్సవముల సందర్భమున యస్. ఐ. ఎ. అసోసియేషను ఆవరణమున బాల భటుల ప్రదర్శనము జరిగెను. బాలభటుల పోటీపంచెములందు గెలుపొందినవారు ఉద్యమవ్యాప్తికై పాటు పడుచున్నవారిలో ప్రముఖులు ఈ ఛాయాపటమునం దున్నారు. (ప్రె. ఫో. బి.)

తారక సమావేశము

లోకగురువగు కృష్ణాజీగారు తారకసమాజపు సూతనధవనముల ప్రారంభమహోత్సవము నలుపుట, తారకచిహ్నముతో నున్నవారు కృష్ణాజీగారు. [ఎ. రత్నా కంపెనీ.]

తారక సమావేశము

తారకసమావేశమున ప్రతినిధులందరు డాక్టరు బిసాంటు, కృష్ణాజీగార్ల సందేశము వినుట.

[ఎ. రత్నా కంపెనీ.]

దుగ్గిరాల రైలు ప్రమాదము

(న్యూఢిల్లీ)

దెహవాడ, జనవరి 21 :—నేటి యందయమున దెహవా డనండి బయలుదేరిన ప్యాసెంజరుబండి దుగ్గిరాల స్టేషనుదగ్గర నున్న గూక్కుబండితో డీకొట్టుకొనెననియు, అందువలన చాలమందికి గాయములుతగిలి కొంతమంది ప్రాణాపాయస్థితిలో నున్నారని విని 11 గంటల ప్యాసెంజరుమీద దుగ్గిరాలకు వచ్చినమెరిసి. 11 గంటలకు బయలుదేరిననీసబండి 12 గంటల వరకు బయలుదేరిలేదు. 1 గంటకు బయలుదేరికూడ వై అధికారులయొద్దనుండి పరియైన వుత్తరపుతకనో మరయేకారణము చేతనో నెమ్మదిగా నడచుచు పెదవడ్డపూడి స్టేషనుయొద్ద చాల సేపు నిలిచిపోయెను. అందువలన దెహవాడకు 14 మైళ్లలో నున్న దుగ్గిరాలకు రిక్తి గంటలకుగాని చేరలేకపోయింది. స్టేషనుకు ఆలోచనలేకుండగ నై రైలుబండి దూరముగా ఆగిపోయినందున ప్రయాణికులు సామానాలతోను పిల్లలతోను రెండవ రైలుయొద్దకు చేరులోపల చాలకష్టపడియొందరి. రైలు యొక కొంతము స్టేషను దాపునకుపోవుటకు అవకాశముండెను. కాని అట్లు జరగలేదు.

కారణము

ఈ రోజు ప్రార్థన ముందు గాథముగ కురియుచుండె ను. అతి సమీపముననుండిన వస్తువుకూడ కనుపించుట దుష్టర ముగ నుండెను. స్టేషనువారు చెక్కున పంచికో లేదో యంజన డ్రైవరు ఆ సంగతిని గమనించెనో లేదో పూహించ వీలులేదు. ఈలాటి మంచుకురియునపుడు స్టేషనువారు రైలుపట్టాలమీద టపాకాయలవలె మోతనిచ్చు కద్యము నేదియో పుంచవలయు నని నిబంధనగలదిట. కాని అట్టిది ఆచారములో నున్నదో లేదో చెప్పజాలము. ఏమియొల్లున్నను ప్రమాదము సంభవించెను. మరియు అచట వారు మరియొక కారణమును పూహించి చెప్పుకొనచుండిరి.

పూర్వమొకటి జరిగెను

రి ఏండ్ల క్రిందటకూడ రైలుబండ్లు డీకొట్టుకొనెనట. అప్పుడు రెండున్ను గూడ్సుబండ్లు. అప్పుడు జరిగినది ప్లాటు ఫారమునకు ఆనుకొనియున్న రైలుపట్టాలమీదట. ఆ దెబ్బకు యంజను అమాంతముగ ప్లాటుఫారముమీదికి యెక్కిపోయెనట. ఇటుల ప్రమాదము జరుగుటకు వారుచెప్పినది ఏమనగా ప్లాటు ఫారమునకు ఆనుకొనియున్న రైలు వంపురిగిననియు, అప్పు లేకుండా రైలు సరాసరి పుండేపక్షమున యిట్టి ప్రమాదము జరగకుండునోమో యనియు తలంచుచున్నారట. దీనిని రైల్వే అధికారులు కూడ యిప్పుడు ఆలోచించుచుకేమో!

సనము

ఈ ప్రమాదము రైల్వేస్టేషనుకు 10 గజముల దూరము న రెండవరైలుమీద జరిగినది. ప్యాసెంజరుబండి యందెనుకు ఆ నుకొని రి మోటారులంచే బ్రక్కలుగలవు. కాని అందు మోటారులలేవు. ఈమూడు బ్రక్కలలో ఒకటి మక్కలు ముక్కలై రూపులేకుండా పోయినది. రెండవదాని పైభాగము విరిగిపోయినది. మూడవది రూపముతో నున్నది కాని కష్టమై పోయినది. ఈమూటి తరువాత 4 వది అందెరు గర్జపెట్టె. ఈపెట్టిలో ఒక భాగము యెగిరిపోయినది. అండరుగర్డుకు బలమైన గాయములు తగిలినవి. పాతము! కాళ్లు రెండు విరిగిపోయి చూపరుకు విమడమున కలగజేసెనని వింటిని. రెండు యంజనులకు ముందుభాగమున మండిదెబ్బలు తగిలినవి. ప్యాసెంజరు యంజను పేరు భరతి అని వ్రాయబడియున్నది. రె.దు.యంజనులు 1907 సంవత్సరములో నిర్మించినవి. వీటి నన్నిటిని రైల్వేవారు తీసి వారిని రాత్రి మెయిలు టయిముకు చక్కశేయ యర్పించుచున్నారు.

గాయములు

ఇంజను తరువాతి నాలుగు ఖాళీబండ్లు యుండుటను బట్టి ప్రయణికుల ఆద్యవ్యవహారము యెవరికిని బలమైనగాయములు తగులేదు. రైల్వేనొక్కకు 6 గురకు దెబ్బలుతగిలెను. రైల్వే కన్స్టేబులు, యంజను డ్రైవరులకు సామాన్యమైన దెబ్బలుతగిలినవి. 6 గురు ప్రైవేటువారు బలమైనగాయములు తగిలినవి. అండరుగర్డుకు ప్రమాదమైన గాయములు తగిలినవి. వీరినందరిని లెకాలి ఆస్పత్రికి వెంటనే పంపివారు. తర్వాత కొంతసేపటికి రైల్వే జిల్లా డాక్టరుగారు అచటకువెళ్లి వారికి చికిత్సచేయుచున్నారు. వారిస్థితి యెట్లుండునో యూహించ జాలము.

కేదరిన్

గ్రంథకర్త:—శరణు రామస్వామి చౌదరి

రామత్రనాదగారు వ్రాసిన హిందీగ్రంథమున కనుబాదము లోకత్రనీధమును ఒకవీరమూత చరిత్రము. అందరును చదువలసిన సులభకౌశల్య వ్రాయబడినది. ఈన్ను అక్షిపారాయణవారి అభ్యాసులుగ నీతిగ గలరు. ధర 0-4-0.

ఆధిప్రతికారకార్యాలయము, మదరాసు

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము

శాశ్వతముగా

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము గూర్చి ప్రభుత్వమువారు గావించిన ప్రకటనము ప్రజలలో అత్యంత నిరుత్సాహమును పురికొల్పె ననుటకు సందియము లేదు. విశ్వవిద్యాలయముపట్ల ఆంధ్రుల యభిమాన మడుగంటుట కిట్టి ప్రకటనము హేతు వగుచున్నది. ఆంధ్రదేశమునకు వర్తించని విశ్వ విద్యాలయముతో ఆంధ్రులకు నిమిత్త ముండదు. ఆంధ్రమండల కళాశాలలను తిరిగి మద్రాసు విశ్వ విద్యాలయములో జేర్చునెడల, ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ మదృశ్య మగును. విశాఖపట్టణమునందు సా శ్రమ విశ్వవిద్యాలయమును స్థాపించినను అయ్యది విశాఖపట్టణవిశ్వవిద్యాలయ మగునుగాని, ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయస్థానము నాక్రమింపజాలదు. విశాఖ పట్టణ విశ్వవిద్యాలయము చిదంబరం విశ్వవిద్యాలయమువలె పెరుగుట కవకాశము లేదు. దీనికి ఉద్బుచ్చుదాత ఎవరు? ప్రభుత్వమువారు దీనికి తగినంత ధన మొనగబోరు. ఒకవేళ యొనగినను, ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము లేనికొరత ఎటుల దీరును? ఆంధ్రరాష్ట్రము, ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయము, ఆంధ్రోద్యమమునకు మూలస్తంభములు. ఆంధ్రరాష్ట్రము ముందుగ లభించినచో, ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము సుస్థిరముగ నెలకొనెడిదే. కాని విశ్వవిద్యాలయము ముందుగ నిర్మిత మగుటచే, ఇట్టిచిక్కులు తటస్థించుచున్నవి. విశ్వవిద్యాలయము ఎదుగులేక నిలిచి యుండుటయగాక, అంతరించుస్థితిలో గూడ నున్నది. ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ మంతరించుచో, ప్రస్తుత పరిపాలనావిధానముక్రింద, ఆంధ్రరాష్ట్రము లభించుట గూడ దుర్లభమగును.

ఆంధ్రులలో నైకమత్యము లేదనియు, వారికి ప్రత్యేకవ్యక్తిత్వము లేదనియు చెప్పి, ఆంధ్రరాష్ట్రమునకు సున్న జాట్టుటకు వీలగును. విశ్వవిద్యాలయము గూర్చి ప్రభుత్వమువారు గావించిన సూచనలను మద్రాసు శాసనసభవారు నిరాకరించుట యవసరము. ఇంతకాలమునుండియు ఆంధ్రులు గావించిన ఆందోళనము, చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయమునకు బోవుటకేనా? ఆంధ్రుల కోర్కెలను ప్రధానమంత్రిగారి మాత్రము గ్రహించినటుల దోషము. ఆంధ్రులలో కార్యస్థానముగూర్చి భేదాభిప్రాయము గలదు గాన, వారికింట్లు దండింపవలె ననుటకున్నను, అనాచిత్యము జేరుండదు. ఆంధ్రులలో భేదాభిప్రాయ ముండుచో, శాసనసభవారి నిర్ణయమున కీ విషయమును వదలిపెట్ట వచ్చును. లేనియెడల ప్రభుత్వమువారే అనుకూలస్థలమును నిర్ణయింపవచ్చును. ఇదివరకు సెలెక్టుకమిటీవారిక సదేశమును నిర్ణయించిరి. దానివిషయమై ప్రభుత్వమువారికి యభిప్రాయ మొనగలేదు. కార్య

స్థాన నిర్ణయము అసంభవము గాదు. నిర్ణయ మొక మారు జరిగినవిచ్చుట పోరాటము లుండజాలవు. ఇప్పుడు ప్రజలయొక్క భేదాభిప్రాయములకు, ప్రభుత్వమువారి సందిగ్ధచర్యయే ముఖ్యకారణమయ్యెను. మొదటనేనిర్ణయము గావించి యుండవలసినది. విమ్మట నయినను, నాల్గు కేంద్రముల కంగీకరించిన ఎట్టి పోరాటము లేకబోయెడిది. కార్యస్థానమునందు కేంద్ర ముండితీరవలయునను నిర్బంధము లేకున్నను బాగుండెడిది. ఏ కేంద్రమునందు కార్యస్థానమును నిర్ణయించినను, విమ్మట తగాదా యుండజాలదు.

ముఖ్యముగ గావలసినది విద్యాభివృద్ధిగాని, స్థలవివాదము గాదు. ఆంధ్రుల కుపయోగకరమగు విద్యావిధానమును ప్రవేశపెట్టు విషయమే విశేష శ్రద్ధవహింపవలసియుండెను. కాని అది జరుగక, వ్యర్థవివాదములతో కాలము గడచిపోయెను. ఇట్టి వివాదములు తొలగునటుల జేయక, ప్రభుత్వమువారు విశ్వవిద్యాలయస్వరూపమునకే భంగము గలిగించు సూచన గావించుటచే, ఏల యీ విశ్వవిద్యాలయము నసలుతలపెట్టిరనుప్రశ్న గలుగును. తమచేతులతో నిర్మించిన స్థానమును తామే నిర్మూలించినవిధమున, ప్రభుత్వమువారు వ్యయప్రయాసలకు లోనయి నిర్మించిన ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయమును వారే నిర్మూలించుట, మిగుల అసభ్యముగ నుండును. మద్రాసు రాజధానిలో ఆంధ్రులకోర్కెలు సఫలమగుట కవకాశము లేదనునమ్మకము మరింత బలపడును. మద్రాసుమెయిలుపత్రిక గూడ ప్రభుత్వపు సూచనను ఆమోదింపజాలకున్నది. ఎట్టికారణము దెలుపకుండ, ఇంతటిప్రమగు మార్పు గావించుట చిత్రమనియు, అన్నామలై విశ్వవిద్యాలయమును ఆధారముగ జేసికొని శాసనసభవారింగీకరించిన ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయవిధానమును మార్పుట న్యాయము గాదనియు, మద్రాసుమెయిలుపత్రిక దెలుపుచు, ఆంధ్రసభ్యు లొక ఏర్పాటును ఏకగ్రీవముగ సూచింపవలయునని కోరుచున్నది. అట్టితరీ, మంత్రిగారు ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయమును నిర్మూలించరని యాపత్రిక తలంపు. మంత్రిగారు సాశ్రమవిశ్వవిద్యాలయము నేర్పరుపదలచుచో, దానిని సాశ్రమముగను అనుబంధముగను జేయవచ్చునని, మెయిలుపత్రిక ఎచ్చరించుచున్నది. మంత్రిగారు దూరాలోచనలేని ఏర్పాటును విడనాడి, ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయ స్థిరత్వమునకు తోడ్పడుట విశేషము.

ఆంధ్ర ఆయుర్వేద సమ్మేళనము

పదియవ ఆంధ్రాయుర్వేద సమ్మేళనము. ధ్వజారోహణోత్సవముతో ప్రారంభమయ్యెను. ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షు లగు డాక్టరు కోకా అహోబలరావుగారు పాశ్చాత్యవైద్యమునం దారీతేరినవారయినను, దేశీయ వైద్యమునం దభిమానము జూపుట ఎన్నదగిన విషయము. అధ్యక్షులగు మాధవమీననుగారు, క్రితేషులగు పండిత గోపాలాచార్యుల వారిశిష్యులు. ఆయుర్వేద శాస్త్రమును ఆమూలాగ్రముగ పఠించినవారు. వీరిపుడు, దేశీయవైద్యకళాశాలలో వైద్యశాస్త్రమును నేర్పుచున్నారు. వీరి సంగిన యువన్యాసము శాస్త్ర సమ్మతముగ నుండి, పెక్కు విశేషములను బోధించెను. కేరళ దేశమునందు, ఆయుర్వేద మిప్పటికిని సముచిత

స్థాన మెటుల నాక్రమించుచున్నదో వీరు చూపిరి. ఆయుర్వేదము, ఈ దేశపు శీతోష్ణస్థితికి సరిపోవుచున్నది. ఆయుర్వేదవైద్యపుఖర్చు చాల తక్కువ. ఆయుర్వేద మింతజీర్ణస్థితిలో నున్నను, దీనినే ప్రజలు వలుపురు వాడుచున్నారు. అట్టి వైద్యవిధానమును వ్యాపింపజేయవలసిన యవసర మెంతగలదో యూహింపవచ్చును. ధన్వంతరిని స్మరించి, ఆంధ్రాయుర్వేద సమ్మేళనము తన కార్యక్రమమును ప్రారంభించుటచే, ఏతన్నిర్వాహకుల ప్రయత్నములు సఫలము గాంచునటుల ధన్వంతరి మహర్షి ఆశీర్వాదించి తీరును. దేశీయవైద్యకళాశాలను స్థాపించి ప్రభుత్వమువారు తమ పూర్వ దృక్పథమును మార్చుకొనినను, ఆయుర్వేద వైద్యాలయములకు వారు తోడ్పడ నిరాకరించినని వినుచున్నాము. ఇట్టి విముఖత, ఆ శ్చర్యకరము గ నున్నది. అయినను నిరుత్సాహ పడక ఆయుర్వేదసమ్మేళనమువారు తగు ప్రచారము నలుపుచో, వీరికృషి సఫలము గాగలదు. ఆంధ్రాయుర్వేదసమ్మేళనమునకు విజయము గలుగుగాక!

సంస్థానాధీశులు

సంస్థానాధీశులు, ఇండియా ప్రభుత్వమువారికన్న ఇంగ్లండు కెక్కుడుమిత్రు లనియు, అందుచే వారి హక్కులను కాపాడవలయుననియు, మార్నింగు పోస్టుపత్రిక వ్రాయుచున్నది. బ్రిటీషుప్రజలు సంస్థానాధీశులకు తోడ్పడవలయునని, యీ పత్రికా ప్రతినిధి ఎచ్చరించుచున్నాడు. సంస్థానాధీశుల కోర్కెల నిట్టి ప్రజాశయ ప్రతికూల పత్రికలు బలపరచుట శుభచిహ్నము గా జాలదు. బ్రిటీషు ఇండియాకు స్వపరిపాలనము లభింపకుండ జేయకంకణము గట్టుకొనిన, మార్నింగుపోస్టు పత్రిక తనయాటలు సాగుటకై సంస్థానాధీశులను ప్రోద్బలపరచుచున్నది. సంస్థానాధీశు లిట్టి పత్రికల మాయలకు లోబడక, దేశాభివృద్ధికి తోడ్పడుట యవసరము. ఆశ్చర్య మహారాజుగారిటీవల ముచ్చటించుచు, బ్రిటీషు ఇండియా పట్ల సంస్థానములకు మిత్రభావము గలదని బలికిరి. అట్టితరీ బ్రిటీషు ఇండియా ప్రజల కోర్కెలకు సంస్థానాధిపతు లడ్డుపడక తమ ప్రజలకుగూడ బాధ్యత నొనగుట సంస్థానాధీశులధర్మ మగుచున్నది. అందుకుమారుగ వీరు బ్రిటీషు పత్రికలను బ్రిటీషు ప్రముఖులను మాత్రము నమ్ముకొనుటవలన ప్రయోజన ముండదు.

కెనడా

కెనడానుగూర్చి అక్కడ కిటీవల వెడలివచ్చిన సమాచారము చక్కనియుపన్యాస మిచ్చిరి. కెనడా చరిత్ర గాంచిన, హిందూదేశమున కాశగలదని, వీరు తలచుచున్నారు. కెనడాసమస్యలు, హైందవసమస్యలంతక్లిష్టభూయిష్టముగ నుండెను. 1857 సంవత్సరమునందు కెనడాలో హిందూదేశపరిస్థితులే వ్యాపించి యుండెను. నేడు కెనడా సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యము ననుభవించుచున్నదని చెప్పవచ్చును. ఇతర దేశములతో కెనడా స్వతంత్రముగ ఒడంబడికల గావించుకొనుచున్నది. సభాధ్యక్షుల వహించిన, సర్ పి. యస్. శివస్వామిఅయ్యరుగారికి మాత్రము కెనడాలో హిందూదేశమును పోల్చుట పనికిరా లేదు. రెంటికిని చాలభేదముగలదనియు, స్వరాజ్య వాంఛ హిందూదేశమునం దిటీవలనే గలిగెననియు.

కాంగ్రెసు ఆందోళనముకొలది కాలము క్రిందటనుండి యేర్పాటుగ జరిగిన దనియు, వీరు నుడివిరి. మధ్య పానని పేదమునువీరు ఆమోదింపకుండుట విచిత్రము. ఇట్టివారి నిరుత్సాహకరముగా వాక్యములను లెక్కింపక, భారతీయులు దేశపు భావ్యభ్యుదయము విషయమై ఆశతో కృషిసలుపుట యుక్తము.

సూరసియనువిద్య

యూరసియను ఆంగ్లో-హైందవ విద్యను మున్ముందుగూడ రిజర్వుదశాఖగనే యుంచవలయుననియు, ప్రజలవశము గావింపగూడదనియు, సర్ రెజినాల్డ్ క్రాడక్కుగారును, మారిసుగారును ఖండితముగ బలికిరి. దీనిని కేంద్రశాఖలో జేర్చవలయునని వీరితలంపు. కేంద్రప్రభుత్వము నిరంకుశముగ నుండునని, వీరికి నిశ్చయమే. విద్యాశాఖ సంతను పరిపాలింపగల ప్రజలు యూరసియనువిద్యను మాత్రము పరిపాలింపజాలరనుట కెట్టి ఆధారము లేదు. ఆర్థరు జేవిసుగారు మాత్రము వైచారితో నేకీభవింపక, ఆంగ్లో హైదవులు భారతీయులతోడై టువై నాధారపడుట మేలనియు, కేంద్రప్రభుత్వము గూడ త్వరలో బాధ్యత వహించుననియు, నలహానిచ్చిరి. కాని, క్రాడక్కు ప్రభృతుల కిట్టినిలహాదుచింపదయ్యెను. హిందూదేశమునందు ఎల్లకాలమును నిరంకుశవిధానమే కొనసాగవలయునని వీరి తలంపు.

కే. శ్రీనివాసయ్యంగారు

సంగీత విద్వాన్ కే. వి. శ్రీనివాసయ్యంగారు గతగురువారమున విగతజీవులయిరని వినుట కెంతయు చింతించెదము. వీరు పెక్కు సంగీతగ్రంథములను రచించిరి. సంగీతబోధిని, సంగీతరత్నావళి, రసార్ణవము, గానభాస్కరము, మున్నగు గ్రంథములు వీరి పండిత్యమును చాటుచున్నవి. త్యాగరాజహృదయమును నాల్గు సంపుటములుగ రచించి త్యాగరాజకృతులను సులభముగ పాడుటకు వీలొనర్చిరి. వీనిలర్థమును సుబోధకముగావించిరి. ద్రావిడ కృతులను ద్రవిడగాన మను గ్రంథమునందు పొందుపరచిరి. వీరు స్వయముగ కొన్ని కృతులను రచించిరి. శాస్త్రపరిశోధనల గావించిరి. వీరిది విద్యత్కుటుంబము. వీరిసోదరులు సంగీతవిద్వాంసులు. వీరికి బహుభాషాపరిచయము గలదు. వీరిమరణము వలన, దక్షిణదేశమునకు తీరినికొరత వాటిల్లినదని చెప్పవచ్చును. వీరికి శ్రీమహావిష్ణువు ఆత్మశాంతి సొసగుగాక!

బహిష్కారప్రయత్నములు

రంగూనుపౌరులు బహిష్కారప్రయత్నములగా విచుచున్నటుల వార్తలు దెలుపుచున్నవి. రంగూను పౌరులసమావేశము గూడి, సైమను కమిషనునుసర్వ విధముల బహిష్కరింప నిశ్చయించెను. మధ్యరాష్ట్రములలో బహిష్కారప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. మద్రాసు రాజధాని గూడ ఈ విషయమున ముందంజ వైచునని తలంపవచ్చును. వంగదేశము కూపిన యుత్సాహమును ఇతరరాష్ట్రములు గూడ కనుబటచుననుట నిశ్చయము. సైమను కమిషనును దేశమంతయు బహిష్కరించెననుటకు సందియము లేదు. దేశము బహిష్కారమును ప్రదర్శించుటతో తృప్తి జెందక, కాంగ్రెసు విధించిన నిర్మాణకార్యక్రమమును నిర్యహించి, స్వరాజ్యప్రాప్తికి తోడ్పడుట లాభకరము.

మధ్యరాష్ట్రములు : ఎత్తైన పరిపాలనము

మధ్యరాష్ట్రములలో, మత్తుపదార్థముల విషయమున కట్టుబాటు నేర్పరచిననాటినుండియు, దాని వాడుక తగ్గుచున్నది. 1927 సంవత్సరమున, మధ్యపాన సౌకర్యములు తగ్గింపబడెను. మధ్య విక్రయ కాలము నిర్ణయింపబడెను. కల్లంగడులు మూడవ వంతుకన్న తగ్గెను. మధ్యపువాడుక దాదాపు ఇరువదివేల గ్యాలనులు తగ్గెను. ఇతర మత్తుపదార్థములవాడుకగూడ తగ్గెను. మధ్యపు రాబడి నూటికి పదునారువంతున తగ్గిపోయెను. మధ్యరాష్ట్రములలో జరిగిన స్వల్ప ప్రయత్నములవలన నింత లాభము గలిగినపుడు, విషేధమును ప్రవేశపెట్టుచో నత్వరాభివృద్ధి గలుగుననుటకు సందియ మేముండును? కాని, ఏ రాష్ట్రమును విషేధమును సాగించుటకు ముందుకురాకుండుట శోచనీయము.

మిలిటరీ ఖర్చు

ఆర్థికసంఘముతరపున జరిగినసభలో, గోపాల మీననుగారి మిలిటరీ ఖర్చును, తగ్గింపవచ్చుననియు, రైల్వేలలాభ మతిశయింపజేయవచ్చుననియు, ఆసామును రాష్ట్రముల లాభమున కొనగవచ్చుననియు నుడివిరి. వీరి యభిప్రాయము ఆచరణసాధ్యము గాదని దొరస్వామియ్యరుగారు చెలిపినను, మిలిటరీఖర్చును తగ్గింప వీలు గలదనుటకు సందియములేదు. దీనిని తగ్గింపనియెడల, దేశము నత్వరాభివృద్ధి గాంచుటకు వీలుండదు. ఈ విషయమై దూర మాలోచింపవలయునని గౌ. మాయరుగారు వలికిరిగాని, ఎట్టి యభిప్రాయమును చెలుపరయిరి. ఆయవ్యయాధికారము, ప్రజలకు లభించినగాని, మిలిటరీ ఖర్చు తగ్గు నని తోచదు.

దక్షిణాఫ్రికా భారతీయులు

శ్రీనివాసశాస్త్రిగారు దక్షిణాఫ్రికాభారతీయుల స్థితిని చక్కబరచుటకు విశేషకృషి సలిపినను, క్రొత్త ఏజెంటుగు సర్ కే. వి. రెడ్డినాయుడుగారి నెదుర్కొను ఇబ్బందులు చాల గలవని తెలియుచున్నది. ట్రాన్సువాలు న్యాయస్థానమువారు ఇటీవల పౌరస్వపు చట్టమును ఆమోదించిరి. దీని ప్రకారము శ్వేతేతరులు పౌరస్వపు హక్కుల సనుభవించుటకు వీలుండదు. భారతీయు లధోగతిపాలగుదురు. ధనికులగు భారతీయవశీక్కుల కనేకుల కిది ప్రబలస్వహేతు వగును. హైందవసహస్య మిగుల క్లిష్టముగ చున్న దని, పోలకుగారు భావించుచున్నారు. దక్షిణాఫ్రికా ఒడంబడికచే భారతీయులదుర్దశతొలగలేదు.

కోర్టు కేక్కుట

రత్ననైస్య వ్యవహారములు కోర్టు కేక్కినవి. బూత్ సేనానిని తొలగింప కుండ ఇన్జనక్షను పిటిషను దాఖలుచేయబడెను. 25 వ తేదీన దీని విచారణ జరుగను. రత్ననైస్య నిబంధనలలో ఎట్టి భేదముల నయినను వారిలో వారు పరిష్కరించుకొనవలెను గాని, న్యాయస్థానములకు బోగూడదను నిబంధన కలదని తెలియుచున్నది. బూత్ సేనాని కనుకూలముగ నున్నవారిలో కొందరు గూడ, న్యాయస్థానములకు బోవుట కేమాత్రము సమ్మతించుట లేదు. రత్ననైస్యపు స్వాతంత్ర్య హంతరించుటకు, ప్రస్తుతసందర్భములు తోడ్పడుచున్నవి.

కెనియాస్థితి

హిల్టను యంగురిపోర్టు ప్రకారము, కెనియా దేశవాసులకు నల్లరు తెల్లవారు శాసనసభలో ప్రాతినిధ్యము వహించెదరు. ఇట్టిపర్వాటు అనర్థ హేతువను నభిప్రాయము ఇంగ్లండులోనే ప్రబలుచున్నది. యంగుగారి రిపోర్టును పరికించుచో, కెనియాతోగూడిన తూర్పు ఆఫ్రికాను శ్వేతమయము గావించు తలంపు గనుపించును. నల్లవారలస్థితి యొకను దుర్భరము గాగలదు. కెనియావాసులకు ఆర్థికస్వాతంత్ర్య మీయవలయునని, మాంచెస్టరు గార్డియను పత్రిక గోరుచున్నది. హిల్టను రిపోర్టు లట్టి స్వాతంత్ర్యమున కేమాత్రము తోడ్పడజాలదు.

విద్యార్థుల మహాసభ

మానిశ్చలత్వము భారతీయుల ప్రశంసను బడసినది

అహమ్మదాబాదు, జనవరి 21.-ఈ సాయంత్రము విద్యార్థులమహాసభలో సుపన్యసించు వల్లభ భాయి కవీలు గారిట్లు చెప్పిరి. "నేను అహమ్మదాబాదు వచ్చినది అగాయతు గుజరాతు కళాశాలాధ్యక్షుని ప్రకటించిన వారినిగాని, విద్యార్థుల చర్య ను ఖండించిన వారినిగాని చూడలేదు. మీరు నేను తిగిన సాయము చేయగలను, బాక్సో రహితులు చేసినట్లు విద్యార్థులు చేయలేదని నేననుకొనుచుంటిని. మీరు ఆధ్రమను తొలగించినారు. మీరు 19 రోజులనుండి చేయుచున్న సమ్మె భారతీయుల ప్రకటనక పాత్రమైనది. ఇట్లు లే జయప్రాప్తి చర్యలకు మీరు నిశ్చలత్వము జూపినయెడల కనివిని యెరుగని ఫలితములు కలుగగలవు. బాతీయ కళాశాలలో చేరవలసినదని నేను కోరుటకు రాలేదు. మీ కళాశాలలో విద్యులను ప్రవేశపెట్టుటకు మాత్రమే నేను వచ్చితిని. మీకళాశాలాధ్యక్షుడు లొంగకపోయినయెడల మీ రవలంబించవలసిన మార్గములను నిర్ణయించవచ్చును. కేవలము "డిక్షన్ గోబాక్ అను కేకతోనే మీరు సంకల్పింపజేసి యుండరాదు. ప్రభుత్వమునా రతినని యావదవినుండి తొలగించుట నడుచుకొనవలెను."

గుజరాతు కళాశాల విద్యార్థులయెడల సానుభూతి జాపుచు అహమ్మదాబాదు మునిసిపాలిటీవారు తమ సభను ఆపుజేసిరి. (ఆ. ప్రెస్)

అన్ని పాఠశాలలును

మూయబడియుండుట

ఒక్కవిద్యార్థియైనను పాఠశాలకు పోలేదు అహమ్మదాబాదులో నన్ని పాఠశాల విద్యార్థులు సానుభూతి సమ్మె సలపవలెనని గుజరాత్ కళాశాల విద్యార్థి సంఘ కార్యదర్శిచేసిన విన్నపము ననుసరించి అన్ని పాఠశాలలును కేడు మూయబడి యుండెను. విద్యార్థు లెవరు రాకపోవుటచేత మాడర్ హైస్కూలు మూయబడెను. ప్రభుత్వమువారి మాధ్యమిక పాఠశాలయెదుట శ్రీమతు పిక్కు టింగు చేయబడుచున్నది. ఇతర పాఠశాలలుగూడ మూయబడి యుండెను. ప్రభుత్వ ఉన్నతపాఠశాల తెరవబడి యుండెను గాని ఒక్కవిద్యార్థియైనను పాఠశాలకు పోలేదు. ప్రతిపాఠశాలవద్ద పోలీసులు, లాటిలీతో కాకలాకాయుచుండిరి. (ప్రెస్.)

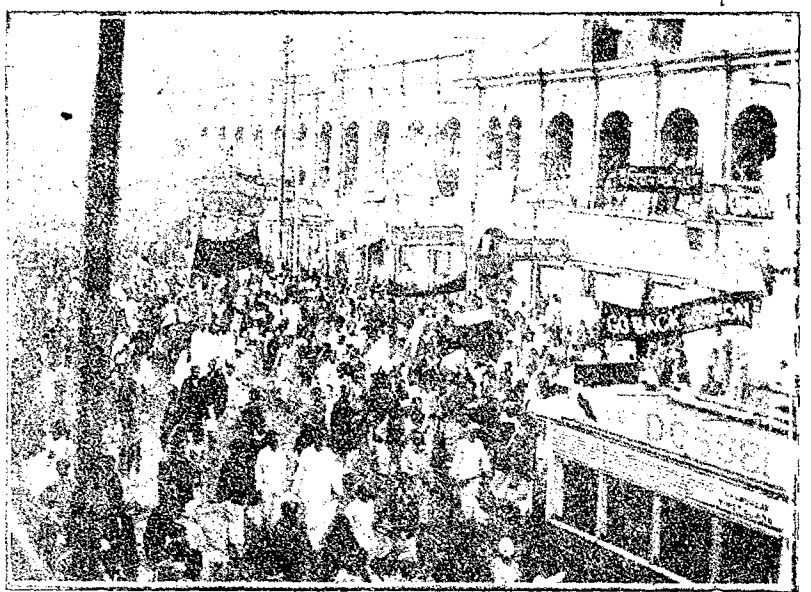
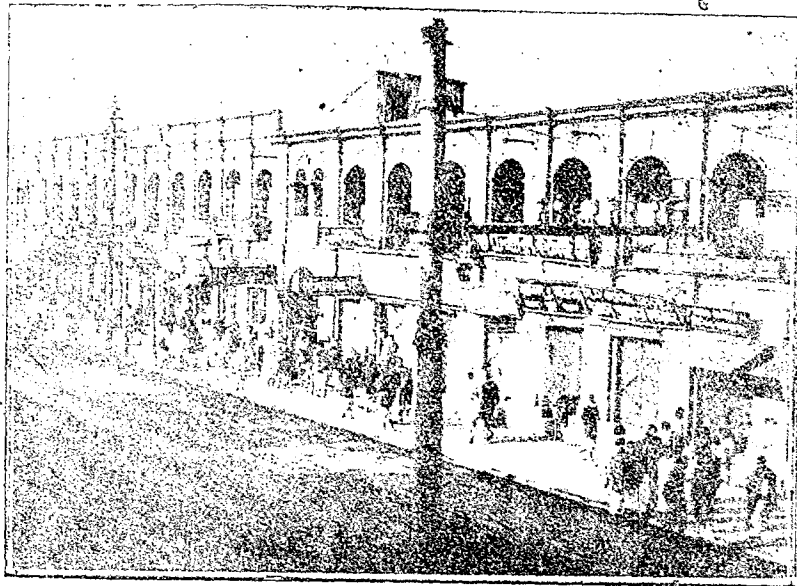
ఆంధ్ర వేపరుమిల్లు

2 లక్షలవాటా మొత్తము వసూలగుట

ప్రజల ఉత్సాహము కాకినాడ, జనవరి 21:-ఆంధ్రవేపరుమిల్లు మేనేజరు ఏజంటు వైదా శ్రీరామకృష్ణయ్యగారిట్లు రిపోర్టుచున్నారు:-ఈ మిల్లువని అభ్యర్థకుడుగ జరుగుచున్నది. ఇప్పటికి సుమారు రెండులక్షల విలవగల వాటాలుచేర్చబడెను. ప్రజలు చాల ఉత్సాహము జూపుచున్నారు.

కలకత్తా నైమను బహిష్కారము

కలకత్తా ఉత్తరభాగమున అన్ని దుకాణములు మూయబడెను. హర్తాలు జరిగిన ప్రాంతములందొక జబారువీధి

నైమనురాక నందర్భమున కలకత్తా నగరమున జరిగిన బహిష్కారము ఊరేగింపు

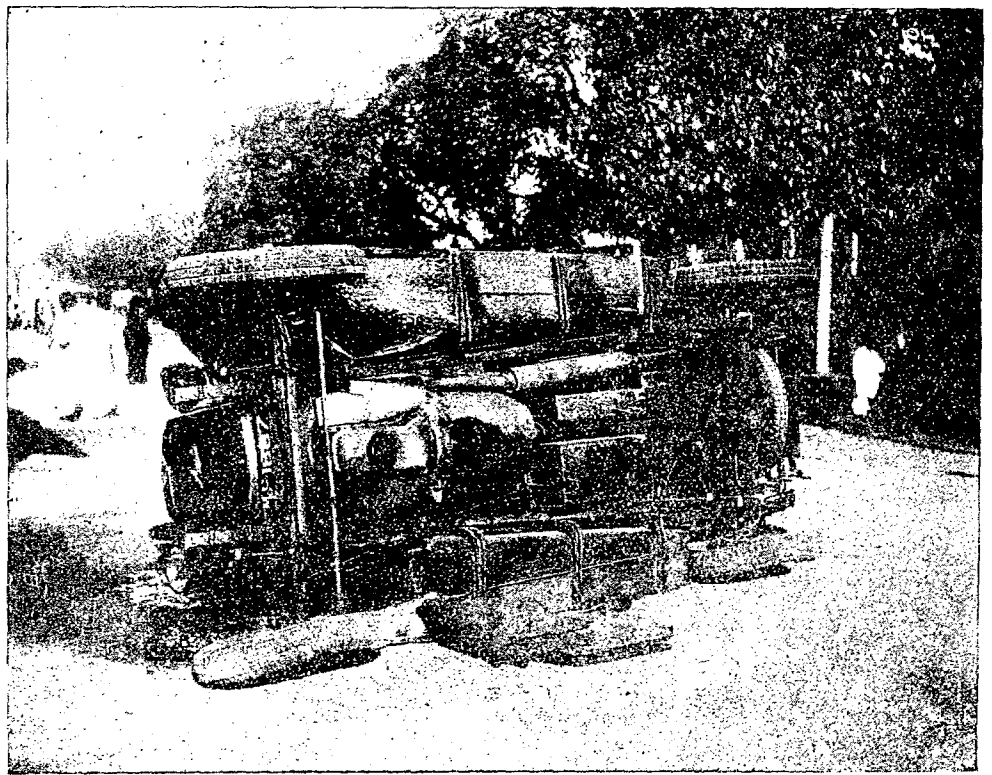
అవుడు - ఇప్పుడు

గాంధీమహాత్ముని ప్రధాన వ్యాసము

కలకత్తా కాంగ్రెసు మహాసభలో నా మోహింపబడిన నిర్వాహవిధానము నా తేసింపబడుచున్నది. కొందరు నన్ను నిందించుచున్నారు. తీవ్రముగ విధానము నవలంబించునని కాంగ్రెసువారిభిక్షకులతో ముఠగా నేనాకస్మికముగా నీచిచ్చపైడి విధానమును దెచ్చిపెట్టితిని యీ విమర్శకు లనుచున్నారు. (1) ఈతీర్మానము అధ్యక్షునికు పశ్చాత్తాపమునే పరిణామపరిచుచుండుటచే నిడి నేను స్వతంత్రముగ తెచ్చిపెట్టెడిగాదు (2) ఇప్పుడు చాల ప్రశంసించబడుచున్న 1920-21 విధానమునకు యీ విధానమునకును యెట్టి భేదమును లేదు. ముఖ్యపరమగు మరీ కొన్ని లక్షణములుగూడ నిపు డనముగా చేర్చబడినవి 1921 లోవలెవద్యపాన నిరసనమున పికటింగున, బద్దతున, విదేశీవస్త్ర బహిష్కరణమున, ఆస్పృశ్యతానివారణమున, హిందూమనా మృడీయ మైత్రియునుగూడ యీవిధానమునందుకలవు. స్త్రీల పీఠిని బాగుచేయుట, ఇతర సాంఘికదురాచారములను తొలగించుట, గ్రామపురస్థిర్యాదులు, నగరములలో కార్మికసంఘముల శిక్షకులు అను విషయము లిపుడనముగా చేర్చబడినవి. స్వరాజ్యమును బడయుట కవలంబించబడదగిన యేవిధానమునందైనను యిది ముఖ్యముగా నుండదగినవే.

కాంగ్రెసువారు దీక్షతో దీనిని సాగించ బూనినచో కావలసిన పుడ్రకమునకు దీనిలో నవికాళములేదా? కల్లు, సారాదుకాణములవద్దను విదేశీబట్టల దుకాణములవద్దను పికటింగు చేయుటయును, విదేశీబట్టలను ప్రోత్సహించి తగులబెట్టుటయును యెట్టివార్తలైనను గూడ ఉద్దేశకరములే యగును. అరిష్టమగులగువాడు సైతము తమ తెలివితేటల నన్నిటిని యాపయోగింపవలసియుండును.

1920-21 విధానములో కా ప న ప థ ల ను వ్యాపక సానములను విద్యాశాలలను చిగుడములనుగూడ బహిష్కరింపవలెనని యుద్దేశి. ఇప్పుడీ బహిష్కరణము యీ విధానములో చేర్చబడలేదు. వీనినిగూడచేర్చినచో నేను చాల సంతోషించెదననుట కెట్టిసంశయమును లేదు. ఇవన్నియును దొరతనమువారికి మూలాధారములుగాన దేశీయులందఱును వీనిని బహిష్కరింపవలసినదే. కాంగ్రెసువారైనను వీని బహిష్కరించుట ప ము చి త ము. అ పు డు మ న కు స్వ రాజ్య ము ల భిం చు ట యే గా క అం తి కం యెను ప్రబలముగు లాభముగూడ కేరూరును. కాంగ్రెసువారిలో యిప్పుడున్న ఆక్రమభంగము లపుడు చాలవరకు తగ్గిపోవునుకాని అందుకింకను వేరేరాదు. ఇప్పుడు కాంగ్రెసువారు కాపన పథలలోను వ్యాపకసానములలోను విద్యాశాలలలోను మరీ యితర సంస్థలలోనుగూడ దొరతనమునకు సహాయము చేసెదరు. 1929 లో కాంగ్రెసువారు నైమను నివేదిక కనుగొనుచు విధానమును కొనసాగించదలచినచో కాపనపథలద్వారా నేపనిచేయవలసియుండును. సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యవాదుల లో స్వరాజ్యము నేడే రావలెనని గోరువారికి నైతము. 1929 సంవత్సరము ముగియు లోగా నైమను నివేదికలో నూచించబడిన స్వరాజ్యముల భిం చు పక్షమున చతుర్విధబహిష్కరణములనుగూర్చి యేర్పాటు చేయుటకు యాయొక్కవత్సరము అధికముగా కాల విలంబము కావాలను. బ్రిటిషువారితో మనకుగల సంబంధమును పూర్తిగా త్యజంపవలెనను దృఢసంకల్పమే మనకు కలిగినయెడల యీ సంవత్సరము పూర్తి కాగానే బ్రిటిషువారి అ

రాయపురం బిడ్డవద్ద మోటారు ప్రమాదము

మోటారు డ్రైవరుకు బలముగా గాయములు తగిలినవి. [ఎ. రత్నాకంపెని]

ధికారమునకు చిహ్నములను మనలను బానిసలనుగా చేయుటకు వారికి సాధనములనగు సంస్థలన్నిటిని మనము బహిష్కరింపవలసియే యుండును.

ఇప్పుడామోహింపబడిన విధానము నిజముగా నంత నిరుత్సాహకరమైనదా? కల్లు సారాదుకాణములవద్ద పికటింగుచేయుట కదుమెత్తి పనియా? ఆగ్రహపరమైన కల్లుసారాదుకాణదారులవలనను వారి అనుచకుల వలనను దెబ్బలు తిని న దా క్త రు కా ను గా గా ర ను వారినుపరించిన వలంటికులను యీ ప్రశ్నకు తరమొసంగ గోరెదను. అసామాలో కల్లు మందు దుకాణములవద్ద పికటింగు చేయుటకు సాహసించినవారందఱును వెరసాలలో బంధించబడిన వందలకొలది ప్రజలు దీనికి ప్రత్యుత్తరమునియ్య గోరెదను. విదేశీవస్త్రధారణమునందే నీరసమైనదా? అమాత్యములగు విదేశీపట్టుబట్టులు మున్నగువాని సర్పించిన శ్రమతి సోదనీ దేవిగారు మున్నగు వారీకులుప్రశ్నకు సమాధానియ్య గోరెదను. కల్లుసారాదుకాణములవద్దను, కల్లు మందు దుకాణములవద్దను పికటింగు చేయుటకును విదేశీవస్త్రధారణను తగులబెట్టుటకును యిప్పుడు కాంగ్రెసువారి కెట్టి అధ్యంతరమును లేదు. ఈరెండును సాంఘికముగను అధికముగనుగూడ చాల ముఖ్యములగు విషయములై యుండుటయేగాక రాజకీయముగూడ నిది ముఖ్యతమములేయగును. విదేశీవస్త్రములను మనము పూర్తిగా బహిష్కరింప గలిగినచో, బ్రిటిషువారి దురాశకు మూలకారణ మగుదానిని మనము తొలగించినవార మగుదుము. మద్యములు వత్తుపదార్థములు మున్నగువాని వలన వచ్చెడు ఆదాయము రాక్షండ మనము చేయగలిగినచో నానాటికి పెరిగిపోవుచున్న సయినీక వ్యయమును పాలకులు తగ్గింపవలసిన అవశ్యకతను మనము కలుగజేసినవార మగుదుము.

ఈ రెండును ముఖ్యసాధ్యములు. చాల మోహ్యముంది వీనిని గూర్చి పనిచేయుట కవకాళము కలదు. వీనిని మనము సాధించగలిగినచో మన అభివృద్ధి నెరవేరుటకు మనము గట్టికృషి చేసినవార మగుచుము.

ఈవిధానము అన్ని వర్తకులవారికిని గూడ శుభ్రమైన కలిగింప జాలియున్నది. అత్యధికసంఖ్యాకులు వీనినిగూర్చి పనిచేయుట కవకాళము కలదు. పనిచేయుటకు చాలముదిలభించినచో అన్ని విషయములలోను యేకకాలమునందే పనిని ప్రారంభింపవచ్చును. లేనిచో ఏదో యొక విషయమునందు మాత్రమే పనిచేయుచుండవచ్చును.

స్వరాజ్యమును బడయుటకు దౌర్జన్య రాసాత్మ్యము ముఖ్యముగా నుండవలెనను గట్టినమ్మకము ప్రధానముగా నుండవలెను. దౌర్జన్యమును వెంటనే కలుగజేయునట్టి విధానమును నిర్ణయించుట యెంతవ త్వమును కష్టమైనవని కాదుగాని అది నాశకత్తిని నాచిత్రవృత్తిని ఆలవిగానిపని.

(ఎగుయిండియా 17-1-29)

వగుళ్లకు తైలము

డబ్బీ 1-కి రు 0-6-0; వి. పి. తో 0-11-0

అరికాళ్లు, అజిచేతులు, చర్మముకారకములను, కిక్కలివలన కలిగినీరుకారుటయు, జీలపుట్టుటయు సంభవించును. ఈ తైలమును రాచిన వగుళ్లు మాని జీల పోయి మంచిచర్మము కాగెదా. వగుళ్లశోషియనయగును. స్వల్పక్రయము. అమృతాంజనం దిహిబొంబాయి లేక మదరాసు

విదేశవాసులు

సార్వభౌముని ఆరోగ్యము

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతరి)

సోమవారము రాత్రి ప్రకటనము

లండన్, జనవరి 22:—రాజమందిరము నుండి సోమవారము రాత్రి ఇట్లు ప్రకటించిరి:—ఈలోకా బాగానే గడచెను. ముగియించు తృప్తికరముగానే గానించుచున్నది. తరువాత ప్రకటనము మంగళవార ముదయమున వెలువడును. ఆనగా 60 గంటల యింప పడక ప్రకటించెదరు. ఇంత వ్యవధిగ ఆనగా ఆలస్యముగ ఆరోగ్య ప్రకటనములను గానించుట కిదే ప్రధమము.

బూత్సేనాని యభియోగము

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతరి)

లండన్, జనవరి 22:—రక్షక నైస్యాధికారిని, బూత్సేనానిని తీసివేయుటకు ప్రాకృత్యము నిశ్చయించినందున ఆట్లు చేయగూడదని ఆదేశించుచు హైకోర్టులో బూత్సేనాని తరపున వాఖలు చేసిన అభియోగము విచారణకువచ్చి 25 తేదీవరకు వాయిదా వేయబడెను.

అమానుల్లా రాజుగారు

మరల సర్వాధికారమును వహించుట

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతరి)

లండన్, జనవరి 22:—హీరలు వార్త లెట్లు తెలుపుచున్నవి. అమానుల్లా రాజుగారు రాజ్యపరిత్యాగ ప్రకటనమును రద్దుజేసి మరల సర్వాధికారమును స్వీకరించెను. గతే ద్వారా నైతిక నివహించుట కేంద్రీకరణమై యున్నవట. సింహాసనమును మరల ఇక్రూరుమకొనుటకు ఆకట్టుమును బట్టుకొన ప్రయత్నించుచున్నారు.

ఆఫ్ఫ్ పరిస్థితులు

(ప్రీ ప్రెస్-బీము నర్వీస్)

లండన్, జనవరి 22:—బ్రిటిష్ ప్రతినిధులు చాలవరకు ఆఫ్ఫ్ పరిస్థితులను గూర్చి ఆలోచించుచున్నవట. పరస్పర విరోధకరముల ప్రకటనములు వచ్చుచున్నవి.

అయినను అమానుల్లా గారు క్వెట్టాగుండా ఖాండవరకు బోవుటచే ఆతడు అమానుల్లా గారిలో పోయిన దానిని మరల స్వాధీనము జేసికొనుటకై ఆలోచించెదరని డెయిలీ మెయిలు వత్రిక వ్రాయుచున్నది. ఆఫ్ఫ్ నిస్తానులో క్రొత్తగాతిరగబాట్లు బయలుదేరెననియు సరిహద్దులో, సంస్కరణములను రద్దుచేసినను, అమానుల్లా బసతుల్లా రాజుగారు రాజ్యపరిత్యాగమును గానించినను ఆల్లరులు తగ్గవని డెయిలీ ఎక్స్ ప్రెస్ వత్రిక వ్రాయుచున్నది.

ఇంకొక ప్రకటనము

బ్రిటానియా వత్రికలో ఇచ్చుట ఆలీషాగారిట్లు వ్రాయుచున్నారు. ఆఫ్ఫ్ సుప్రసమునకు కారణము సంస్కరణము మొదటిది. రెండవది, అనుభవశాలయను విశ్వాసపాత్రులు సగు ప్రారంభములను తొలగించి యూరపువద్దకులు ఆలవదిన యువకులను నియమించుటయు, ఆర్థిక పరిస్థితులు పాడగుటయు, తరువరి బోలిషిషకులు దీనిని కొండంకిగ జేయుచున్నారు. ఇండియాలో బయలుదేరి ఇంగ్లండునుండి ఆర్థిక సహాయమును బొంది విప్లవకారు లిట్లు తిరుగబడిరను సంగతులను విన్నచో మూడుసంవత్సరముల క్రిందట అమానుల్లాగారిపై దక్షిణ ఆఫ్ఫ్ సు ప్రజలు తిరుగబడినపుడు గూడ ఇటులనే అన్నసంగతి జ్ఞాపకము గల్గుచున్నది.

ఆసమయమున బ్రిటిష్ సైన్యమునకులను సప్లయచేయకపోవుటచే తప్పుజరిగెను. ఏలన, అమానుల్లాగారికి రషియాను విమానములు తోడ్పడినవి. దానివలన బ్రిటిష్ పలుకుబడి అంత చి రషియా వలుకుబడి హెచ్చెను.

మంచి బహుమానము నేర్చుకొనుట అనునది గొప్ప నేర్పరితనము

వెండివస్తువులను గొనియుండుట గొప్ప హోదాకు తగియుండును. మా వెండివస్తువులన్నియు, మంచి పనివారలచే నేర్చుకొనిన వెండితో తయారొనర్పబడినవి. పనితనమునందును డిజైనులందును వాటికి మించినవి లేవు. ఒకమారు వెరిక్షించి కన్నుల పండుగ గావించుకొనుడు.

4353

సుతాజ్ మల్ లల్లూబాయ్ అందు కో.

బంగారు వెండి వస్తువులు తయారొనర్చువారు.

313, యస్సనేడు, మద్రాసు.

నల్లమందు విచారణ సంఘము

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతరి)

లండన్, జనవరి 22:—నల్లమందు విచారణసంఘము వారు బ్రిటిష్ ఇండియా, డెచ్చియీసు, ఇండో-చీనా నిజాదీకల సంగీకరించిరి. ప్రస్తుతమందున్న నిబంధనలను మార్పుటకు తమ ప్రభుత్వమువారు అలోచించుచున్నారని జపాను వత్రికినిధి దలిపెను. వారి తీర్మానము నెదురుజూచుచున్నాడ ననెను.

ఇరాకు మంత్రివర్గము

రాజీనామా సందజేసిరి

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతరి)

లండన్, జన 22:—ఇరాకు మంత్రివర్గము తమ రాజీనామాను రాజునకు అందజేసిరి సోమవార ముదయమున ఫెయి నులు రాజునకు అందజేసిరి. రాజుగారు దానినికను ఆలోచించుచున్నారు. తాములోన మరతుల సంగీకరించకనే మరల యధికారమును స్వీకరించెదమనుచున్నారు. వారుగోరిన అన్ని మరతులు సంగీకరించుటకు, ముఖ్యముగ, తన సరిహద్దులనే రక్షించుకొనుటకై ఇరాకుకులేవండన నైతిక ఒడంబడిక విషయము సంతకము అంగీకరించువారము కామని బ్రిటను దెలుపుచున్నది.

దక్షిణ ఆఫ్రికా పరిస్థితులు

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతరి)

(బీము నర్వీసు)

లండన్, జనవరి 19:—దక్షిణ ఆఫ్రికానుగూర్చి ప్రస్తావించుచు పోలకుగారిట్లు దలిపిరి:—దక్షిణము, భారతీయుల పరిస్థితులు మరింత కష్టదశలోపడినవి. కాప్రిగారు ప్రారంభమున దోహదమును ఈ సమస్యకు పరిష్కరించుటకు చక్కగ జేసిరి. శ్వేతముఖులుగానివారిని చేర్చుకొనువారము కామని ట్రాన్సువాలు కోర్టు చేసిన తీర్పుచే ౪౦ కూర్మా వెంకటరెడ్డి గారికి ప్రారంభమున కొంతకష్టము ఏర్పడుచున్నది. దీనివలన ఈ మాధ్యమే జేతకొలది శ్రమంతులగు భారత వర్తకులు గంగలో దిగవలసివచ్చెనని జెప్పక తప్పదు. ఈ తీర్పును సవరించుటకు తగిన చర్యను దీసికొనెదరు గాక!

యువరాజు పర్యటనము

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతరి)

దక్షిణ, జనవరి 21:—దక్షిణ వేల్సుకు యువరాజు బోవుటకు ఏర్పాటులను జేయుచున్నారు. ఈ గనులకేగాక ఇతర బొగ్గుగనులను గూడ జూచెదరట. పనివాండ్రకు కష్టము గానున్న గనులను జూచెదరు. ఏర్పాటులు, లేదీయు నిర్మాణము గాలేదు. త్వరలోనే బయలుదేరవని తోచుచున్నది. ఉత్తర ఇంగ్లండుకు బోయెదరు. వేల్సుకు బోయెదరు. క్రిష్టను శాడు గనుల పనివాండ్రకు అందికను సహాయము చేయవలెనని జేసిన ప్రకటనము సనపరించి చుదాటుకురియుచున్నది. ఇంకను సామ్మ గావలెను. అందుచే యువరాజు మరల ప్రకటనము గావించును.

ఇంగ్లీషువాసలు మీదగ రైలును వేయుటకు ప్రయత్నించుచున్నారు. దానివలన 6000000 పనివాండ్రకు పనిగల్గునట.

ఇరాకు ప్రభుత్వమున బానిసవృత్తిని గూర్చి జేసిన ఒడంబడిక 13 తేదీనుండి అమలు జరుగునట.

సంస్థానాధీశ్వరుల కోర్కెలు

మార్నింగుపోస్టు వత్రికా ప్రత్యేకవిలేఖరి

లండన్, జనవరి 21:—తమకో జేసికొన్న ఒడంబడిక మరతుల ప్రకారము బ్రిటిష్ ప్రభుత్వమువారు నడుమకొనవలెనని సంస్థానాధీశ్వరులు కోరుచున్నారనియు దానిని బ్రిటిష్ ప్రభుత్వమువారు, ప్రజలు ఆహ్వానించి తోడ్పడవలెననియు మార్నింగు పోస్టువత్రికా ప్రత్యేక విలేఖరి దెలుపుచున్నాడు. వత్రికగూడ ప్రధానవ్యాసమున దీనిని సమర్థించుచున్నది. సంస్థానాధీశ్వరులు ఎంతయు స్నేహముతో మేలగుచున్నారనియు ఇండియాలోనన్న బ్రిటిష్ ప్రభుత్వముకంటె బీర ఎక్కువ మైతితో నున్నారనియు వ్రాయుచున్నది.

హిల్స్ ఎంగు నివేదిక

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతరి)

లండన్, జనవరి 21:—టైమ్సువత్రికా విలేఖరి నెలల కోల్పోనండి ఇట్లు వ్రాయుచున్నాడు. హిల్స్ నివేదికలో కమిషనువారు తృప్తికరముగానే చర్చించి సిఫార్సు జేసిరిని భారతీయులు అనుచున్నారు. శాగరకమునే ప్రధానముగ బెట్టుకొని సాధారణ ఓటర్ల కట్టిలను తయారుచేయుట బాగానే యున్నదట. భారతీయుల పెటిల్కొంటుకు, భారతీయులందుటకు భూమిని ప్రత్యేకించిన సంగతిని సూచించక పోవుట విచారకరమనుచున్నారు.

బ్రిటిష్ పార్లమెంటు

ఎన్నికలు జూనులో జరుగును

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతరి)

దక్షిణ, జనవరి 21:—ప్రస్తుతము జరుగు పార్లమెంటు అంత్యసమాజేతము లేవు మరల ప్రారంభమగును. క్రిష్టను పెలవులై నవీదక గూడుట కిదే మొదలు. మేమాసము మధ్యమున పార్లమెంటును రద్దుజేయుట, సమాజేతము పూర్తియగుట ఒక సారి జరుగును. స్థానిక ప్రభుత్వ సంస్కరణములతో ముఖ్యముగ ఈ పార్లమెంటు ముగిసి జేలించుండును. రాబోవు ఎన్నికలచే నియోజకవూటుముందు రాజకీయప్రబోధము సాగుచుండును. మూడువూటులవారును తమ కార్యక్రమములను సాగించెదరు. మెల్లకొలది దూరములో నన్న ప్రజలకు గూడ వినించునటుల యువవ్యాసములను బ్రాడ్ కాన్సు జే నెదరట.

ఈ వారము క్రొత్త ఎన్నిక వారుల పు సకములను ప్రకటించెదరు. 21 సంవత్సరముల, ఆపైలిన స్త్రీల పేర్లుగూడను. పురుషులకుందోరె స్త్రీలకు గూడ నియోజకాధికారమునిచ్చిన స్త్రీల పేర్లుగూడను.

ఏప్రిలు ప్రారంభమున ఆర్థికపత్రమును ప్రజక బెట్టినవిదక చర్యలతో సరిపోవును.

మేమాసముమధ్య పార్లమెంటు రద్దగుట పోగునటుల ఆర్థికపత్రములు ఆహ్వానించెదరట.

ఇంగ్లీషువాసలు రైలునుగూర్చి చర్చించుటకు ఆవకాశమునిచ్చెదరో లేదో లేవు బాల్కన్సుగారి నడిగెదరట.

పకలత్వాలాగారు తమరిని దోసరులో ఆపి ప్యాస్ పోర్టులను వెదకి పరిశీలించి చిక్కులు బెట్టుటయు ఆలస్యము గావించుటయు బ్రిటిష్ పరిపాలనమునకే హానికర మనియు తమ కాగితములను తిరిగి ఇచ్చివేయవలెనని మామూలు ప్రకారము ఉత్తరములను వ్రాసెదమనియు పకలత్వాలాగారు వ్రాసిరి.

రక్షక నైసికవర్గమువా రెవరును తమలో భిన్నాభిప్రాయము గల్గిన కోర్టుల కెక్కరాదని కర్నలు కోహాగారు బూత్సేనాని భార్యకు తెలిపిరి.

గను రాజ్య వ్యవహారములగుర్చి కొన్ని ప్రాతలను తగ్గికటిించి
నందులకై యీనల 19 లేదని 124 (ఏ) స్వేచ్ఛను క్రింద పదవ
తగ్గికా సంసాదకుడు మాత్రములూ రహితును అనునతడు
విజ్ఞానము బిట్టిపువారిచే అరసు చేయజుడె. పీఠానిను

మచిలీపట్నం డి॥ ము॥ కోర్టులో

O. S. 158/28

వాది:-మున్సి మహమ్మదు ఖాశింసాహెబు

And

ప్రతివాదు:-పాతేమా బిబి వగయిరా.

యీనెంబరు 1-వ ప్రతివాదికి పన్నిదఫాలు సమట్లు చేయించినను నర్వే కానందున ప్రతికలో వేయించవలసినదిగా వుత్తర్వులు యిస్తూ 29-1-29 తేదికి వాయిదా వేసినారు. యిందుకు యెమయినా ఆక్షేపణ లాన్సెమెడల వాయిదానాడు పగలు 11 గంటలకు నగదు కోర్టుకు హాజరై తెలియ పర్చుకోవలెను. చిత్తగించవలెను,

ఉమ్మెత్తాల రామారావు, వాదికరపు ప్రిడరు.

బాపట్ల సబార్డినేటుజడ్జి కోర్టులో

ఇక సాల్వెన్సీ పిటిషను నెం 72/1928

పిటిషనరు:-ఈజర్ చంద్రయ్య కుమార్లు సుందరరామయ్య, బ్రాహ్మణులు, బుక్ షెల్లరు, ప్రొఫ్రయిటరు సీ కారాం అందుకో తెనాలి వయస్సు 30 సంవత్సరములు.

రెస్పాండెంట్లు:-మెనర్సుమాక్కిలక్ అందు కంపెనీ మదరాసు వగైరా. 1920 సంవత్సరం 5 వ ఆక్టు 19 (2) సెక్షను ననుసరించి పై పిటిషనరు తనను ఇక సాల్వెంట్లుగా తీర్మానించుమని కోరుచు రెట్టుకున్న ధరఖాస్తు హి యరింగు నిమిత్తము 20-2-29 కి వాయిదా వేయబడినదని యిం దుమాలముగా తెలియజేయబడినది.

144 యం. అనంతరావు, ఆడిషనల్ సబార్డినేటుజడ్జి.

బాపట్ల సబార్డినేటు జడ్జి కోర్టులో

ఇక సాల్వెన్సీ పిటిషను నెం 2/1929

పిటిషనరు:- ఎల్లాప్రగడ శ్రీరాములు కుమారుడు వెంకటనరసింహారావు వయస్సు 40 సంవత్సరములు బ్రాహ్మణులు, రేవల్లె డి. యం. సి.కి చేరిన ఏలేటిపాళెం భూస్వామి.

రెస్పాండెంట్లు:-యీనాం వెంకటరెడ్డి వగైరా 1920 సంవత్సరం 5 వ ఆక్టు సెక్షను 19 (2) ననుసరించి పై పిటి షనరు ఇక సాల్వెంట్లుగా తీర్మానించుమని కోర్టువారిని కోరుచు రెట్టుకున్న ధరఖాస్తు హి యరింగు నిమిత్తము 19-2-29 కి వాయిదా వేయబడినదని యిందుమాలముగా తెలి యజేయబడినది.

యం. అనంతగిరిరావు, ఆడిషనల్ సబార్డినేటుజడ్జి.

సుశ్యతసూత్రస్థానము

- తెలుగు తాత్పర్యం (In Press) రూ. 6-0-0
1. సుశ్యతకల్పస్థానము తెలుగు తాత్పర్యం 1-4-0
2. వాగ్భట నిదానస్థానము ,, 1-8-0
3. శ్రీమదాంధ్ర లితోపాఖ్యానము పద్యకావ్యము 1-0-0
4. నర్మారసంగ్రహము ప్రతిఫుంటు నుత్తరగినది 1-4-0
5. వాగ్భట ఉత్తరగిదానములు అచ్చుకున్నది 1-0-0
6. మల్లసీంద్రుని అని సనాతనము ఇతర చర్య కోగములకు పూచీ అయ్యమందు 100 పా! 24-0-0
7. బొల్లికి లోపలకు మాత్రలు వేపమున్న 1-నెలకు 10-0-0
కేటలాగు ఉచితము - అర్చి మందులు దొరుకును.
ఆయుర్వేదాచార్య, డి॥ సూర్యచింతామణిశాస్త్రి, (తిరుపతి)

గొంతు సంబంధమైన వ్యాధులన్నిటికి

గొంతు రాచుకుపోవుట, బొంగురుపోవుట, పొడి దగ్గు, మొదలగునవి ఆరంభించిన ఇన్ ఫ్లూయెంజ తప్పక వచ్చును. ఈ వెన్నెంటిసెప్టిక్ ట్రోట్ పాస్టిల్సు నువ యోగించిని రైపెన్నియు త్వరలో నయమగును, గొంతును నవరించి, ఉబ్బశమము గలిగించును. మీరు కొనే పాకె ట్ పైకెవరచిన విధమున నుండునట్లు చూడుడు.

EVANS' ANTISEPTIC THROAT Pastilles

తయారొనర్చువారలు:-

ఈ వెన్ను నెన్స్ లెక్కరు అండు వెబ్ లిమిటెడ్, లండన్, లివర్ పూల్.

మదరాసువార్తలు

రాకపోకలు:- ఎం. కె. ఆచార్య, వి. పి. రావు ఐ. సి ఎస్. గార్లు ఢిల్లీకి, బ్రిగేడియర్ జనరల్ వుడ్రాఫ్ గారు చామర్లకోటకు, కొర్రెంగోడురాజువారు కొర్రెంగోడుకు గత రాత్రి మద్రాసునుండి యేగిరి.

సర్ సి. పి. రామస్వామి అయ్యర్ గారు కేటియోడ యమునకు మద్రాసువచ్చిరి.

ఒక గజదొంగ:- సి. ఐ. డి. పోలీసు డిప్యూటీ ఇన్ ఛార్జ్ జనరల్ అగు ఇ. టి. హెచ్. స్టీవెన్సుగారి కృపామన నోక దొంగ గత శనివారముకాటి మధ్యాహ్నము ప్రశంించెను. అచ్చటనున్నవా రాదొంగను బట్టుకొని పోలీసు వారికి అప్పగించిరి. పోలీసువారి కాదొంగ తాను సి. ఐ. డి. కానిస్టేబులును అని చెప్పి తనది 28 నెంబరుని చెప్పెనట. పోలీ సువారు తడుపరి విచారణచేయగా నిది ఆబద్ధమనియు ఆదొంగ ఇదివరకు 6 సార్లు శిక్షింపబడిననీయు తెలిసెను. ఇంకను విచా రణ జరుగుచున్నది.

నత్తమూర్తిగారియందు విశ్వాసము

విరుద్ధాభిప్రాయము అయ్యా, నేనొక కాంగ్రెసు పథ్యుడనుగాన గత శని వారముకాడు జరిగిన మద్రాసు వందల కాంగ్రెసు సంఘసభలో జరిగిన యక్రమమును నత్తమూర్తిగారి యందు విశ్వాసముగలదని యామోదించబడిన తీర్మానమును నేను ఖం దించుచున్నాను. నత్తమూర్తిగారు అది యొక రహస్యమును విం దుయని ఆపార్థముచేసికొని అందులో పాల్గొనిరి చెప్పిరి. అన గా తన పేరు ప్రతికలో ప్రయోగపడదని నత్తమూర్తిగారు దలపలేదు. గత ఫిబ్రవరి మాసమున నైమను సంఘ బహిష్కరణసందర్భమున వీరినడవడి బెట్టియొన పిమ్మట నైనను వీరు కాంగ్రెసు తీర్మానములను రహస్యముగను బహిరంగముగను జరుగు కార్యములందు ఆనసరించునట్లు ఖరారచేయబడిన యిందెను. రాజోవు ఫిబ్రవరి మాసమున నైమను సంఘము మద్రాసునకు వచ్చుతేదీ నత్తమూర్తిగారు మద్రాసునందున్నచో బహిష్కరణమునందు, తాను పాల్గొనదని కాంగ్రెసు విషయనిర్ణయ సభలో వీరచెప్పియుండిరి. ఇటువంటి దురభిప్రాయములను తొల గించుటకు విశ్వవిద్యాలయసంఘము బరంపురమునకుగాని లిరు

నత్తమూర్తిగారి యభిప్రాయము మద్రాసులోనే యుండునని బహిరంగముగ పక్యమూర్తిగారు చెప్పుట అవసరమై యున్నది. మద్రాసు } వి. ఎ. మాణిక్యమ్. 21-1-29

మద్రాసు యువజనసభలు

రాజీ కుదుర్చబడెను ఈ రాష్ట్రములో జరగబోవు యువజనసభలయొక్క కార్యనిర్వాహకవర్గ ప్రతినిధులు గత సోమవారము సాయంత్రమున మహాజన సభా హాలులో సమావేశమయి, ఒక సా మాన్య రాష్ట్రీయ యువజన మహాసభ జరుగుటకు నిలుగునట్లు గా, తమలో రాజీ కుదుర్చుకొనబడుటగాను తమ తమ యభి ప్రాయములను శ్రీహెచ్. ఎస్. శ్రీనివాసయ్యగారి యెదుట తె న్నవిందుకొనిరి. మూడవ మద్రాసు యువజనమహాసభా ప్రతినిధులు రాజీ కుదుర్చబడుటకు తమ యభిప్రాయములను చెబువలసినది గా కోరబడినవిడుట, తమ మరతులను చెబువగా, శ్రీహెచ్. ఎస్. శ్రీనివాసయ్యగారు ఆమరతులను కొన్ని మాతృలతో అచ్చట సమావేశమయియున్నవా రందరిచేతను ఆమోదించజే సిరి. రాజీవరతులలో మహాసభయొక్క యుద్దేశములును, కార్యని ర్వాహకవర్గ ములోనుండవలసిన పథ్యులపేర్లును, సూచించబడినది. మహాసభకు సాంఘిక రాజకీయ ఆదర్శములుండవలెనని ప్రవచనముననే ఏకగ్రీవముగా అంగీకరింపబడినది. వివిధ యువజన సభలయొక్క ఆహ్వానసంఘములన్నియు గూడ రాష్ట్రీయమహాసభయొక్క ఆహ్వానసంఘముగా శీర్ష డుటకుగూడి అంగీకరింపబడినది. మహాసభ యొక్క కార్యనిర్వాహకవర్గముతో ప్రితినిధులుం దరిచేత సంగీకరింపబడిన మార్పు గావించబడినది, శ్రీయంతి. త్రివిక్రమరావుగారు కార్యనిర్వాహక సంఘమున అధ్యక్షు లుగ నుండుటకును శ్రీయంతిలు దావూదాలీ మిర్జా, ఎం. వరద రాజు, ఎ. ఆరణాదలం గార్లు మూడవ మద్రాసు యువజన మహాసభ యొక్క యారగురు కార్యదర్శు లలో ముగ్గురు విరమించుట కిష్టపడగా వీరి స్థానములలో కార్యదర్శులుగా నుండుటకును, శ్రీయంతి వి. ఎల్. కె. డి. గారు, ఆడిషనలు ప్రెజరెడెంట్లు, శ్రీయంతి కె. ఎస్. కోపాలక్ష్మణుగారు కల్లెనీటి అధీశరుగను, ఉండుటకును, అంగీకరింపబడినది. కార్యనిర్వాహక సంఘసభ్యుల సంఖ్య 17 నుండి 80 వరకు పెంచుటచేసెను. శ్రీయంతి మహావచంబరహనుగారు మహాసభకు అధ్యక్షులవహించుటకును, ఎస్. నత్తమూర్తిగారు మహాసభకు ప్రా రంభించుటకును నిశ్చయింపబడినది.

10-వ ఆంధ్రాయుర్వేద వైద్యసమ్మేళనము

మచిలీపట్నము—కృష్ణాజిల్లా

ఆహ్వాన పంఠాధ్యక్షులగు డాక్టర్ కోకా ఆహ్వానము రావు యం. బి. సి. హెచ్. బి. డి. టి. యమ్. గారి స్వాగతం సన్మానము.

21-1-29

ఆయుర్వేద వైద్యాగేనయలారా! ఆర్య మహాశయులారా! శ్రీమద్వ్యంశి సహస్ర మహాత్మ్య సమయమున నానా దేశముల నుండి విచ్చేసిన పదయి వైద్యులగు తమకు స్వాగతం బోసంగుచున్నాడను.

ఆర్యులారా ఆయుర్వేద మనది మనస్య మాత్రుడనగు నాకు కొనియాడ శీలుపడదని చెబియు, కొద్దిగా విన్నవించుకొనుచున్నాడను.

ఆయుర్వేదము, శత సహస్రార్థములు-వ్యాపనాత్రముల వలె నూత్రములు-అన్ని శాస్త్రముల వలె నియమములు. జ్యోతిషమును, అంగము-మంత్రములను రక్షకులు - తర్కమును వదార్చి వివక్షణ-రసగంధాదులను చేపట్టు - నాడులను ప్రాణములు - యోగమును ఆత్మ-ఆయుర్వేదీయములను అంగరక్షకులు ఇన్నిటికీ విరాజిల్లుచున్న ఆయుర్వేదమును సామాన్యము సామాన్యులు నడువదగినదియే గాని యసామాన్యులు మాత్రము సామాన్య మన బాలకు.

ఆయుర్వేదమునకు కారణభూతుడగు పరమేశ్వరుడు శరీరముల నెక్కుడు సృజించెనో నాటనండియు శరీర రక్షణమునకు నాధారముగా ఆయుర్వేదము నొసంగెను.

అట్టి సహజసంబగు ఆయుర్వేద శాస్త్రము కాలక్రమమున విస్తృతి జేసి సాంప్రదాయములు విచ్చిన్నములగుచుండ నాతీయములను దేశీయములను అగు యితర విజ్ఞానములతో బాటు యీ దేశీయ చికిత్సా శాస్త్రములు గూడ, పునరుత్థింపుటకు భారతదేశ మంతటను అందు ముఖ్యముగ మన ఆంధ్ర ప్రాంతమునందు జరుగుచుండిన ప్రయత్నముల నొక్కచో తిలకించిన యెడల ముఖ్యముగ ఆయుర్వేదవద్దము తిరిగి వికసితమై తన విస్తృత భూమియు యొక్క భారతదేశమునకేగాక యఖండ భూమండలమునందును నెదజల్లెడు నూతనము బొడచుచున్నది.

ప్రాణాచార్యులగు తాము యీ ప్రపంచములకు కాలములు తమ విమర్శలచే గావింపబడు సుపశ్యాస వరంపరలను బ్రజంబులను నెదజల్లి ఆయుర్వేదీయశాస్త్రములను ఫలంబులను మాకు ప్రసాదించి పలయునని కోరుచున్నారము

జగదుపకారకములగు మహావైద్యులయెల్ల లోకమున నెల్లయు గావని వినుచుందుము. అట్టి వివరములను వైద్య సభలయందు కల్గిడి జేయుచుండిన పరస్పరా భి ప్రాయములు పరస్పర స్పృహయందులయందు పొదుకొని లోకోపకారములగుచుండును.

సెన్న యాటంకముల నెల్ల తనపర్యంతతో తొలగించి ఆయుర్వేద విజయమునకు గగ్గ చిన్న పురియందు గవర్న మెంటు ఇండియా మెడికలు న్యూలు స్థాపనకు కారకులైనట్టి కీర్తిశేఖులైన రాజారామాయణం గారికిని గలిగిన యకాలమరణమునకు శిరిల్లుచు, వారి యాత్మలకు కాంతి నొసంగుగాక యని పరాత్పరుని ప్రార్థించుచున్నాడను.

కాలవిశేషమున ప్రియదేశంబున యాయుర్వేదమును మరల సుద్ధింపవలెనని పెక్కు వర్షములనుండి చేయుచున్న ఆంధ్ర శాఖలికముగ ఇప్పుడు ఇక్కడ చేరిన విజ్ఞానసంపన్నుల నిందలని జూడ, లోగిపడితులైన ప్రజల బాధానివారణకై ఆయుర్వేదోద్యమముజేయ, హిమాలయ ప్రాంతమున జేరిన, భారత్యాజ, అంగీకరించి మహర్షుల సమావేశమును, రసనిర్ణయార్థమైన ఆత్రేయభద్రకాష్ఠాది మహర్షి సమావేశమును జ్ఞప్తికి వచ్చి నాకా నందము కలగజేయుచున్నది. వాటివలె మనము విజ్ఞానసంపన్నులము కాకున్నను వారిచే సర్వీతములైన సిద్ధాంతములను తెలిసికొనుటకును, తదభివృద్ధిమార్గముల నన్వేషించుటకును మన విచ్చిటబూదితిమి.

ఆయుర్వేదము

"ఆయు", జేదా, "అను రెండు పదములు కలసి ఆయుర్వేదమని ఏర్పడినది.

లో! ఆయుర్వేద తాత్పర్యం వ్యాఖ్యచానం శమనం తథా |

విద్యతే యత్ర విద్యుద్ధిః స ఆయుర్వేద ఉచ్యతే ||

ఆయువు, దాని హిత హితములు, వ్యాధులయొక్క కారణములు, చికిత్సలు, ఇవి యెందు కలవో అది ఆయుర్వేద మనబడును.

లో! ఆశేన పుకయో యస్మా దాయుర్విందతి వేత్తి చ |

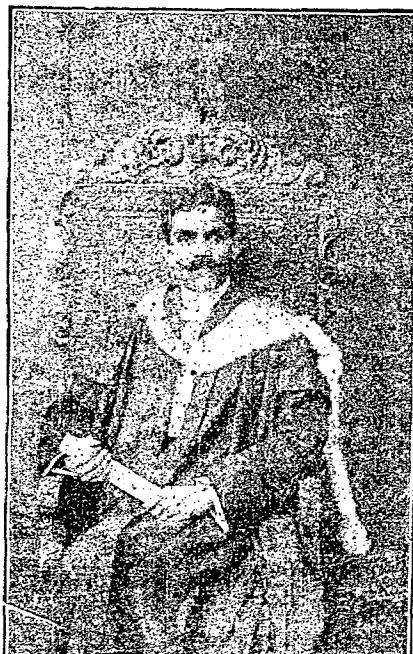
తస్మా న్మునివలై రేవ ఆయుర్వేదః ప్రకీర్తితః ||

దేవితే జనులు, ఆయుర్వేదమును, తత్వజ్ఞానమును తెలిసికొనగలరే, అది ఆయుర్వేద మనిపించుకొనుచున్నది. ఈ యాయుర్వేదము సహజ మనటకు కల్ప, కాలా క్యాద్యంగభేదకములగు (మతులు నిద్రాసములు. ఆయుర్వేదమునకు, "వ్యవస్థాపకము, ఆయుర్వేద రోగ ప్రళయమి," ఆరోగ్యవంతుని ఆరోగ్యమును కాపాడుట, రోగములనుండి తీవుల కాపాడుట, యను రెండు ముఖ్య ప్రయోజనములు కలవు.

ఇతర వైద్యశాస్త్రములు రోగ చికిత్సలతో ప్రారంభింపబడియున్నవి. మనశాస్త్ర ములుగాక వ్యవస్థాపక ప్రాధాన్యముగ ప్రారంభించుట యందుట దాని యుత్పత్తికి వల్లది యగుచున్నది. పూజ్యులగు ఆర్యులద్వల కునికిట్లుయిన భారత పుణ్యభూమియందు, నిమగ్నములను, పరోపకారపరాయణులను, అతిమేధావులగు మహర్షులు, ఆర్యులరోగ్యశ్రమశాస్త్రము తమపర్యవ్యయము భారపోసినటుల, "విష్ణుభూతా యదా రోగాః ప్రాదుర్భూతాః శరీరజామ్ | తపోపవాసాధ్యయన బ్రహ్మచర్య ప్రతా యు సాం | తథా భూ తే వ్యసా ప్రోకం పురస్కృత్య ముత్సయః." "అథతే శరణం క్రికం

ఆయుర్వేద మన్ని శాస్త్రముల వలె గాక సమగ్రమైన వైద్యమై యుండును. ఇయ్యది లోక ప్రసిద్ధము. ఈ విద్యావిధానమున వ్యాపింప జేయుటకు గల సాధనసామగ్రిలను తమ తమ స్వాధిభవ సహిత బోధామృతములచే సభాసదులను ఆసంధమగ్నులం జేయగలరు. ఇదియే మా ప్రయత్నముని దలంచుట యీ సభావ్యవహారము ముఖ్యోద్దేశ్యము.

మన దేశీయ విద్యావిధానమునండి యనేక దేశీయాలు సారభూతములను గ్రహించి లోకోపకారమును ద్రవ్యాధ్యయన జేయుచుండుట సర్వవిన విధికము. ఈ తరగతున మహామ

డా॥ కోకా అమోబలరావుగారు ఆంధ్ర ఆయుర్వేద సమ్మేళనపు ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షులు.

మూలగు తాము కృపతో విచ్చి యిట్టి మహావైద్యమునందు బాల్సాని శ్రద్ధదళ నందుచున్న ఆయుర్వేద కల్పలికను తమ పరిశోధనలనెడి యమృతవృక్షిచే నేరకలు చేసి యజ్ఞదీపింప జేయుట ముదాపరామై యున్నది. తమచే సభా భవనము దలంకరింపబడు సుత్ర మానధులు ఆయుర్వేదము నిరామయులై వైద్యుల ఉద్యమములను తన తన ప్రవృత్తియందు లోకమునకు సుజీవములై పర్యరోగములకు నిసాయనములై విరాజిల్లునను దాధ్యము గలుగుచున్నది.

మూలికా గణంబులకు శ్రమ యనక సంపాదించి సభా ముటపడున నమర్చి వాటి గుణ సహిత క్రియలనురూపములను జూపకులకు జూపి దేశసేవాపరాయణులగు వారు మాకు పరమాదరణీయులని నిశ్చయపరచుచున్నారము.

భలమని విద్యా కాలేషను జూపుటకు శక్తిసామర్థ్యములను గలంపకుటకును సమర్థులని పెద్దలవలన విని యున్నారము. తమ తమ వైద్య విద్యాభ్యాసవిశిష్టతేజః పుంజములను ఆంధ్రకారాంతర్గత తమగుణప్రాయ ఆయుర్వేదముగల నిరామయులను జేయుటకు పరస్పరమైనదను దృఢనిశ్చాసములకు మా స్పృహయెల్లయుండు సాన మెంపరికారము. తాము ముఖ్యమయ్యులగు నివాసంబుల నొడిచి సమాద్రప్రదేశ ప్రాంతంబగు బృందావన పురంబునకు దయజేసి యున్నాము. ఇట్లు మిత్రులగుమైన పదునాయెండు శాస్త్రములయందు కొంతకొంత గణగవచ్చును. అట్టి వాటిని తాము మనంబున నిదుకొనక జగదుదరణ కార్యభారమును వహించి మీ యపార కళజామృతవృక్షిచే మమ్ము జూతురని విన్నవించుచున్నాము.

ఈ సభ్యులకి శామకపదకు సెందరో కృపాసాగరులు విచ్చేసి యున్నారము వారివారి యాదాశ్య భావములు సభల నిర్విఘ్నముగా కొనసాగించుటకు పరస్పరములు.

తమ విద్యవృద్ధిచే కర్తవ్యాశ్రమల బరిశీలించుచు ప్రాణ పీడా నిరవనంబులగు వైద్య పండితులగు సుపశ్యాసంబులను శ్రోత్రవేయించు లగునటుల వివి యానందితురని నమ్ముచున్నాము.

ఈ సభకు రక్షకులు అగ్రపరాధిపతులు లోకసేవా పరాయణులు లంగుగు తమ యొక్క స్వేచ్ఛాకృత్యములను వెలపునొనరి పథి పలకరింప జేయుచున్నవారలకు కృతజ్ఞత నెట్లు చెల్లపవలయునో తోచు నుపేక్షాభావము నంగీకరించుచున్నాము.

ఇట్టి యారోగ్యదానకంబగు సభలు రాజాధిరాజుల వలన జరతుదగినవి. మేమీ సభాస్థానమును పట్టుకొనుట ప్రేరేపణలకు వారివారి యాచారభావములకు పురస్కరింపకొని ప్రారంభించివారము. మరియు, మహామహులసహాయ ముండుట వలనను పట్టుకొనుట యాగమము నలనను నిర్విఘ్నముగా జరుగునను నమ్మకము గలిగియున్నాము.

సత్సభలకు ఆలవాల ప్రాములగు తమకు స్వాగతమొసంగు భాగ్యమును జేకుర్చిన ప్రకరణాత్మక నేకవందనలు లావరించుచున్నాడను.

వైద్యమహాశయులారా! సభలనునది కాలనియమితి గలిగియుండుటచే మీ స్వాధిభవములగు నాశయములను కాలా తీతములగునటుల నొనర్చుకుండుట యనునది యందరి విద్యాంశుల ఆశయములు వెలువడుటకు పరాకారీయగును. తమ కృపా సహిత యపారదూరదృష్టు లీదన్వంతరి సభయందు ఆయుర్వేద సభాస్థలియందలి సహప్రాణుని యమృత దృష్టులవలె ప్రసరింప జేయగలండులకు సభాస్థలియందలి సభ్యులందరికి స్వాగత మొసగుచున్నారము.

పంజాబు పింఛన్ శిష్యాలు

రాయబార వర్గమునకు గవర్నరుగారి జబాబు

సానుభూతితో విచారించు మనిరి

లాహోరు, జనవరి 21:— సర్దారు అనువనింగుగారి నాయకత్వమున పింఛన్ శిష్యాలు రాయబారవర్గమునకు గవర్నరుగారు దర్శనమొసంగిరి. గవర్నరు మెంటువారు శిష్యాలు యెల్లందరి విచారించుటకు సర్వకా సిద్ధముగనున్నార. కాన నాటిని తొలగించుటకు వారవలంబించిన పద్ధతి భాగలేదు. అన్ని శిల్పాలనుండి వలయు కాగితములను తెప్పించి లాహోరు డిప్యూటీ కమిషనరుగారి కొసంగి, ప్రాతశిష్యాలు యెల్లందరినూ గూర్చి పూర్తి విచారించగోరిరి. పిమ్మట పంజాబు ప్రభుత్వ మవారు విచారించుట. ఇదివరకు పింఛన్ శిష్యాలుగనుగాన ప్రభుత్వమునకు రాష్ట్రము లెక్కువై 14 లక్షలు గ్రాంటుజేసిరి యు, 2100 ఎకరముల భూమియొసంగిరియు గవర్నరుగారు దెలిసిరి.

శిష్యాలు జతచాల ఉత్సాహముతో ఇండ్లకు వెడలిరి. వారికి నేడు సాయం కాలము ప్రభుత్వమువారు ధనమువెచ్చించి అల్పాహారము లొసంగిరియు లైలుభర్త నిచ్చి ఇండ్లకు బువినయియె తెలియుచున్నది. దివాను చమన్లాలుగారు శిష్యాలువిజయమునకు సంతసముదెలిసిరి.

శిష్యాలు పింఛనులపైనే ఆధారపడియుండవలకు న్నారనియు, అందుచే తాత్కాలికముగ కాలజేసికొనుటకైన భూమి లొపంబలెననియు శిష్యాలుకోరిరి. శిష్యాలు యెవరి వట్టువారు ప్రత్యేకముగపంపు దరఖాస్తులను డిప్యూటీ కమిషనరుగారు తమకు పంపునయియె తాను వాటిని సానుభూతితో ఆలోచింతుననియు గవర్నరుగారు దెలిసిరి. (ప్రీ ప్రెసు)

Dr. MATAMESWARA ROW, Physician & Surgeon, Asthma Specialist. బెజవాడ పురమున శివాలయంబీధిలో గౌరవ నీయులైన శేకువారి మేడమిద సాతవలీసుస్టేషన్

వద్ద డాక్టరు మతమేశ్వరరావుగారు ఆను బోంబాయి విద్యావంతులు బొంబాయియును తెరచిరి. వీరు ఉబ్బువకు "Asthma" దగ్గ వ్యాధులయందు బహు నిపుణులగు గలిగి ప్రత్యేక చికిత్సలను గాగ్రంటిగా బాగుచేయుదురు. వీరిచికిత్సయును చేయుదురు. మేహవ్యాధులను చికిత్సయు "Venereals" అనగా శ్రీ. పుకయలకు ముఖంబంధమైన వ్యాధులను గాగ్రంటిగా బాగుచేయుచున్నార. ఈ వ్యాధులకు బహుళసూక్ష్మముగా చేయుచున్నార. వీరు శస్త్రవైద్యమును చేయుదురు. శ్రీ ప్రపవైద్యమును చేయుదురు. విద్యార్థులకు పరపమైన చికిత్సయు చేయుదురు. మరా:— జేదలకు ఉచితముగా బొంబాయి ఇన్వలనును.

ఆంధ్రగీర్వాణవిద్యాపీఠము - కోవూరు

ఒక ఉత్కృష్టదానము

దేశవాద స్త్రీ డరు పెద్దల్లా పిరయ్యపంతులుగారి పెద తల్లి కొనానై జనసాహసం పంకమ్మగారు, తాను యీ విద్యా పీఠమునకు కొద్దిదానము చేయవలసిగా న్నాను గనుక, నన్ను క్కడకు రమ్మనుమని యుత్తరము వ్రాసివారు. నేను వెల్లి యేల నేనే రావలసి వచ్చినదయ్యెను, తామువచ్చి విద్యాలయ పరిస్థితులు చూచి ఆమెకు తోచినదాని నీయవచ్చును గదా యని యుత్తరమువ్రాసి, తాను పెద్దల్లిపంతులముల వయస్సు గల దానననిన్ని మాకా లేజరిపోర్టును చూచి దానినికొరకును గురించి తనకు నమ్మకము కలిగినదిని నాచేతిలోనే ఆదానము చేయవలెనని కోరికతో, స్త్రీరాములవారిరాకకొరకు కేబు కని పెట్టుకొనినట్లు తాను కొన్ని మాసములనుండి వేచియున్నానని నిన్ను తెలియజేశారు. ఈమెకు మనుమలు మొదలగు దగ్గరబంధువు లున్నను తనమచ్చు గడమలకు రెండువందలరూపాయల లం చుకొని నాచేతిలో ఒక బేయిరూపాయల కరెన్సీనోట్లు పెట్టి తనపేరమీద వేదముగాని కాస్త్రముగాని అభ్యసించు ఒక విద్యార్థికి ప్రతిదినము పెట్టించుమని యీమె కోరినది. తా నెంతకాలము ఇంకను జీవించవలసియుండునో తన యవసాన కాలమునకు తనకూడగలగల చేయవారికి ఏమైనను ముట్టజెప్ప జాలనియెడల తనకతి యేమగునో యీ మొదలగువిషయములు, నే నెంత జ్ఞానముచేసినను, వానిని పెడచెవిపెట్టి, దైవము మీదనే భారమువేసి, యీవృద్ధునిక, తనకున్న దానిలో చాల భాగము యిక్ష్వాడే దానముచేయుట నా కాశ్చర్యము కలిగించి, భారతములో నశ్వ మేధకర్మమందలి పశుప్రభ చరిత్ర ము జ్ఞాపకమునకు వచ్చినది.

ఒక కడుదీద బ్రాహ్మణుడు, జ్ఞానుకాలములో అక్కడక్కడ చేలలో పడియున్న తృణధాన్యముల నేరికొని తన నలుగురు మొదలగు కుటుంబమునకు ఒక చిన్నరొట్టెను చేసికొని తినబోవుచుండగా యముడడిగిగా వచ్చినపుడు, ఆయన యొక లి రీ ట్టుట కు గా ను రొట్టె నంత యుని చచ్చి, తాను తనకుటుంబము పక్షుం డిరి. ఈ త్యాగ మునకు మెచ్చి, ఆ బ్రాహ్మణుని ఆతని కుటుంబమువారిని ఆహ్వానించునకు యముడు పంపెనట! ఒక ముంగిడుకు, అక్కడ పడియున్న పిండిరేణువులు అతిధిపాద్యము అంటినంత మాత్రముననే, దానితలయు ఒక పార్శ్వమును బంగారు మయమైనదట! ఈ ముంగిడు ధర్మరాజుగారి యశ్వమేధయాగమునకు వచ్చి, అక్కడి భోజనపదార్థములను భుజించి, వానిలో తానెంత దొర్లినను తన రెండవ పార్శ్వము కనకమయము కాలేదని ధర్మరాజుగారిలో మొలపెట్టుకొన్నదట! దీని ఫలితార్థ మేమనగా, కొట్టికొడు లక్షలకొలది యచ్చినదానముకంటే ఒక బీదరాలు తన జీవనమునకు ముఖ్యపరమైన దానిలో నుండి చేసిన ఒక్క దమ్మిడి దానము అనేకరెట్లు నైతిక విలువ కలిగిన యుత్కృష్టదాన మనుటకు నెట్టి సందేహము లేదు.

మన నిరాదరబరజీవనమునకు కావలసినది పోగా మిగులుచుకొనగలిగిన ద్రవ్యము, మన బీదసోదకుల కొరకు వినియోగించవలసిన బ్రహ్మ సామ్యుని భావించుకొను జమిందారులు ధనికులు మనలో మిక్కిలి అరుదుగ నున్నారు. ఒకవేళ, కొందరు తమ కీర్తికొరకు దానములు చేసినను, ప్రజోపయోగకరమైన యేవంసావన నైనను కాశ్వతపుకాదులమీద నుండునట్లు మనవారు కలిపి దానము చేయజాల కున్నారట. ఎవరంతట వారు, వ్యక్తులకు కొద్దికొద్దిగా ఇచ్చుచుండుట, లేక ప్రత్యేకముగ తాము స్వల్పసంస్థాపనల నేర్పరచి వానిని కాశ్వతముగా నిలుపుటకు తగినంత ధన మొసంగ లేక వానిని కృత్రిమజేయుట ఆచారమగుచున్నది. కాని పేదప్రతిష్ఠలను వదిలి తమ ధనరాములను కలిపి ఒక్కొక్క సంస్థాపనను నిర్వహించుటకు ప్రయత్నింపరు. ఇలియగక, మరణకాలమునైనను తెలిగించి దానము చేయగలమని కొంద రనుకొందురు. వీరి కప్పుడు స్వల్పమాయే లేకపోవచ్చును. లేక, తన సమీప బంధువు లందరు తననుట్లునుండి యెప్పుచుండగా, వారియందు గల ప్రేమచేతను మనోదోర్బల్యమునలను ఏమియు చేయజాలక పోవచ్చును. ఒకవేళ దానము చేయగలిగినను యిది నికృష్టదానము గాని యుత్కృష్టదానము కాదు. ఇది త్యాగ మనిపించుకొనజాలదు. తాను తినజాలక, మరెయొకరికి చెందుచుండగా, అతనిచేతులలో నుండి లాగికొని ధర్మము చేసినట్లు భావించవలయును. దీని కొక చిన్నయదాపారణము నిచ్చెదను.

ఈ విద్యా పీఠపు కమిటీలో నొక మొదలగు, యేలూరు కాపురములు భాగరాజు లక్ష్మీనరసింహం పంతులుగారు యీ నెల ౧౪ వ తారీఖు యేకాదశి, ఆదివార ముదయమున, ము

బహుమానము రు. 500.

తం తి వి లా సం
"గుల్ బహార్." మద్రాసు
గుల్ బహార్ తలనూనె రిజిస్టర్

ఆర్యులారా, గుల్ బహార్ తలనూనె నుకమోగించినవెంటనే, కళ్ళకు చువవలయును, మెదడునకు శక్తినిగలిగించి వెంట్రుకలు పొదుగునాను, నలుపుగాను పెరుగునట్టివగును. వెంట్రుకలను రాలిపోకుండునట్లుగా వెంట్రుకకుదుర్లను గట్టిపరచును. పేలను చుపును. కంటిదప్పిని అభివృద్ధిపరచును. వీటి అన్నిటిలోకి గొప్పసంగతి ఏమనగా దానియొక్క మంచినీరువాసన. ఉపయోగించినవారి మనస్సులోజలంబచేసి పుష్కములతో నింపియున్నట్లుపించును.

మేము ధృఢముగా చెప్పనదేమన గుల్ బహార్ యొక్క నువాసన ఉపయోగించినవారి వారములో జాలవరకు నుండును. తదుపరి స్నానమొనర్చిన పిమ్మటనుకూడ యింకను సగము నువాసన నిలచియుండును.

ఇండియాలో అనేకవిధముల తలనూనెలు తయారై యుండి యున్నప్పటికి, యిట్టి నువాసన, యిట్టి ఉపయోగముగలవిమరలెరుగలేదు. ఇట్టి లాభమును చేకూర్చునట్టి తలనూనె ప్రపంచమందు మరేదియులేదని నొక్కి వక్కాణింపగలము. జాగ్రత్త! విదేశతైలములనుండి జాగ్రత్త. ధరలు.

గుల్ బహార్ తలనూనె 2 జెన్సుల సీసా 1 కి	ప్యాకెటింగ్తో పహా	0.14-0
డిబ్బో	1/2 డజను	2.8-0
డిబ్బో	డజను	9.0-0

TAJMUL HUSSAIN,
Indian Scent Manufacturers, Ellis Road, Mount Road, Madras.

యోగ్యతా పత్రములు తిరువల్లి క్షే.టి. మద్రాసు 27-4-1928

గుల్ బహార్ తలనూనెనుకమోగింపుట (ప్రాంతయులకు కొరకమీద నాన్నే హితునడిగిరి. అది నాగ్యమై నదనియె నాకు రిపోర్టు చేయవచ్చుది.

డాక్టర్ సి. నటేశ్వర

కొన్నింటి మద్రాసు కార్పొరేషన్ ట్రాజ్ మల్ హుస్సేన్ అత్రువ్యాపారి, ఎలిస్ రోడ్డుమాంటూరోడ్డు మద్రాసు, వారివద్ద నొక గుల్ బహార్ తలనూనె నొకటిని కొంటిని. నేను యిదివరలో బహుద పొందగలిగినతల నూనెన్నిటికంటే శ్రేష్టతరమైనది. వెంట్రుకల బాగుగా నభివృద్ధి పరచును. మెదడునకు చల్లదనమును గలిగించును. దీని నుపయోగించుటవలన నాకు ముగ్ధము నటడెను. ఆంధ్రవలసయితలకు సలహాయులు నాకు పరమానందముగా నుండెను. ట్రాజ్ మల్ హుస్సేన్ గారి యందుకుగాను నేను బహుకరించిన దీపద్రిఫికేట్.

ట్రాజ్ మల్ హుస్సేన్, అత్రువ్యాపారులు, ఎలిస్ రోడ్డు, మాంటూరోడ్డు, మద్రాసు.

ఖత్రాజున చేసికొనదు, యెట్టి రుగ్మతలేకనే ఆశాయాదము గ, అకస్మాత్తుగా స్వర్గములై. ఈయన మా విద్యాపీఠావరణలో నాలుగు వేల రూపాయలు ఖర్చు పెట్టి ఒక శివాలయమును కట్టించిరిగాని, దాని నిత్యనైవేద్య భూపతిపారాధనల కై నను యేర్పాటు చేయవలెనని సంకల్పించుచుండే నేగాని, తన జీవితకాలములో, అని సరిగా జరుపజాలక పోయెను. కాశీయాత్ర కొద్దిమాసముల క్రిందనే చేసినచ్యును. ఒక్కడే పది సంవత్సరముల పిల్లవాడున్నాడు. సాలుకు కనీసము యేడువేల నికరాదాయముగల భూములు కలవు. ఈయనయొక్క పండ్లండు పినపుకాటి పిండప్రదాన సమయములో నేడను, వరి కొందరు నేపీహితులతో వెల్లి ఆయన చేసిన, చేయదలచుకొన్న పనులను గురించి చాలా కాలము మాట్లాడితిమి. పాపము! విచార మున్నారై, వ్యవహార జ్ఞానము లేనిభార్యయు, పసిపిల్లవాడును ఏమి చెప్పగలరు? భర్తసోదకులను, భార్యసోదకులను యెట్లు తెలిగించి దానము చేయగలరు? ఆసమయములో కుటుంబాన్ని యేదెనిపిది వందల యకరములలో యిరువది యకరములు భార్య దానము చేసినను, శ్యామలాకాస్త్రప్రకారము మెనకును లైండుచేయును. అయినను, అట్టి దానమును ఆమె చేత చేయించగలవారు లేక తిరిగివచ్చితిమి. ఇక్కడే, ఆయన సోదకుడు, గుండుగొలనుకాపురముడు కొండరామయ్యగారు తన ఆస్తిగారి తాలూకు రికార్డు విలియం నేనుగా, ఆయన స్వనమ్మారిన, 1927 వ సంవత్సరములో ఒక చిన్నబుక్కులో, తన అనంతరము పెదపాడు గ్రామము తాలూకు అయిదు యకరములన్ను పుణకొల్లు గ్రామము తాలూకు అయిదు యకరములన్ను, తాను కట్టించి ప్రతిష్ఠ చేసిన, యీ విద్యాపీఠావరణలోని శివాలయమున కీయవలసిన దనియు, ఇదివరకు విద్యాలయమునకు తా నీయ నేర్పరచుకొన్న సూరు రూపాయల వార్షికమును, కాశ్వతముగా జరుగునట్లు కొంతభూమిని విద్యాలయ కమిటీ వారి పరమ చేసి, జమా ఖర్చుపట్టిని తీసికొనుచుండవలెననియు వ్రాయబడియున్నదని నాకు తెలియజేసినారు. ఇదిగాక, తనభార్యకు కొంత ఆస్తి యిచ్చుచు ఆమె కిష్టమున్నచో, ఆమెకిష్టమైనపుడు దానిని మాపాతకాల కిమ్మటకు సలహా వ్రాసివారట! తానే, తన జీవిత కాలములో యీదానము చేసికొన్నయెడల, తనకు తృప్తియు,

సంతోషమేగాక తనవంటి యితర సంవత్సర్యులకుతల యెట్టి మార్గదర్శకతై యుండుట! పోనిండు. ఈలాగునైనను మనలోని ధనవంతులు, యెంతమాత్రమైనను చేయక గలిగించువాడు! జన్మమంతయు, ఉపనిషద్ వ్యాఖ్యములను చదువుచు నున్న వేళాంతపు ముక్కులు నోటినుండి పదారాలుయందు నుగాని త్యాగమును కనువడక జాలని సంవత్సర్యులకు నెందరిని చూచుచుండుటలేదు? మనదేశములో ఆధ్యాత్మిక దృష్టి యెక్కువగనన్నదని విజ్ఞునిగురుగారి యింగ్గాండు అమెరికా మొదలగు పాశ్చాత్యదేశములలో భౌతిక దృష్టితో ధన మార్జించువారు, ఎంతెంత త్యాగము కనువడుచున్నారో చూడుడు. వారికన్న త్యాగశీలములు, మనలోని సంవత్సర్యులలో నంతగా కనబడవు. వీరి విద్యుక్తధర్మములే వీరికి తిన్నగా తెలియవు.

జరయు మృత్యులేని జననట్లు ప్రాజ్ఞుడు!
ధనము విద్య గూర్చుదలవలయు!
ధర్మ మాచరింపదగు మృత్యుచే దల!
నట్టి యీడ్వబడినవాడువోలే!

వల్లూరి సూర్యనారాయణరావు

స్వర్ణవంగం - తు 1 కి రూ 5

ఇది సహాయసహములకు చక్కనిమందు. జీర్ణించినవి యు, ప్రసించున్న నెగబాడ్యములకు (గోరీయా) స్త్రీల కనుమనోహరము (బట్టలవిడుపు, లాకోరియా) వ్యాధియధనము ఇక జన్మ నుల అవసరములేదు. మేనావారి కీర్తిసృష్టి, మేనానులన పుట్టిన నోటిపూర, వారి అగుచి, విద్యవృద్ధి, విద్య దోర్బల్యమును పోగొట్టును. కుక్కము, వృద్ధియును. సంభోగ కీర్తిని పుట్టించును.

ఆభ్రక భస్మము - తు 1 రూ 4 లు

అతిమృదువు, వేడి, దగ్గు, తుల్యము, మూత్రమందు చక్కెరపడుటను, కీరకము తెల్లముదారియుండుటను నివర్తి చేయుటలో బోవధరాజును. సం 122-2

చరకాశ్రమము, నూబవిడు (కన్న

దేవాదాయచట్టము

ఆంజనేయులుగారి సవరణవిల్లుపైన

సూర్యనారాయణరావుగారి విమర్శన

దేవాదాయ చట్టమునకు మ-రా-రా-శ్రీ పిల్లలమరి ఆంజనేయులుగారిచే ప్రవేశపెట్టబడనన్న సవరణవిల్లును బట్టి మన సూర్యనారాయణరావుగారు యీ నెల 1-వ తేదీ ఆంధ్ర పత్రికయందు కేవలపాత్రికభావముతో విమర్శించియుండిరి. ఆంజనేయులుగారిని అడిగిన ప్రశ్నలకు వారెట్టిసమాధానము నిచ్చుకో నిరీక్షించెదను. ఆ ప్రశ్నలుగాక తక్కినవిమర్శనలో గల అభిప్రాయాలను అసందర్భములను మాత్రము వివరించుచున్నాను.

1. పాదయుగమునకు పిమ్మట, తిరిగి ప్రాముఖ్యమునకు వచ్చిన హిందూమతమునందుమాత్రమే విగ్రహారాధన అవలంబింపబడినదియు, దేవాలయవ్యవస్థ ఏర్పడినదియు, పూజా విధానములను నిర్ణయించు అగమములు కల్పింపబడినవిన్నవి, ఈ విగ్రహారాధన అంతకుపూర్వము లేదనిన్ని, క్రుత్తిస్మృతిసమ్మతము కాదనిన్ని బట్టి మన సూర్యనారాయణరావుగారు విమర్శించిరి. అధునిక కృతములగు దేశచరిత్రలనుచూచి వీరు వ్రాసినదే గాని క్రుత్తిస్మృతులను వీరుచూచి వ్రాసినవాక్యములుగానని నానమ్మకము. ఆ దేశచరిత్రలబట్టి అయినను, పాదయుగము ఉచ్చదశయందున్నపుడు హిందూదేవాలయములు దీనిని తియించుచుండి పాదయుగము క్షీణించుచుంటున్నదేదానియు అట్లు ఎక్కడ ప్రామాణ్యమును కల్పించునట్లు లేదు. అంతేగాని, పాదయుగమునందు పాదయుగము దేవాలయవ్యవస్థను కల్పించినట్లు అసంభవము. పాదయుగములో మనము ప్రతిమలను బెట్టుకొని, వానిని దేవాలయములకు మార్చితిమనట్లు నిరాధారముగ అసత్యము. తిరువతి, శ్రీరంగము, కాశీ మొదలగు మహాక్షేత్రములలో స్వామి స్వయంభుగ నుద్భవించియున్నట్లు, కొన్ని స్థలములలో దేవతలు అలయ గొపుర ప్రాకారములను నిర్మించి స్వామిని పూజించినట్లును ఆయా స్థలపురాణములు కథింపబడియున్నవి. అంతేగాక, వానియొక్క నిర్మాణమునబట్టికూడ అవి పాదయుగమునకు చాలపూర్వమైనవేయని నిశ్చయింపవలసివచ్చును. విశ్వామిత్రునియుగమున తీర్చుసందర్భములో కాశీలోని హరిశ్చంద్రుడు పాదయుగమునకు చాలపూర్వపువాడేనని, నవీనదేశ చరిత్రలు ఆమోదించుచున్నవి. అట్టి హరిశ్చంద్రుడు కాశీని శ్వేత్యవర్ణస్వామిని సందర్శించినదియు, పూజించినదియు నిదర్శనములు గలవి. కానక దేవాలయ వ్యవస్థ పాదయుగమునకుండునట్లు చాల ప్రాచీనమైనది. మనము పాత కాలలో చదువుకొన్న హిందూదేశచరిత్రలు రమారమి 2000 సంవత్సరములయొక్క చరిత్రను మాత్రమే తెలియజేయుచున్నవి. అంతకుపూర్వపుగాధ పురాణములనుండి, స్మృతులనుండిన్ని క్రతులనుండిన్ని, ఇంకా పురాతన కావ్యము మొదలగువాని నుండి మాత్రమే గ్రహింపబడియున్నది. ఈహిందూదేశచరిత్రలను, విగ్రహారాధన ఉత్పత్తిని, నిర్ణయింప వీలులేదు. పాదయుగమునంతరము విగ్రహారాధన పుట్టినదనట లేక అగమములు వ్రాయబడిన వనట నిరాధారము. అగమశాస్త్రములను సీతవరచుటకై అధునిక కృతములని రావుగారు నిరూపించుటకు ప్రయత్నించి, అందులకై సాకార బ్రహ్మోపాసనమే క్రుత్తిస్మృతులందు చెప్పబడలేదనిన్ని ఇటీవల ఏర్పడినదిని వ్రాసిరి. ఇది అతిసాసాసము.

మిక్కిలి ప్రాచీనమైన దేవాలయములకు సంబంధించిన దానపత్రములు, శిలాశాసనరూపకముగా నున్న శివు, వశించి పోయినవి. శిలాశాసనములుగూడ సకృతుగా అచ్చటచ్చట మాత్రము నిల్చియున్నవి. ఇకాంకవిషయవారియొద్దటకు సాధారణముగా, ఎచ్చటనోగాని పన్నులు లేబడనే లేదు. అనేకసందర్భములలో, ఆపన్నులు పోయినట్లును, కుర్రులముక్తి అయిపోయినట్లును, ఇకాంకవిషయలో వ్రాయబడియున్నది. ఇకాంకవిషయవారియొద్దటకు లేబడిన పన్నులలో చాలభాగము 18 వ శతాబ్దములోనివే అయిపోయియున్నట్లు అ 18 వ శతాబ్దములోని దానముల తాలూకు పన్నులు భద్రపరచబడి యుండెననియు మనము గ్రహించుటగాని తీవ్రమయినట్లు పాదయుగమునంతరము దేవాలయముల నిర్మింపబడినవనిగాని లేక 18 వ శతాబ్దమునకు పూర్వము దేవాలయము లేనని వ్రాయబడిగాని పరిగారు.

పూర్వకాలమున ఎల్లచోటలను భూమి కావలసినంత యుండి, రొక్కసాము లేకుండెనట! రొక్కసాము యిచ్చిన దానిల అర్చకమేజర్గు తినివేయుదురను భయముచే పూర్వపు ప్రభువులు భూమిని దానముచేసిరిట! ఇందుచేత శాశ్వతముగ భూదానమునే చేయవలెను. అగమమాత్రములు పుట్టియుండవచ్చుట! అహ! ఎంత పహేళికాముగ నున్నది! రావుగారు పీ

డక ఆయి యుండిగూడ ఇట్టి అసందర్భపు వాతలు వ్రాయుట అశ్చర్యమునకు లగించుచున్నది. రొక్కసాము లేనికారణమున ప్రభువులు భూదానమును చేసిరిని వ్రాసి యూరకండిన గుడ్డి లో మొగ్గనందెడిది. ఇట్లునటకు గూడ అవికాశము లేదు. ఏరాజ్యమందలి భవము ఆరాజ్యములోనే యుండెడి పూర్వకాలములో, రత్నములను రాసులుగ వోసి అంగదులందమొడి పూర్వప్రభువుల కాలములో; కవిత్వమునకు అక్షరలతవచ్చిన పూర్వప్రభువులకాలములో, రొక్కసాము లేకుండెడిదనట కల్ల. భూమికావలసినంత యుండెడిదనగా, జనాభా తక్కువగా నుండెడిది అర్థముచేసికొనినవో ఇందులో సర్వముండును. రొక్కరూపకమైన దానముచేయునెడల, అర్చకమేజర్గు తినివేయుదురను భయము దాతలకు ప్రభువులకు కలదని సూర్యనారాయణరావుగారు వ్రాసినట్లు, వస్తులోకాలుబెట్టిరి. దానమును అర్చకులు దిగ్విమోచకులను భయము కలిగినపుడు వారి స్వాధీనముచే భూములనుండుట ఏలక! భూమినిదానమే అయినదాన అర్చకులు తినిలేదా! స్వామికి చిల్లిగవలయునను నెప్పొవక, అర్చకుడు భక్షించుటకన కాశీములేదా! అర్చకుని దేవునియొక్క మేనేజరుగ లేక ఏ జంటుగ నియమించి, భూములను జిప్సించిరిని కదా రావుగారు నూచించియుండిరి. తినివేయుదురని భయముగలిగినపుడు, ఈ అర్చకులనే ఏల స్వామియొక్క మేనేజరుగ నియమించి, భూముల నప్పగించవలెనా? దేవాలయమున కవసరమగు మరమ్మతుల చేయించుచు, ఉత్సవాదుల బెడముతో జరుపుచు అర్చకునికి సామాన్యతలుంబు భూతాదీనిచ్చుచూ, ఆ భూములమీది అయినదానము జమాఖర్చులు చెప్పగలిగిన కార్యదురంధరులు అర్చకుడు అభింపలేదా! దేవునికళ్యాణమునకు, ఉత్సవాదులకు, దమ్మిడి ప్రతిఫల ముక్కురలేకయే, అనేకులు మేనేజర్లు లభించుచున్నపుడు, ఈభూములను తమ స్వాధీనముండుచుకొని, స్వామికి ఖర్చుపెట్టుటకు, ఆపూర్వకాలముండెదననుభింపలేదా! దానముచేసిన ప్రభువులు, తమ ఉద్దేశానుసారముగ, ఆదానములు వినియోగింపబడునట్లు వరిపాలించుకై వారికి తేకుండెనా! ఆదానమువలని లాభము అర్చకుని కుద్దేశింపబడక, స్వామికి ఉద్దేశింపబడినప్పుడు మాత్రమే, (రొక్కరూపకమైనవో) తినివేయుదురను భయము ప్రభువుల కుండునేనా! అట్టిభయము ప్రభువుల కుండెయున్నవో, భూములనుకూడ, అర్చకుల స్వాధీనమొనర్చియుండరు. నిస్సందియముగ, ప్రభువులే, భూములను, అర్చకుల స్వాధీనముండుచుట, అర్చకులయొక్క ముక్కులనే బలపరచుచున్నది.

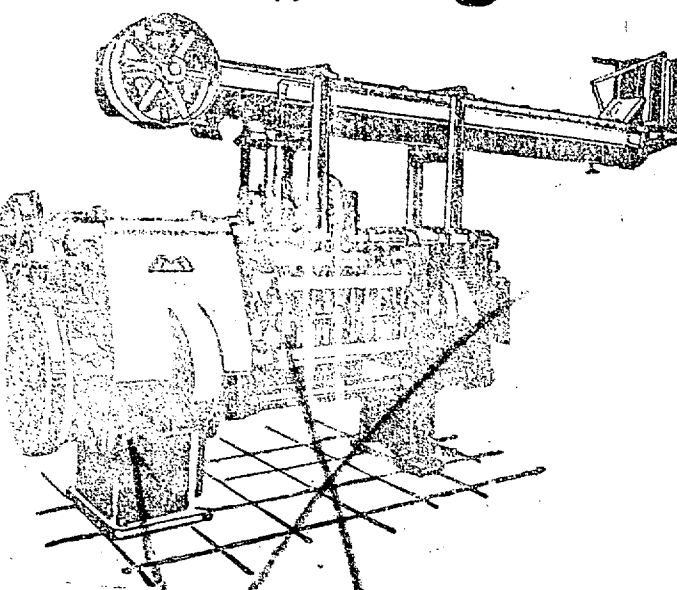
ఈ భూములు, అర్చకుల కుద్దేశింపబడినవి. కాని చో, మత విషయములందు ఎక్కువ శ్రద్ధతీసికొనిన, పూర్వపు, స్వదేశ ప్రభువులు, అర్చకులనుండి, తమదానములయొక్క ఫలమునకు జమాఖర్చులదిగియుండెడివారు. అట్టిది మనముగాని, మనపూర్వులుగాని కని విని ఎరుగము.

4. క్రుత్తిస్మృత నోరులేని ప్రతిమగనుక అర్చకుడు, ఆ ప్రతిమయొక్క ఏజంటుగ లేక మేనేజరుగ ఆభూములను తన స్వాధీనముండుచుకొనెనట! ఇదియొక అమృతము. సర్వాంగముందరములగు దివ్యమూర్తులను నోరులేని ప్రతిమలని పర్ణించుట

హిందూమతమునందరచారము. అధమును, నిజమును హిందువు అట్లుగూడెడు. అంతేగాక ఈవర్ణన రావుగారి వాదన కుపకరించుటకు మాత్ర, విరోధముగనున్నది. నోరులేని ప్రతిమ దానము పెట్టు ప్రతిగ్రహింపగలుగునా? అసంభవము. ప్రతిమ, క్రుత్తిస్మృతకానేరదు. అప్రతిమ కర్పణ, మేనేజరు లేక ఏజంటు ఎట్లుండును! ఇట్లు నోరులేని ప్రతిమ అనుటకుమాత్ర స్వామి అను పదము నుపయోగించియుండినవో, అప్రతిమ ప్రాణవ్రతికై అయినదిన్ని, కళాసంయతమైనదిన్నిగాన, దానమును ప్రతిగ్రహించుటకు సమర్థమైనదని వాదించుటకు కొంత అనువుగ నుండెడిది. ఇట్లుయినను వ్రాసినవారు కారైరి. ఇట్టి సందర్భములోగూడ, స్వామియే క్రుత్తిస్మృత అనుటకు వీలులేదు. దానము ఎవరికుద్దేశింపబడినదన, క్రుత్తిస్మృతముగ, మానవునిచేతనే ఆదానము పరిగ్రహింపబడవలెను. దానము స్వామి కుద్దేశింపబడినప్పుడుగూడ అర్చకడే, ఏల ప్రతిగ్రహించెనగా, అర్చకుడు స్వామికంటె భిన్నమైన వ్యక్తిగ నెన్నడును భావింపబడియుండలేదు. అర్చకుడు స్వామియొక్క చరస్వరూపి. క్రుత్తిస్మృతమయందు అర్చకునియందు కొన్ని కలలు ఆవాహన చేయబడును. అప్పటినుండియు, అర్చకుడు, స్వామియను అవిశాఖానసంబంధమున వ్యవహరింపబడుదురు. ఈ సుక్రసిద్ధ సాక్షి క్రవాయములను విస్మరించి, ఈదానములనుగూర్చి వ్యాఖ్యానము చేయ బూనువారికి, మన సూర్యనారాయణరావుగారి వలెనే, అశ్చర్యమును పొంది, దానము స్వామి కుద్దేశించియుట! అర్చకు డను భవింతు టయట! అని 'టవర్ణమును యధేచ్ఛగ జేర్చుకొనవలెనే గాని ఆదానములయొక్క నిజతత్వమును గ్రహించనేరరు. బ్రహ్మలకు సంబంధించిన పాశ్చాత్య సిద్ధాంతములతో, హిందువులయొక్క శాస్త్రసమ్మతమైన దానములను గూర్చి విమర్శించుట విధధముగ కనుపించును.

5. మన సూర్యనారాయణ రావుగారు పూర్వపు ప్రభువులు భూదానమునే జేసియుండటం కసందర్భముగ నూచింపచిన కారణములను విమర్శించియుంటిని. సరియగు కారణములను సంగ్రహముగ నూచించెదను. భూదానము శాశ్వతమైనది. క్రుత్తిస్మృతము సంతుష్టినొందించునది. ఉద్దేశింపబడిన ప్రయోజనము నేరవేర్చుటకు, ఆయాకాలముల మార్పుల కనుగుణ్యముగ ఈ వినిచ్చునది. వీనిఅన్నిటికంటెను ప్రధానమైన కారణము శాస్త్రీయముమే! ఈకారణములను జట్టియే శాస్త్రీయమును పుట్టియుండవచ్చునని యూహించిన ఊహింపవచ్చును. దీనికితోడు ద్రవ్యరూపకమగు దానమునకు కొన్ని ప్రత్యేకవాదములు గలవు. అది శాశ్వతమైనదిగాదు. దాతనుగూడ వ్యాపిహింస నందు ముంచుచూ, మనసును చెనకకు లాగును. క్రుత్తిస్మృతముగూడ పూర్ణముగ సంతుష్టినొందింపజాలదు. అంతే గాక అది చలనమైనది. వీని అన్నిటికంటెను, అది శాస్త్రీయమేదము. వైకారణములచొప్పుననే, ద్రవ్యరూపకమగు దానము అగమములచే నిషేధింపబడి యుండెనని ఊహింప నిచ్చగలవా రూహించుకొ

ఆ యి ల్ మిల్లు యం త్ర ము లు

నల్లయిదాట్లు:

VOLKART ENGINEERS

ఆర్మీనియన్ ఏజి, మద్రాసు

ప్రదర్శనశాలలు బెజవాడలోకూడ గలవు.

పరిశీలనలో యీకంపెనీ ప్రస్తుతపు మేనేజ్మెంటుక్రింద చాలా లాభకరముగా పనిచేసి వాటాదారులకు తప్పక యెక్కువ లాభమును పంచిపెట్టు ననుటకు యంతమాత్రము సందియము లేదు. గనుకనే విదేశీమాహుకారులు కొందరు యీ మిల్లును 4½ లక్షల రూపాయలకు కొనుటకు యేర్పరుచుకొన్నారు కాని గవర్నమెంటువారు కర్నాటిక్ మిల్స్ వాటాదారులకు 4 లక్షల రూపాయలకు యిచ్చుటకు యొప్పకొని యున్నారు.

యీ కంపెనీ కర్నాటిక్ మిల్స్ వాటాదారుల లాభమునిమిత్తమే స్తాపింపబడి యిందులోని షేరులు వారికే అమ్మబడుచుండుటవలన యీ కంపెనీకికూడా నదరు 4 లక్షల రూపాయలకే గవర్నమెంటువారు నదరు మిల్లును యిచ్చెదరని నమ్ముచున్నాము. యీ పరిశ్రమలోని అనుభవజ్ఞులు యీ మిల్లు కట్టడములను యంత్రములను పరీక్షచేసి అవి సరిగా వున్నవనియు యింకొక 50 వేల రూపాయలు ఖర్చు పెట్టినయెడల యీ మిల్లు రోజుకు 4 టన్నుల తెల్ల కాగితములను 10 టన్నుల పల్పును తయారు చేయగలవనియు మిల్లు మరిచిలాభము యిచ్చుననియు అభిప్రాయపడియున్నారు.

3 ఈ కంపెనీ ఆదాయ వ్యయములను తెలుపు అంచనా.

రోజుకు 4 టన్నుల కాగితముల తయారు

ఖర్చు రోజువారీ

పెదరు	రూ 240-0-0
బాగ్గు	210-0-0
కమిషన్లు	340-0-0
నున్నము	} 160-0-0
వైజంగుసామానులు	
కూలీల జీతములు	320-0-0
మరమ్మత్తులు	90-0-0
యెక్స్ పర్జులు వగైరా	} 80-0-0
జీతములు	
డిప్రీసియేషను	80-0-0
సాదరు	80-0-0

1600-0-0

ఆదాయము రోజువారీ

4 టన్నుల కాగితములు టన్ను 1 కి
రూ 500 చొ॥ రూ 2000-0-0

2000,00

ఖర్చు 1600-0-0

లాభము 400-0-0

నంవత్సరము పనిచేయు 300 రోజులకు 300 × 400 = రూ 1,20,0000

వ.రా:- ఈ మిల్లుకు పేషరును తయారుచేయు యింకొక యంత్రమును చేర్చినచో రో॥ 1-కి 15 టన్నులు కాగితములు తయారుచేయవచ్చును. అప్పుడు నంవత్సరమునకు 4,50,000 రూపాయలు లాభము వచ్చును. ఆ పేషరుచేయు యంత్రము కూడా ఒకలక్ష రూపాయలు లోపుగానే దొరకవచ్చును. దానినికూడా త్వరలోనే ఖరీదుచేసి యీ మిల్లును పూర్తిచేయుటకు నంకల్పింప బడినది.

4. యీ కంపెనీలో 50 షేర్లు తీసుకొన్న ప్రతివారికిని డైరెక్టరు అగుటకు హక్కు గలదు. యెక్కు ఆఫీషియో డైరెక్టరులకు 50 షేర్లు తీసుకొనవలెనను నియమములేదు. డైరెక్టరులు మీటింగులకు హాజరైనందుకు మీటింగు 1-కి రూ 15-0-0 ప్రతిఫలము యివ్వబడును. రాజమండ్రి కాపురస్తులుగాని డైరెక్టరులకు మీటింగులకు వచ్చుటకై రాకపోకల ఖర్చులు కూడ యియ్యబడును.

5. డైరెక్టరులు 1000 షేరులకు దరఖాస్తులు వచ్చినతరువాత అల్లాట్మెంటు చేయుదురు.

ప్రి లి మి న రీ ఖర్చులు

6. ప్రిలిమినరీ ఖర్చులు షేరులు పోగుచేసినందుకు కమిషన్ గాక 2000 రూపాయలు అగునని అంచనా వేయబడినది. యీ ఖర్చులు కంపెనీయే భరించును. యీ కంపెనీలో షేరులు పోగుచేయుటకై నియమింపబడిన క్యాన్వాసింగు యేజెంట్లకు 100 కి 2-0-0 దాటుకుండా కమిషన్లు యివ్వబడును. రొక్కముకు తప్ప ఇతరవిధముగా షేర్లు ఏమియు ఇయ్యబడలేదు.

ఖరారు

మోతే, వైడా అండ్ కంపెనీవారు యీ కంపెనీని స్థాపించుటకై యేర్పాటు చేసినందునను, యీకంపెనీకి వర్కింగు కాపిటల్ కు పెట్టుబడిక్రింద లక్షరూపాయలవరకు యిచ్చుటకు యొప్పకొన్నందునను వారికి యీకంపెనీ రిజర్వుల అయినది మొదలు 15 సం॥వరకు యీకంపెనీయొక్క మానేజింగు యేజెంట్లుగా యేర్పాటుచేయుటకు యీ కంపెనీవారికిన్ని మోతే వైడా అండ్ కంపెనీ వారికిన్ని ఖరారు వ్రాసుకొనేటట్లు యేర్పాటు జరిగినది. ఆ ఖరారుయొక్క నకలు ఆర్టికిల్స్ ఆఫ్ యెసోసియేషనులో ఒక భాగములో చేర్చబడినది. యీ కంపెనీ రిజర్వుల అయిన వెంటనే డైరెక్టరులు నదరు ఖరారు ఖాయపరిచెదరు. నదరు ఖరారు ప్రకారము మోతే వైడా అండ్ కంపెనీవారు యీ కంపెనీయొక్క పనులన్నియి మానేజింగు యేజెంట్లుగా నిర్వహించుటకై వారికి ప్రతిఫలముక్రింద కంపెనీకి వచ్చు నికరాదాయములో నూటికి 10 రూపాయల వరకున యివ్వబడును. కంపెనీ యుద్వ్యోగస్థులకున్న, యేజెంట్లకున్న, కూలీలకున్న, నౌకర్లకున్న, జీతములును, అద్దె మొదలగు యితర ఛార్జీలన్నీ కంపెనీయే భరించవలెను.

8. ఆర్టికిల్స్ ఆఫ్ యెసోసియేషను నకలున్న, మానేజింగు యేజెంట్లతో యేర్పర్చుకొన్న ఖరారుయొక్క నకలున్న, కంపెనీయొక్క రిజర్వు ఆఫీసులో చూచుకొనవచ్చును.

ఇందుతో జతపరచిన దరఖాస్తుఫారముమీద డిఫాజిట్ తో కూడ యీ కంపెనీ బాంకర్సుకు కాని, మానేజింగు యేజెంట్లకు గాని దరఖాస్తులు పంపించుకొనవలెను.

దేవాదాయచట్టము

అంజనేయులుగారి సవరణవిల్లుపైన
సూర్యనారాయణరావుగారి విమర్శన

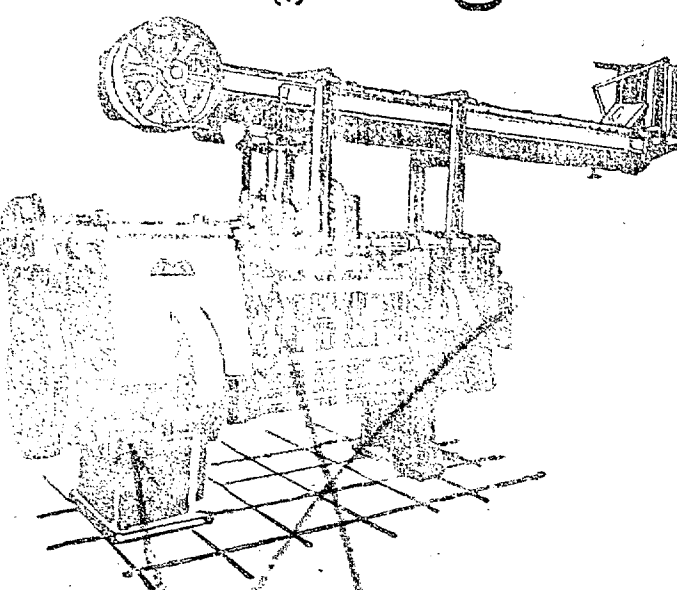
దేవాదాయ చట్టమునకు మ-రా-రా-శ్రీ పిల్లలమరికి అంజనేయులుగారిచే ప్రవేశపెట్టబడనున్న సవరణలును, అల్లూరు సూర్యనారాయణరావుగారు యీ నెల 15-వ తేదీ ఆంధ్ర పత్రికయందు కేవలపాక్షికభావముతో విమర్శించియుండిరి. అంజనేయులుగారిని అడిగిన ప్రశ్నలకు వారెట్టిసమాధానము నిచ్చుకో నీరీక్షించెదను. ఆ ప్రశ్నలుగాక తక్కినవిమర్శనలో గల అభిప్రాయాలను అసందర్భములను మాత్రము వివరించుచున్నాను.

1. పాదయుగమునకు పిమ్మట, తిరిగి ప్రాముఖ్యమునకు వచ్చిన హిందూమతమునందుమాత్రమే విగ్రహారాధన అవలంబింపబడినదనియు, దేవాలయస్వస్థుల వీర్యదీపనియు, పూజావిధానములను నిర్ణయించు అగమములు కల్పింపబడినవనినీ, ఈ విగ్రహారాధన అంతకుపూర్వము లేదనినీ, శ్రుతిస్మృతిసమ్మతము కాదనినీ అల్లూరు సూర్యనారాయణరావుగారు విమర్శించిరి. అధునిక కృతములగు దేశచరిత్రలనుచూచి వీరు వ్రాసినదే గాని శ్రుతిస్మృతులను పేరుమాచి వ్రాసినవాక్యములుగాని వాస్తవము. ఆ దేశచరిత్రలబట్టి అయినను, పాదయుగము ఉచ్చదశయందున్నపుడు హిందూదేవాదాయములు దీనినితీయించుచుండి పాదయుగము ఊచితమైనచోటనే ఈ దేవాలయములు ఎక్కడెక్కడ ప్రాముఖ్యమునకువచ్చినట్లు లేవనెత్తును. అంతేగాని, పాదయుగము తరువాత హిందువులు దేవాదాయస్వస్థులను కల్పించినట్లు అసత్యము. పాదయుగములో మనము ప్రతిముఖమైనట్లుకొని, అదిని దేవాలయములుగా మార్చితిమనట నిరాధారము అసత్యము. తరువాతి, శ్రీరంగము, కాశీ మండలము వ.పాశ్చాత్యములలో స్వామి స్వయంభూత నాధునించినట్లును, కొన్ని స్థలములలో దేవతలు అలయ గొపుర ప్రాకారములను నిర్మించి స్వామిని పూజించినట్లును ఆయా స్థలపురాణములు జేడికరించుచున్నవి. అంతేగాక, వానియొక్క నిర్మాణమునబట్టికూడ అవి పాదయుగమునకు చాలపూర్వమైనవేయని నిశ్చయింపకలేవచ్చదు. విశ్వామిత్రునియుగమును తిరుప్పద్యములలో కాశీకేసరి పారిశ్రామిక పాదయుగమునకు చాలపూర్వమైనదేనని, సవనదేశ చరిత్రలు ఆమోదించుచున్నవి. అట్టి పారిశ్రామిక కాశీపేర్వేశ్వరస్వామిని సందర్శించెననియు, పూజించెననియు నిదర్శనములు గలవు. కనుక దేవాలయ వర్గ వర్గ పాదయుగమునకుండు చాల ప్రాచీనమైనది. మనము పాత కాలలో చదువుకొన్న హిందూదేశచరిత్రలు రమారమి 2000 సంవత్సరములయొక్క చరిత్రను మాత్రమే తెలియజేయుచున్నవి. అంతకుపూర్వపుగాధ పురాణములనండి, స్మృతులనుండినీ ప్రతులనుండినీ, ఇంకా పురాతన కావ్యము మొదలగువాని నుండి మాత్రమే గ్రహించియున్నది. ఈహిందూదేశచరిత్రలను, విగ్రహారాధన ఉత్పత్తిని, నిర్ణయింప వీలులేదు. పాదయుగమునంతరము విగ్రహారాధన పుట్టినదనట లేక అగమములు వ్రాయబడిన వనట నిరాధారము. అగమశాస్త్రములను సీతవరముటకై ఆధునిక కృతములని రావుగారు నిరూపించుటకు ప్రయత్నించి, అందులకై సాకార ప్రహేళికాపాసమే శ్రుతి స్మృతులందు చెప్పబడలేదనినీ ఇటీవల వీర్యదీపనినీ వ్రాసిరి. ఇది అతిసాహసము.

విక్రీతి ప్రాచీనములైన దేవాలయములకు సంబంధించిన దానవత్తములు, శిలాకావసరముగా నున్ననే తప్ప, వశించి పోయినవి. శిలాకావసరములగుడ సకృతుగా అచ్చటచ్చట మాత్రము నిల్చియున్నవి. ఇశాం కవిమనువారి యెడటకు సాధారణముగా, ఎచ్చటనోగాని పన్నులు లేవనెత్తలేదు. అనేకసందర్భములలో, ఆపన్నులు పోయినట్లును, తరచురావుపైతి అయిపోయినట్లున్ను, ఇశాం రిజిస్ట్రల్లో వ్రాయబడియున్నది. ఇశాంకవిమతివారియెడటకు లేబడిన పన్నులలో చాలభాగము 18 వ శతాబ్దములోనే అయి రహించబడినట్టి ఆ 18 వ శతాబ్దములోని దానముల తాలూక పన్నులు భద్రపరచబడి యుండెననియే మనము గ్రహించుదుముగాని ఈవిషయమునబట్టి పాదయుగమునంతరము దేవాలయములు నిర్మింపబడినవనిగాని లేక 18 వ శతాబ్దమునకు పూర్వము దేవాలయము లేవని వ్రాయుటగాని సరిగాదు.

పూర్వకాలమున ఎల్లవోటులను భూమి రావలసినంత యుండి, రొక్కసాము లేకుండెను! రొక్కసాము యచ్చినయెడల అర్చకమేజరు తినివేయుదురను భయముచే పూర్వపు ప్రభువులు భూమిని దానముచేసిరి! ఇందుచేత శాశ్వతముగు భూదానమునే చేయవలెను, అగమమాత్రములు పుట్టియుండవు! అహ! ఎంత పశ్చాత్తుకముగ నున్నది! రావుగారు పేర్కొ

ఆ యి ల్ మిల్లు యం త్ర ము లు

సప్త యిదాన్తు:-

VOLKART ENGINEERS

ఆర్చీనియన్ ఏధి, మద్రాసు

ప్రదర్శనశాలలు బెజవాడలోకూడ గలవు.

డక ఆయి యుండిగూడ ఇట్టి అసందర్భపు ప్రాకారములు అర్చకమును కలిగించుచున్నది. రొక్కసాము లేనికారణమున ప్రభువులు భూదానము చేసిరిని వ్రాసి యూరకండిన గుడిలో మొగ్గనందెడిది. ఇట్లునట గూడ అనికాశము లేదు. ఏరాజ్యముందలి ధనము ఆరాజ్యములోనే యుండెడి పూర్వకాలములో, రత్నములను రాజులు గ భోజి అంగదులందమై పూర్వప్రభువుల కాలములో, కవిశ్రమమునకు అక్షరలక్షనచ్చిన పూర్వప్రభువులకాలములో, రొక్కసాము లేకుండెడిదనట కల్ల. భూమికావలసినంత యుండెడిదనగా, జనాభా తక్కువగా నుండెడిది అర్చకమేకానినచో ఇందులో సత్యముండును. రొక్కసాము మేనే దానముచేయునెడల, అర్చకమేజరు తినివేయుదురను భయము దాతలకు ప్రభువులకు కలదని సూర్యనారాయణరావుగారు వ్రాసినట్లు, వచ్చుకాలమెట్టిది. దానమును అర్చకులు దిగిమ్రొంగుదురను భయము కలిగినపుడు వారి స్వాధీనమందే భూములనుండుట వీలకా! భూమిదానమచ్చే అయినదను అర్చకుడు తినలేదా! స్వామికి చిల్లిగవ్వఅయినను చెప్పింపక, అర్చకుడు భక్షించుట కవకాశములేదా! అర్చకుని దేవునియొక్క మేనేజరుగ లేక ఏ జంటుగ నియమించి, భూములను జిగ్గించిరి కదా రావుగారు సూచించియుండిరి. తినివేయుదురని భయముగలిగినపుడు, ఈ అర్చకులనే వీల స్వామియొక్క మేనేజరుగ నియమించి, భూముల నప్పగించవలెన? దేవాలయమున కవసరముగ మరమ్మత్తుల చేయుచు, ఉత్సవాదుల బైభవముతో జరుపుచు, అర్చకునికి సామాన్యకుటుంబ భూతాదినీయుచు, ఆ భూములమీది అయినదానము జమాఖర్చులు చెప్పగలిగిన కార్యదురంధరులు అర్చకుల భక్షింపలేదా! దేవునికార్యణమునకు, ఉత్సవాదులకు, దమ్మిడి ప్రతిఫల ముక్కరలేకయే, అనేకులు మేనేజరులభించుచున్నపుడు, ఈభూములను తమ స్వాధీనమందుచుకొని, స్వామికి ఖర్చుపెట్టుటకు, అపూర్వకాలముండెదననుభవింపలేదా! దానముచేసిన ప్రభువులు, తమ ఉద్దేశానుసారముగ, ఆదానములు వినియోగింపబడునట్లు పరిపాలించుకొని వారికి లేకుండెనా! ఆదానములను లాభము అర్చకుని కుద్దేశింపవలెన? స్వామికి ఉద్దేశింపబడినప్పుడు మాత్రమే, (రొక్కసాము మేనే) తినివేయుదురను భయము ప్రభువుల కుండునేమా! అట్టిభయము ప్రభువుల కుండెయిన్నచో, భూములనుకూడ, అర్చకుల స్వాధీనమొనర్చియుండెద. నిస్సందియముగ, ప్రభువులే, భూములను, అర్చకుల స్వాధీనమందుచుట, అర్చకులయొక్క సామ్రాజ్యే బలపరచుచున్నది.

ఈ భూములు, అర్చకులకు ద్వేషించబడినవి. కాని చో, మత విషయములందు ఎక్కువ శ్రద్ధతీసికొనిన, పూర్వపు, స్వదేశ ప్రభువులు, అర్చకులనండి, తమదానములయొక్క ఫలమునకు జమాఖర్చులడిగియుండెదవారు. అట్టిది మనముగాని, మనపూర్వముగాని కలిగి విని ఎదగము.

4. ప్రతిగృహీత నోరులేని ప్రతిమగనక అర్చకుడు, అ ప్రతిమయొక్క ఏజంటుగ లేక మేనేజరుగ ఆభూములను తన స్వాధీనమందుచుకొనెనట! ఇదియొక అబద్ధతము. సర్వాంగ శుండరములగు దివ్యమూర్తులను నోరులేని ప్రతిమలని పిలిచుట

హిందూమతమునంద సచారము. అధమును, నిజముగు హిందువు అట్లుగూడదు. అంతేగాక ఈవర్ణన రావుగారి వాదన కుపకరించుటకు నూతన, విశోధముచున్నది. నోరులేని ప్రతిమ దానము కల్లు ప్రతిగ్రహింపగలను! ఆసంభవము. ప్రతిమ, ప్రతిగృహీతకానేరదు. ఆప్రతిమ కళ్ళను, మేనేజరు లేక ఏజంటు ఎట్లుండును! ఇట్లు నోరులేని ప్రతిమ అనటమూలక స్వామి అను పదము శుభయోగించియుండినచో, ఆప్రతిమ ప్రాణప్రతిష్ఠ అయినదిని, కళాసంయతమైనదినిగాన, దానమును ప్రతిగ్రహించుటకు సమర్థమైనదని వాదించుటకు కొంత అనువుగ నుండెడిది. ఇట్లుయినను వ్రాసినవారు కారైరి. ఇట్టి సందర్భములోగూడ, స్వామియే ప్రతిగృహీత అనటకు వీలులేదు. దానము ఎవరికుద్దేశింపబడినను, ప్రత్యక్షముగ, మానవునిచేతనే ఆదానము పరిగ్రహింపబడవలెను. దానము స్వామి కుద్దేశింపబడినప్పుడుగూడ అర్చకుడే, ఏల ప్రతిగ్రహించెననగా, అర్చకుడు స్వామికంటె భిన్నమైన వ్యక్తిగ చెన్నుడు భావించబడియుండలేదు. అర్చకుడు స్వామియొక్క చరస్వరూపి. ప్రతి స్థానముయందు అర్చకునియందు కొన్ని కళలు ఆవాసన చేయబడును. అప్పటినుండియు, అర్చకుడు, స్వామియను అనికా భావసంబంధమున వ్యవహరింపబడుదురు. ఈ శుభ్రసిద్ధి సాక్షి ప్రదాయములను విస్మరించి, ఈదానములనుగూర్చి వ్యాఖ్యానము చేయ బూనువారికి, మన సూర్యనారాయణరావుగారి వలెనే, ఆ శ్రీ ర్యమును పొంది, దానము స్వామి కుద్దేశించియుట! అర్చకు డను భ విం చు ట య ట! అని 'బి'వర్ణములను యధేచ్ఛగ జేర్చుకొనవలెనే గాని ఆదానములయొక్క నిజతత్వమును గ్రహించనేరరు. బ్రతుకు సంబంధించిన సామ్యత్య సిద్ధాంతములతో, హిందువులయొక్క శాస్త్రసమ్మతములైన దానములను గూర్చి విమర్శించుట విధదముగ కనుపించును.

5. మన సూర్యనారాయణ రావుగారు పూర్వపు ప్రభువులు భూదానమునే జేసియుండట కసందర్భముగ సూచించిన కారణములను విమర్శించియుండిరి. పరియగు కారణములను సంగ్రహముగ సూచించెదను. భూదానము శాశ్వతమైనది. ప్రతి గృహీతకు సంతుష్టినించించునది. ఉద్దేశింపబడిన ప్రయోజనము నేరవేర్చుటకు, ఆయాకాలముల మార్పుల కనుగుణ్యముగ ఈ వినిచ్చునది. వీనిఅన్నిటికంటెను ప్రధానమైన కారణము శాస్త్రనియమమే! ఈకారణములను జట్టియే శాస్త్రనియమము పుట్టియుండవచ్చునని యూహించిన ఊహింపవచ్చును. దీనికితోడు ద్రవ్యరూపకముగు దానమునకు కొన్ని ప్రత్యేకవాదములు గలవు. అది శాశ్వతమైనదిగాదు. దాతనుగూడ వ్యాపారము నందు నుంచుచు, మనసును బెడకకు లాగును. ప్రతిగృహీత నుగూడ పూర్ణముగ సంతుష్టినించించబడదు. అంతే గాక అది చలనమైనది. వీని అన్నిటికంటెను, అది శాస్త్రనియమమే. పైకారణములచొప్పుననే, ద్రవ్యరూపకముగు దానము ఆగమములచే నిషేధింపబడి యుండెనని ఊహించ నిచ్చుగలవా యూహించుకొ